

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARA ETKİSİ VE SÜRECE YÖNELİK ÖĞRENCİ,
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Oğuzhan KARADENİZ

Ankara
Haziran, 2012

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARA ETKİSİ VE SÜRECE YÖNELİK ÖĞRENCİ,
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

DOKTORA TEZİ

Oğuzhan KARADENİZ

Danışman: Doç. Dr. Bahri ATA

Ankara

Haziran, 2012

JÜRİ ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Oğuzhan KARADENİZ'in "Sosyal Bilgiler Proje Fuarının Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi ve Sürece Yönelik Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri" başlıklı tezi 26 Haziran 2012 tarihinde, jürimiz tarafından İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Prof. Dr. Şefika KURNAZ

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Bahri ATA

Üye: Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ

Üye: Doç. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hakan AKDAĞ

ÖN SÖZ

Sağlıklı bir toplumun oluşumu, iyi bir eğitimle başlar. İyi bir eğitim de etkili yöntemler kullanılarak sağlanır. Bilginin kalıcılığı da yöntemin doğruluğuna bağlıdır. Gerçek anlamda öğrenmenin gerçekleşmesi için insan yaşamının zenginleştirilmesi gerekmektedir. Objelerle direkt temas yoluyla, yaparak, görerek ve projelendirilerek öğreniriz. Çocukların kendini keşfetmelerine olanak sağlayan, bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimi yanında kişisel gelişimlerine de katkı sağlayan Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının eğitimde kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür.

Araştırmamın bütün aşamalarında görüş ve fikirlerinden yararlandığım, güvenini ve desteğini her zaman hissettiren, bilgisi, anlayışı, yol göstericiliği ile yardımcı olan, öğrencisi olmakla her zaman gurur duyduğum, bilimsel ve insani yönünü kendime örnek aldığım kıymetli hocam Doç. Dr. Bahri ATA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tez izleme komitesindeki değerli hocalarım Prof. Dr. Şefika KURNAZ ve Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ'e, görüş ve önerileriyle desteklerini benden esirgemeyen Doç. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK, Yrd. Doç. Dr. Hakan AKDAĞ ve Yrd. Doç. Dr. Süleyman YAMAN'a, tezin uygulama safhasında yardım ve desteklerini gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ ve Mustafa KAPUÇUBAŞA teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmaya büyük emekler harcayarak katılan öğrencilerimiz ve öğretmenlerine çok teşekkür ederim.

Doktora çalışmalarım sırasında benden maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen öğretmen arkadaşlarım İsmail ÇOŞKUN, Cemil ÇOBANOĞLU, Taner YÜKSEL ve adlarını sayamadığım değerli hocalarım ve arkadaşlarımın tamamına teşekkürlerimi sunarım.

Bu uzun soluklu süreçte zaman zaman ihmal etmek zorunda kalmama rağmen bana olan desteklerini her zaman yanımda hissettiğim kıymetli aileme, sevgili eşim Ayşe KARADENİZ'e ve sevgisiyle en büyük güç kaynağım olan kızım Merve KARADENİZ'e sonsuz teşekkürler.

Oğuzhan KARADENİZ

Ankara – Haziran 2012

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARA ETKİSİ VE SÜRECE YÖNELİK ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

KARADENİZ, Oğuzhan

Doktora, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bahri ATA

Haziran – 2012, 204 sayfa

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yapılan Sosyal Bilgiler Proje Fuarının, öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koymaktır. Ayrıca Türkiye’de ilk kez uygulanmış olan Sosyal Bilgiler Proje Fuarında görev alan öğrenci, öğretmen ve görevli öğrenci velilerinin süreçle ilgili görüşlerini ortaya koymak ve bu görüşler doğrultusunda ileriye dönük daha uygulanabilir Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Araştırmanın katılımcılarını, 2011-2012 eğitim ve öğretim yılı birinci ve ikinci döneminde Zonguldak ili Alaplı ilçesi Ahmet Zeki Atalay, Ahmet Ziya Yazıcı, Çatak, Karşıyaka, Kasımlı, Merkez ve Mollabey İlköğretim Okullarının 6. ve 7. sınıfında eğitim gören 80 deney, 80 kontrol grubu öğrencisi, bu ilköğretim okullarında görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve 40 öğrenci velisi oluşturmaktadır.

Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı açıklayıcı-sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda deneysel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubu öğrencileri 3 ay boyunca Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlanırken, kontrol grubu öğrencilerine ise müfredatın gerektirdiği program uygulanmıştır.

Proje çalışmalarına yardımcı olması amacıyla araştırmacı tarafından, özellikle yurt dışı uygulamalardan yararlanarak hazırlanan “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğretmen Kılavuzu”, “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğrenci Kılavuzu”, ve “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Jüri El Rehberi” kullanılmıştır.

Araştırmada her iki gruba da “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiklerde kullanılan anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Araştırmanın nicel kısmından elde edilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılımın Sosyal Bilgiler dersine karşı öğrenci tutumlarını arttırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın nitel kısmı ile ilgili olarak süreç hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerini almak amacıyla “Öğrenci Görüşme Formu”, “Öğretmen Görüşme Formu” ve “Veli Görüşme Formu” kullanılmıştır. Görüşmelerin gerçekleştirildiği deney grubu öğrencileri (40 öğrenci) ve veliler (40 veli) basit seçkisiz örnekleme yöntemine göre tespit edilmiştir. Fuarı katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin (10 öğretmen) hepsinin fuara ilişkin görüşleri alınmıştır. Görüşme sorularından elde edilen verilerle yapılan analizler sonucunda; deney grubu öğrencileri, bu öğrencilerin öğretmenleri ve öğrenci velilerinin Sosyal Bilgiler Proje Fuarıyla ilgili olarak olumlu görüş ve düşünceler geliştirdikleri belirlenmiştir.

Araştırma sonunda Sosyal Bilgiler Proje Fuarı uygulanması sürecinde uygulayıcıların göz önünde bulundurması gerekenler ve daha sonra yapılacak araştırmalara yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Sosyal Bilgiler Proje Fuarı, Bilim Fuarları, Proje Yöntemi, Tutum ölçeği.

ABSTRACT

THE EFFECT OF SOCIAL STUDIES PROJECT FAIR ON ATTITUDES TO SOCIAL STUDIES LESSONS AND STUDENTS, TEACHERS AND PARENTS' INTERVIEWS ABOUT THE PROCESS

KARADENİZ, Oğuzhan

PhD., Social Studies Education Department

Thesis Advisor: Doç. Dr. Bahri ATA

July - 2012, 204 pages

The purpose of this research is to determine whether Social Studies Project Fair which was made within the scope of Social Studies lesson at secondary 6th and 7th grades have an impact on students attitudes towards Social Studies lesson. Additionally, it is to put forward the views of students, teachers and parents who has taken in charge in the project about Social Studies Project Fair which was applied for the first time in Turkey and to help that the other practical project fairs will be performed in the future according to those opinions.

The participants of the research consist of experimental group (80 students), 80 control group (80 students) from Ahmet Zeki Atalay, Ahmet Ziya Yazıcı, Çatak, Karşıyaka, Kasımlı, Merkez and Mollabey Secondary schools at 6th and 7th grade in Alaplı district of Zonguldak province in the first and second period of 2011-2012 educational year, 10 Social Studies teachers in these schools and 40 parents who had attended the project fair.

In the research, explanatory -sequential mixed method with the combination of quantitative and qualitative research method was used. In the quantitative size of the study, semi-experimental design which is one of experimental research was used. While the experimental group was preparing for 3 months for Social Studies Project Fair, the rest of the students were applied the programme according to current curriculum.

In order to help the work of the project, "Social Studies Project Fair Teacher's Guide", "Social Studies Project Fair Student Guide", and "Social Studies Project Fair Jury Manual Guide" which were prepared by taking the advantage of especially abroad applicants, were by the researcher.

In the research ,”Attitudes Toward Social Studies Scale " was applied to both groups as pretest and posttest. The data obtained were analyzed by being used SPSS 20 program. Statistical meaningfulness level was taken as 0.05. According to findings from the quantitative part of the Social Studies Fair, it is concluded that the participation to Social Studies Project Fair improve students’ attitude towards Social Studies lesson.

In order to obtain the views of the students and parents, "Student Interview Form", "Teacher Interview Form" and "Parent Interview Form" were used. Experimental group students (40 students) and parents (40 parents) who were interviewed were determined according to the method of the simple random sampling. The views of the teachers (10 teachers) who were participated to fair were also obtained. As a result of analyzes obtained from interviews, the experimental group students, the parents of these students and student teachers improved their attitudes about Social Studies Project Fair.

At the end of the study, what the practitioners should take into consideration in the Social Studies Fair and recommendations for future research were proposed.

Keywords: Teaching Social Studies, Social Studies Project Fair, Science Fairs, Project Method, Attitude Scale.

İÇİNDEKİLER

Başlıklar	Sayfa No
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
KISALTMALAR LİSTESİ	xvi
I. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	3
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Tanımlar	8
II. BÖLÜM	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Sosyal Bilgiler ve Öğretimi.....	9
2.1.1. Sosyal Bilgiler ve Türkiye'deki Gelişimi	9
2.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Eğitimdeki Yeri	11
2.1.3. Sosyal bilgiler Öğretim Programının Yapısı	14
2.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Öğrenme Alanları	16
2.2. Proje Yöntemi / Projeye Dayalı Öğrenme.....	21
2.2.1. Proje Yöntemi	21
2.2.2. Proje ve Proje Çeşitleri	23
2.2.3. Proje Tabanlı Öğrenmenin Aşamaları	25
2.2.4. Eğitimde Proje Çalışmaları Neden Önemlidir?	29

2.2.5. Proje Tabanlı Öğrenmenin Avantajları	31
2.2.6. Proje Tabanlı Öğrenmenin Dezavantajları	33
2.2.7. Proje Tabanlı Öğrenmede Değerlendirme Süreci	33
2.3. Proje Fuarları ve Eğitimdeki Yeri	36
2.3.1. Fuarlar ve Tarihçesi	36
2.3.2. Bilim Fuarları	37
2.3.3. Proje yarışmalarının Tarihsel Gelişimi.....	40
2.3.4. Proje Fuarları ve Proje Tabanlı Öğrenme Sürecinde Öğrencilerin Eğitsel Kazanımları.....	42
2.3.5. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı	43
2.4. İlgili Araştırmalar.....	47
2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	47
2.4.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	52
2.4.3. İlgili Araştırmaların Değerlendirilmesi	55
III. BÖLÜM.....	56
YÖNTEM	56
3.1. Araştırmanın Modeli	56
3.1.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutu	58
3.1.1.1. Yarı Deneysel Çalışma	58
3.1.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutu	59
3.2. Çalışma Grubu	60
3.2.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Çalışma Grubu.....	60
3.2.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Çalışma Grubu	60
3.3. Veri Toplama Araçları	61
3.3.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Veri Toplama Araçları	61
3.3.1.1. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	62
3.3.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Araçları	62
3.3.2.1. Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu.....	63
3.3.2.2. Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu	64
3.3.2.3. Yarı Yapılandırılmış Veli Görüşme Formu	64
3.4. Veri Toplama Araçları	65
3.4.1. Uygulamada Kullanılan Kılavuzlar.....	65

3.4.1.1. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğretmen Kılavuzu.....	65
3.4.1.2. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğrenci Kılavuzu	66
3.4.1.3. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Jüri El Rehberi	66
3.4.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Verilerinin Toplanması	67
3.4.3. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Süreci	68
3.5. Verilerin Analizi.....	68
3.5.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Verilerinin Analizi...	68
3.5.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde edilen Verilerin Analizi.....	68
3.5.2.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde edilen Verilerin Geçerlik ve Güvenirliği	69
IV. BÖLÜM.....	70
BULGULAR VE YORUM.....	70
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	70
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	71
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	72
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	73
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	88
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	97
V. BÖLÜM	104
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	104
5.1. Sonuçlar.....	104
5.1.1. Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar	106
5.1.2. Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar	107
5.1.2.1. Öğrenci Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar	107
5.1.2.2. Öğretmen Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar	109
5.1.2.3. Veli Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar	111
5.2. Öneriler.....	112
5.2.1. Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler	112
5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	113
5.2.3. Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler	114

KAYNAKÇA.....	115
EKLER.....	125
EK-1.....	126
EK-2.....	128
EK-3.....	156
EK-4.....	170
EK-5.....	173
EK-6.....	174
EK-7.....	175
EK-8.....	176
EK-9.....	177
EK-10.....	178
EK-11.....	179
EK-12.....	182
EK-13.....	183
EK-14.....	184
EK-15.....	185
EK-16.....	186
EK-17.....	191

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1:	Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Programında Yer Alan Öğrenme Alanları ve Bu Öğrenme Alanlarını Eşleştirdiği Üniteler	19
Tablo 2:	2005 İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Programı 7. Sınıf Ünite Dağılımı.....	20
Tablo 3:	Proje Tabanlı Öğrenmenin Uygulama Aşamaları	26
Tablo 4:	İlköğretim4.-7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Yer Alan Örnek Projeler.....	45
Tablo 5:	İlgili Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı.....	55
Tablo 6:	Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Veri Toplama Aracı ve Kullanım Amacı	61
Tablo 7:	Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Araçları ve Kullanım Amaçları	63
Tablo 8:	Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılım Gösteren Öğrencilerin, Bu Çalışmaların Öncesinde ve Sonrasında Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi	70
Tablo 9:	Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan ve Katılmayan Altıncı Sınıf Öğrencilerin Öntest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi	71
Tablo 10:	Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan ve Katılmayan Altıncı Sınıf Öğrencilerin Sontest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi	72
Tablo 11:	Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan ve Katılmayan Yedinci Sınıf Öğrencilerin Öntest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi	72
Tablo 12:	Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan ve Katılmayan Yedinci Sınıf Öğrencilerin Sontest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi	73
Tablo 13:	Sosyal Bilgiler Dersi Proje Fuarına Katılan Öğrencilerin Proje Sürecinde Hissettiklerine İlişkin Görüşleri.....	74
Tablo 14:	Öğrenci Proje Hazırlama Kılavuzunun İşlerliğine İlişkin Öğrenci Görüşler	76
Tablo 15:	Proje Sürecinin En Keyifli Aşamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	77
Tablo 16:	Proje Hazırlama Sürecinin En Zor Aşamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	79
Tablo 17:	Proje Sürecinin Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	80
Tablo 18:	Projelerin Diğer Derslerdeki Faydalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	82
Tablo 19:	Proje Sürecinin Geliştirilmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri	83
Tablo 20:	Yeni Bir Projede Yer Almaya İlişkin Öğrenci Görüşleri	84

Tablo 21:Proje Sürecinde Danışman Öğretmenin Rehberliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri:	86
Tablo 22: Fuar Gününde Öğrencilerin En çok Hoşuna Giden ve Onları En Çok Heyecanlandıran Duruma İlişkin Görüşleri.....	87
Tablo 23: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Araştırma Yapmasını Gerektirecek Proje Ödevleri Konusunda Neler Yaptıklarına İlişkin Görüşleri	88
Tablo 24: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Düzenlenmesinin Öğrencilere Sağladıkları Kazançlar Hakkındaki Öğretmen Görüşleri	90
Tablo 25: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Öğrencilerin Çevresindeki Kişilerle İyi İlişkiler Kurmasına ve Kendini İfade Etmesine Yardımcı Olup Olmadığına ve Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri	92
Tablo 26: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan Öğrencilerin Ortak Özelliklerine İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri.....	93
Tablo 27: Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan Öğrencileri Katılmayanlardan Ayıran Özelliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri	94
Tablo 28: Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan Öğrencilerin Kimlerden Ne Şekilde Yardım Aldıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	96
Tablo 29: Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Hazırladıklarını Nasıl Öğrendiklerine İlişkin Görüşleri	97
Tablo 30: Öğrenci Velilerinin Proje Hazırlama Sürecinde Çocuklarına Nasıl Yardım Ettiklerine İlişkin Görüşleri	98
Tablo 31: Proje Fuarına Hazırlanma Sürecinin Öğrencilere Kazandırdıklarına İlişkin Öğrenci Velilerinin Görüşleri	100
Tablo 32: Çocuklarının Bu Tarz Proje Çalışmalarına Katılmasını İsteyip İstemediklerine İlişkin Veli Görüşleri	101
Tablo 33: Çocuklarının Bu Tarz Proje Çalışmalarına Katılmasını İsteyip İstemediklerinin Nedenlerine İlişkin Veli Görüşleri	102

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1:	Yenilenen İlköğretim Programında Öğrencilerin Öğrenme ve Hatırlama Düzeyleri	13
Şekil 2:	Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğeleri	16
Şekil 3:	Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Simgesel Görünümü.....	57

KISALTMALAR LİSTESİ

- % : Yüzde
- —
- $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama
- **Akt** : Aktaran
- **BŞ**: Bilim Şenliği
- **Diğ** : Diğerleri
- **Ed** : Editör
- **F** : F Değeri (Anova Testinde Varyans Değeri)
- **f** : Frekans
- **MEB** : Millî Eğitim Bakanlığı
- **TÜBİTAK**:
- **N** : Katılımcı Sayısı
- **NCSS** : National Council for Social Studies
- **PDÖY** : Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımı
- **PF**: Proje Fuarı
- **PISA**: Programme for International Student Assessment
- **PY**: Proje Yöntemi
- **p** : Anlamlılık Düzeyi
- **pp** : Page Paper (Sayfa numarası)
- **s.** : Sayfa
- **SBDYTÖ** : Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği
- **Ss** : Standart Sapma
- **Sd**: Serbestlik Derecesi
- **SPSS** : Statistical Package for the Social Sciences
- **t** : T Değeri (t-Testi Değeri)
- **vb.**:ve benzeri
- **YÖK** : Yüksek Öğretim Kurulu

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Mevcut bilginin çok fazla olması ve giderek artmaya devam etmesi okullarda öğrencilere kazandırılmasını zorlaştırmakta, hatta imkânsız hale getirmektedir. Bu nedenle mevcut bilginin eğitim programlarına eklenmesinden ziyade, alanın temel kavramlarının öğrenciye kazandırılması ve öğrencinin ihtiyaç duyabileceği bilgiye erişme yollarını içeren programların hazırlanması ve geliştirilmesi yoluna gidilmelidir (Çiçek, 2008:1). Bir eğitim programının en işlevsel ve gerekli ögesi öğrenme-öğretme sürecidir. Eğitimde sağlıklı bir ilerlemenin gerçekleştirilebilmesi için bu sürecin temel alınması gerekmektedir. Buna paralel olarak da, eğitimsel değişim ve gelişim çabalarının temelinde eğitim-öğretim sürecinin anlaşılması ve gerektiği gibi uygulanması yer almaktadır (Özden, 2002: 21). Eğitim müfredatları içerisinde yer alan eğitsel hedefler, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri, değerlendirme yöntem ve teknikleri gibi öğeler öğrenme ve öğretme boyutunda yer alması sebebiyle ayrı bir öneme sahiptir. Okulun varlık gerekçesi olan öğrencinin gerektiği gibi yetiştirilebilmesi büyük bir çoğunlukla öğretme-öğrenme süreci içerisinde değerlendirilir (Öztürk, 2011: 2).

Öğrenme ve öğretme hakkındaki yeni bilgiler öğrenmenin çok farklı şekillerde ve kişiye özgü gerçekleştiğini, uygun öğrenme olanağı sağlandığında öğrenemeyecek bireyin olmadığını ortaya koymaktadır (Özden, 2002: 30). Bu yüzden eğitimcilerin hitap ettiği öğrencilerin özelliklerini göz önünde bulundurarak bir veya birkaç kurama göre ders işleme önemli görülmektedir. Öğrenme kuramları aynı zamanda farklı öğrenme türlerini açıklamaktadır. Bu nedenle tüm sorunları bir öğrenme kuramı ile çözmek mümkün görülmemektedir. Her bir kuramın kendi içinde zayıf ve güçlü olduğu noktalar vardır. Bu durumda eğitimcilere düşen görev ise her bir öğrenme kuramını bilip, uygun

olan yer ve zamanda bu kuramları sınıf içi öğrenme süreçlerine aktarabilmesidir. (Öztürk, 2011: 2-3). Eğitimciler her bireyin farklı olduğunu da unutmamalıdır. Bütün bireyler öğrenme yeteneğine sahip olduğuna göre kişileri süreçte aktif edecek öğrenme yöntemlerinin kullanılması öğrenme sürecine olumlu katkı sağlayacaktır.

Çağımızda teknolojik ilerlemeler eğitim uygulamalarına yepyeni olanaklar getirmiş, kullanılabilecek araç ve gereçlerle öğretim yöntemlerini çeşitlendirmiş, zenginleştirmiştir. Ancak ilköğretimde ihtiyaçlar karşılaştırıldığında görsel, işitsel araç ve gereçler yaygınlaştırma çalışmalarının, etkin sayılabilecek bir düzeye erişmemiş bulunduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler derslerinde araç-gereç kullanımının programda yer alan kazanımların gerçekleşmesi için son derece önemli olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğrenme sürecinde bilgilerin görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmesi ve öğrencinin bilgiyi yapılandırmasına yardımcı olunması gereklidir.

Ülkemizde 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlayan ilköğretim programı ile birlikte davranışçı anlayıştan yapılandırmacı anlayışa geçilerek bir program değişim süreci yaşanmıştır. Uygulamaya konulan bu eğitim programları, eğitim adına bir gelişmeyi ifade etmesine karşın uygulaması sırasında bir takım sorunlarla karşı karşıya kalınmıştır. Öğrenme ve öğretme yöntemlerinde en temel değişiklik, öğretmen merkezli öğretim anlayışından öğrenci merkezli öğrenme anlayışına geçiştir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencileri aktif kılacak öğretim yöntem ve tekniklerine öncelik verilmiştir.

Son yıllarda öğrenme-öğretme ortamları yeniden düzenlenmiş ve çağdaş eğitim ilkelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan en çok ilgi gören ve birçok disiplin alanı ile öğrenme- öğretme yaklaşımını bir arada kullanma imkânı tanıyan yaklaşım ise Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımıdır. Proje çalışması, temel eğitime bir katkı olarak değil, eğitim programında yer alan konulara tamamlayıcı bir unsur olarak kabul edilmelidir. Bu bağlamda proje çalışması, eğitim programı içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Çağdaş eğitim öğrencinin bilgilenmesini değil, bilgi üretme kapasitesine ulaşmasını vurgulamaktadır. Günümüzde öğrencinin aldığı bilgiyi kendince yorumlaması, anlamlandırması beklenmektedir (Özden, 2002: 3). Bu beklentiyi karşılayacak uygulamalardan birisi de proje fuarlarıdır.

Öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrendiği, mutluluk, sevinç, başarı duygusu ve heyecanı bir arada yaşadığı Sosyal Bilgiler Proje Fuarının ülkemizde uygulanmadığı

görülmektedir. Proje fuarlarının Sosyal Bilgiler dersinde uygulanmaması Sosyal Bilgiler eğitimi açısından büyük bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Eğitim-öğretim yılı içerisinde düzenlenen Sosyal Bilgiler Proje Fuarının ve burada sergilenen projelerin, öğrencilerin bu dersteki bilgilerine dayanak oluşturması, kavramların doğru öğrenilmesi ve bilginin kalıcılığını sağlaması açısından Sosyal Bilgiler eğitimindeki bir takım boşlukları kapatacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda Sosyal Bilgiler Proje Fuarları öğrencilere kendilerini gösterme olanağı tanıyacağından büyük önem arz etmektedir. Bu fuarlarda, başarısız öğrencilere de kazanma ve bilimi sevdirmeye ortamı olduğundan fuarların eğitimdeki yeri bu açıdan da önemlidir. Bu çalışma ile öğrencilerden, bilgiye ulaşma ve edinilen bilgileri kullanma noktasında aktif rol oynayacağı beklenmektedir. Böylece edinilen bilgilerin geleneksel öğretim yöntemiyle kazanılan bilgiden daha fazla, daha anlamlı ve kalıcı olacağı; öğrencilerin yaratıcılığını ve Sosyal Bilgiler öğretimine karşı tutumlarını olumlu yönde geliştireceği düşünülmektedir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlara ve sürece yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine etkisi nedir?

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesine göre aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Deney grubunda yer alan öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum öntest-sontest puanları arasında anlamlı düzeyde bir fark var mıdır?
2. Deney ve kontrol gruplarında yer alan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin;
 - 2.1. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum öntest puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
 - 2.2. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum sontest puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
3. Deney ve kontrol gruplarında yer alan ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin;
 - 3.1. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum öntest puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
 - 3.2. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum sontest puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?

4. Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersinde uygulanmasına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
5. Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersinde uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
6. Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersinde uygulanmasına yönelik veli görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, “Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlara ve sürece yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine olan etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda tasarlanan deneysel desen ile Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerindeki etkisi araştırılmış, nitel yöntem ile de öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde uygulanmakta olan eğitim sistemi, genel olarak öğrencilerin merkezde olduğu, öğretmenlerin ise öğrencilere rehberlik etme görevinde bulundukları bir eğitim sistemidir. İlköğretim basamağı ise eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu basamakta öğrencilere temel yaşam becerileri kazandırmanın yanı sıra öğrencilerin etkili birer birey olmaları için gerekli bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazanmaları amaçlanır. Fakat günümüzde, bağımsız bilgi parçacıklarına sahip bireyler değil, bu bilgi parçacıkları arasındaki ilişkileri görebilen, var olan bilgi üzerinden yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgileri başkalarına aktarabilen bireyler kabul görmektedir. Bu nedenle öğrencilerin proje çalışmaları içerisinde yer alması eğitim programları içinde önemle vurgulanması gerekmektedir. Çünkü proje tabanlı öğrenmenin sağladığı öğrenme ortamı, öğrencilerin kendi öğrenmelerini kurgulayıp, yönlendirdikleri ve böylece yaratıcılıklarını geliştirebildikleri, karşılaştıkları sorunları işbirliği içinde çözmeye çalıştıkları, karar verme becerilerini geliştirdikleri, yaşamın sınıfa taşındığı, ailenin öğrenme sürecine katıldığı, teknolojinin öğrenme sürecinde kullanıldığı, bireyin sorumluluk bilincini kazandığı, kısaca öğrencinin gerçek yaşama hazırlandığı bir öğrenme ortamıdır.

Proje çalışmaları; öğrencinin kendinde daha önceden var olan bilgilerini kurarak deneyimleri ve yaşantıları yoluyla kendi kendine bilgiye ulaşmasını, bilgiyi kullanmasını, araştırma yapmasını, bilgiyi transfer edebilmesini, elde ettiği bilgileri uygun bir şekilde bir araya getirip sunabilmesini, kendini ifade etmesini sağlar (Kurak, 2009:10).

Son yıllarda Türkiye’de rehber materyal geliştirme çabaları bireysel çalışmalar şeklinde yapılmaya başlanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerdeki Sosyal Bilgiler kavramları ile ilgili olarak yanlışları gidermeye yönelik öğrencinin aktif olduğu çağdaş öğretim yaklaşımlarının kullanıldığı materyaller çok fazla kullanılmamakta, buna karşılık genelde geleneksel yaklaşımla sadece içeriğe bağımlı şekilde dersler işlenmektedir. Bu nedenle, içerik bakımından zengin ve üniteler veya kavramlar düzeyinde hazırlanmış materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, seçilen konu ile ilgili, öğrencilerin ilgi ve isteklerini uyandıracak uygulamalarla başlayan ve bunları anlamlaştırmak için gerekli sosyal fikirleri geliştirmeyi amaçlayan, öğrencilerin yaratıcılığını arttıracak ve aktif kılacak etkinlikleri içermesi nedeniyle önemlidir.

Çiçek (2008: 15)’ e göre İlköğretimde verilen eğitimin amacı, öğrencilerin sosyal, kişisel, davranışsal ve anlayışsal gelişimlerini kapsar. Eğitim fuarları (bilim şenlikleri) öğrencilerin toplum içinde sorumluluk sahibi olmalarını ve hedeflere sahip olmalarını sağlar. Ayrıca öğrencilerin doğal hayata değer vermesini ve günlük hayattaki bilimsel gelişmelere ilgi duymalarını sağlar. Bu sebeple bilime karşı tutumunu geliştirir.

TIMSS ve PISA çalışmasında da bilimsel konuların ve bilimsel araştırma yönteminin bilinip günlük hayatta kullanılması noktasında Türkiye çoğu katılımcı ülkenin gerisinde kalmıştır. Öğrencilerin okulda ne öğrendiğinden çok okuldaki öğrenmelerini, günlük hayatta nasıl kullandıklarını ölçmeyi hedefleyen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), bilimsel konuların ve bilimsel araştırma yöntemlerinin okulda öğrenilerek öğrencilerin günlük yaşantılarında nasıl kullanıldığını ölçme hedefindedir. Bu anlamda araştırma sonuçlarına bakıldığında öğrencilerimizin ya bilimsel konu ve bilimsel araştırma yöntemlerini öğrenme ya da öğrendikleri bu konu ve yöntemleri günlük hayatlarına transfer etmede sorun yaşadıkları görülmektedir (Camcı, 2008: 5). Bu açıdan bakıldığında bu soruna çözüm bulmak amacıyla ülkemizde bilimsel araştırma yönteminin uygulanabileceği en rahat ve olası organizasyonlar bilim fuarlarıdır. Öğrencilerin bilimsel yöntemi öğrenmeleri ve uygulamaları için en uygun

fırsatlardır. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrenciler bilimsel araştırma basamaklarını uygulama şansını bulduklarından sadece bu derste olan başarıları artmayacak aynı zamanda fen ve matematik gibi derslerde de başarılarında artış olacaktır. Çünkü bu dersler bilimsel araştırma yöntemlerinin sıklıkla kullanıldığı derslerdir.

Öğrencileri aktif kılacak olan Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının düzenlenmesi öğrencinin konu ve kavramları daha iyi anlayabilmesi açısından ve özgüven geliştirici, yaratıcılığı arttırıcı, bilimi teşvik edici, özendirici ve araştırmaya yönlendirici olması açısından önemlidir. Ayrıca sergilenen projeler rekabet açısından, öğrencilere kendilerini gösterme fırsatı sağlamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri açısından teşvik edicidir.

Bu kadar önem arz eden Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının ülkemizde uygulanmaması Sosyal Bilgiler eğitimi açısından büyük bir kayıptır. Bu uygulamanın bir şehirle sınırlı kalmayıp ülkemizin bütün şehirlerinde uygulanması Sosyal Bilgiler eğitiminin başarısı açısından önemlidir. Bu uygulamanın ülke geneline yayılması sadece ders eğitimi açısından değil öğrenciler açısından da büyük kazanımlar meydana getireceğini belirtmiştik. Bu yüzden belirli bölgelerde uygulanması sadece o bölgelerdeki öğrencilerin bundan yararlanmasını sağlayacaktır. Ancak bizim amacımız öğrencilerimizin birçoğunun bu uygulamadan yararlanmasını sağlamak olmalıdır. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Proje Fuarı'na katılan ve katılmayan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları incelenmiş ve Sosyal Bilgiler fuar sürecine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri alınmıştır. Amacımız, bu görüşler doğrultusunda Zonguldak ilinin Alaplı ilçesinde gerçekleştirmiş olduğumuz Sosyal Bilgiler Proje Fuarının olumlu yönlerinin yanında eksik yönlerini de ortaya çıkarmak ve ileriye dönük daha uygulanabilir Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının gerçekleşmesine yardımcı olmaktır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma Zonguldak ilinin Alaplı ilçe merkezi ve köylerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini devam ettiren 8 ilköğretim okuluyla sınırlıdır.
2. Çalışma 2011-2012 eğitim-öğretim yılında uygulanmıştır.
3. Araştırmanın deneysel kısmı ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür.

4. Öğrencilerin geliştirdikleri projeler, okulun teknoloji laboratuvarı ile kütüphane, sosyal çevresinin sağladığı mevcut kaynaklar ve öğrencilerin kendi bireysel kaynak ve yeterlikleri ile sınırlıdır.
5. Gerçekleştirilen etkinliklerde kullanılan eğitim materyalleri (projeler) ve ölçme araçlarından elde edilen veriler ile sınırlıdır.
6. Elde edilen bulgular 12 hafta (yaklaşık 3 ay) süresince devam eden uygulama ile sınırlıdır.
7. Fuarı katılan ilköğretim okulu Sosyal Bilgiler öğretmeni ve öğrenci velileriyle sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Öğretmenin proje fuarına katılan öğrencilere yöntemlerin uygulanması boyunca taraflı davranmadığı ve uygulanan öğretim yöntemlerinin gereklerini en iyi şekilde yerine getirdiği,
2. Öğrencilerin, kendilerine sorulan soruları samimiyetle cevapladıkları,
3. Gruptaki öğrencilerin mantıksal düşünme yetenekleri, bilimsel işlem becerileri ve ön bilgileri kontrol altına alındıktan sonra öğrencilerin bağımlı değişkenlerdeki performansını uygulanan öğretim yöntemi dışında herhangi bir değişkenin etkilemediği,
4. Araştırma süresince kontrol altına alınamayan değişkenler olan iç etkenler (açlık, uykusuzluk vb.) ile dış etkenlerin (öğrencilerin ekonomik durumları vb.) öğrencileri eşit derecede etkilediği,
5. Yöntemlerin ve testlerin uygulanmasında hiçbir problem olmadığı,
6. Uygulamada görevli öğretmenler sorulan sorulara samimiyetle cevapladıkları,
7. Proje fuarına katılan öğrencilerin velileri veli görüşme formundaki sorulara samimiyetle cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Tanımlar

Bilim Şenliği / Proje Yarışması: Bilimin herhangi bir alanında öğrenci projelerinden / çalışmalarından oluşan bir sergidir.

Eğitim: Eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci olarak tanımlanabilir (Sönmez, 1999: 20).

Fuar Katılımcıları: Katılımcılar, bir fuarda ürün veya hizmetlerini sergileyen, tanıtacak ürün, hizmet veya fikirleri olan, bireyler, gruplar ya da kurumlardır (Robbe, 2000: 24).

Fuar Organizatörleri: Fuar organizatörleri büyük bir takımın kaptanı gibidirler. Fuarı, katılımcı ve ziyaretçiler için essiz ve faydalı yapmak için yaratıcı olmak zorundadırlar. Fuarın temel fikrini ortaya koyarak, diğer organizasyon üyelerini bir araya getirmektedirler (Robbe, 2000: 22).

Fuar Ziyaretçileri: Ziyaretçiler sergilenen ürünler hakkında bilgi almak için gelen seyircilerdir (Robbe, 2000: 135).

Proje: Öğrencilerin özgün bir ürün ortaya koymak amacıyla gerçek yaşama benzer işler üzerinde yaptıkları bağımsız konu araştırmaları ve etkinliklerdir (Esiner, 2010:8).

Projeye Dayalı Öğrenme: Öğretmenin rehberliğinde, öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştiren projeler yaparak öğrenmeyi gerçekleştirmesidir

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlere ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2006: 11).

Tutum: Bireyi belli insanlar, nesneler ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimlerdir (Demirel, 1993: 61).

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde araştırma konusu ile bağlantılı olan kaynaklar taranarak elde edilen kuramsal ve araştırma bulgularına dayalı bilgiler bir araya getirilerek kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

2.1. Sosyal Bilgiler ve Öğretimi

Bu başlık altında Sosyal Bilgiler ve Türkiye’deki gelişimi, Sosyal Bilgiler öğretimi, eğitimdeki yeri ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programının yapısı ele alınmıştır.

2.1.1. Sosyal Bilgiler ve Türkiye’deki Gelişimi

Sosyal Bilgilerin tanımı ile ilgili literatür incelendiğinde, yapılan tanımların araştırmacının bakış açısı ve eğitim anlayışına göre farklılaştığı görülmektedir. Wesley’e göre Sosyal Bilgiler, “pedagojik amaçlarla basitleştirilmiş sosyal bilimler”; Barr ve diğerlerine göre Sosyal Bilgiler “vatandaşlık eğitimi amacıyla sosyal bilimler ve beşerî bilimlerin kaynaştırılması”; Engle ve Ocho’a göre Sosyal Bilgiler “demokratik vatandaşlık için sosyalizasyon süreci”, Barth’a göre ise Sosyal Bilgiler, “kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beşeri ilimler kavramlarının disiplinlerarası bir yaklaşımla kaynaştırılması” şeklinde ifade edilmiştir (Akt: Öztürk, 2007: 23). Sosyal Bilgiler eğitimiyle ilgili çalışmaları bulunan Sönmez (1999: 3)’e göre ise “Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler” olarak ifade edilmektedir.

Ülkemizde halen kapsam ve geçerlik açısından en fazla kullanılan tanım, İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında yer almaktadır. Sosyal Bilgiler; “bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla, tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerin ve yurttaşlık bilgisi konularının, öğrenme alanlarına yansıtan bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fizikî çevre ile etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği toplu öğretim

anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir” şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2006: 52).

Sosyal Bilgilerin tanımı ilk kez 1916 yılında ABD’de “Millî Eğitim Derneğinin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi” tarafından, “mevzu doğrudan insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve içtimaî birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair bilgiler Sosyal Bilgilerdir” şeklinde tanımlanmıştır (Köstüklü, 1999: 1).

Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında ve bu alanda dünyanın önemli kuruluşlarından biri olan ABD Sosyal Bilgiler Konseyine göre Sosyal Bilgiler aşağıdaki ifade ile tanımlanmaktadır:

“Sosyal Bilgiler, kişisel yeterliliği sağlamak için sosyal bilimlerin ve konusu insan olan tüm bilimlerin kaynaştırılmış çalışmasıdır. Okul programlarında, Sosyal Bilgiler; antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, politika, psikoloji, din ve sosyoloji gibi disiplinlere dayanarak; ayrıca insana özgü tüm bilimlerin, matematik, çevre bilimlerinde de uygun şekilde yararlanarak sistematik bir çalışma sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, bağımsız bir dünyada demokratik bir toplumun ve farklı kültürlerin vatandaşları olarak genç neslin, halk yararı için karar verme kabiliyetini geliştirmesine yardımcı olmaktır” (NCSS, 1994).

Sözer (1998) ise; Sosyal Bilgileri “temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinlerarası bir yaklaşımla seçilip yoğrularak oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren; ilköğretim düzeyine ve çocuğun küresel algılama özelliğine uygun duruma getirilmiş bir ders” olarak görmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi Türkiye’de ilköğretim birinci kademedede dördüncü ve beşinci sınıfta, ikinci kademedede ise altı ve yedinci sınıfta okutulmaktadır. Bu dersin temel amacı, birbirine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneğini geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır (Yılmaz, 2006: 16).

Cumhuriyet’in ilk yıllarında, 1926 programından 1938 programına kadar ilköğretimde 4. ve 5., ortaokulda ise 1. ve 2. sınıflarda Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi

adındaki dersler haftada ikişer ders saati, ortaokul 3. sınıfta haftada 3'er saat şeklinde verilmekteydi. 1948'den itibaren Coğrafya ve Yurttaşlık derslerinin ders saatleri değişime uğramış ve programdaki yerinin 1 ders saatine indirildiği dönemler olmuştur (Altunya, 2006: 386).

İlköğretim 4, 5, 6 ve 7. sınıflarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi bu isimle ilk kez 1968 yılında yayınlanan İlkokul Programı'nda yer almıştır (Öztürk ve Dilek, 2004:73). Sosyal Bilgiler dersi 1968-1969 öğretim yılında bütün ilkokullara, 1970-1971 öğretim yılında da deneme niteliğinde ortaokullara resmen girmiştir (Günden, 1995: 22). Daha öncesinde ise Sosyal Bilgiler dersi yerine Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi gibi dersler okutulmaktaydı. 1968 yılında ilk kez Sosyal Bilgiler adı ile ilkokullarda okutulan bu dersin programı zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkartılması ile birlikte 1998 yılına kadar aynı şekilde uygulanmaya devam edilmiştir (Yel, 2006: 436). 1985-1986 öğretim yılında ise ortaokullardan kaldırılan bu dersin yerine 1998'e kadar Millî Tarih ve Millî Coğrafya dersleri okutulmuştur (Safran ve Ata, 2003: 340). 1998 yılında yeniden düzenlenen Sosyal Bilgiler programı 1968 programı ile amaç bakımından aynı kalırken, içerik, kapsam ve sıra bakımından ufak bir takım değişikliklere uğramıştır. 2004 yılında ise M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan program çalışmaları sonucunda ilköğretim müfredatında değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik, programlar açısından 1998 yılındaki gibi bir revize çalışması olmayıp programların temel yapısı ve içeriğinin de değişmesi şeklinde gerçekleşmiştir (Yel, 2006: 436).

2.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Eğitimdeki Yeri

Toplumlar, okullar ve çeşitli eğitim kurumları aracılığıyla, insanın bir birey olarak içinde yaşadığı toplumun kültürel, tarihi ve coğrafi özelliklerini öğrenmelerine olanak sağlayarak; toplumdaki rollerin gerektirdiği davranışları, toplumun kendisine verdiği olanaklar ile bu fırsatlardan faydalanma yollarını kazandırarak yetiştirmekte olan bireyleri istenilen özellikte bir vatandaş olarak eğitme özelliğini yerine getirmektedir. Öğrencilere hayatlarında gerekli olan bu bilgi, beceri ve değerlerin bir kısmı ilköğretim okulu müfredatlarında mihver ders olarak yer alan Sosyal Bilgiler dersi yoluyla verilmeye çalışılmaktadır (Öztürk, 2011: 14).

Toplumların kendi toplumsal yapılarına uygun birey yetiştirme görevinin önemli bir kısmını Sosyal Bilgiler dersi üstlenmektedir. Bu ders, bireyin içinde yaşadığı

toplumsal yapıyla önemli derecede bağlantılı olduğu için, birey içinde bulunduğu toplumsal yaşamı daha yakından tanıma olanağı bulacak ve bu yapıya uyum sağlayacaktır. Sosyal Bilgiler dersinin temel amacının, öğrencilere bu sosyal becerileri kazandırarak onların toplumsallaşmasını sağlamak, içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırmak ve onları iyi birer vatandaş olarak yetiştirmek olarak belirtilmektedir. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler, ilköğretim programında önemli bir yer oluşturan, içerik açısından kapsamlı temel derslerden biridir (Deveci ve Çengelci, 2005: 140).

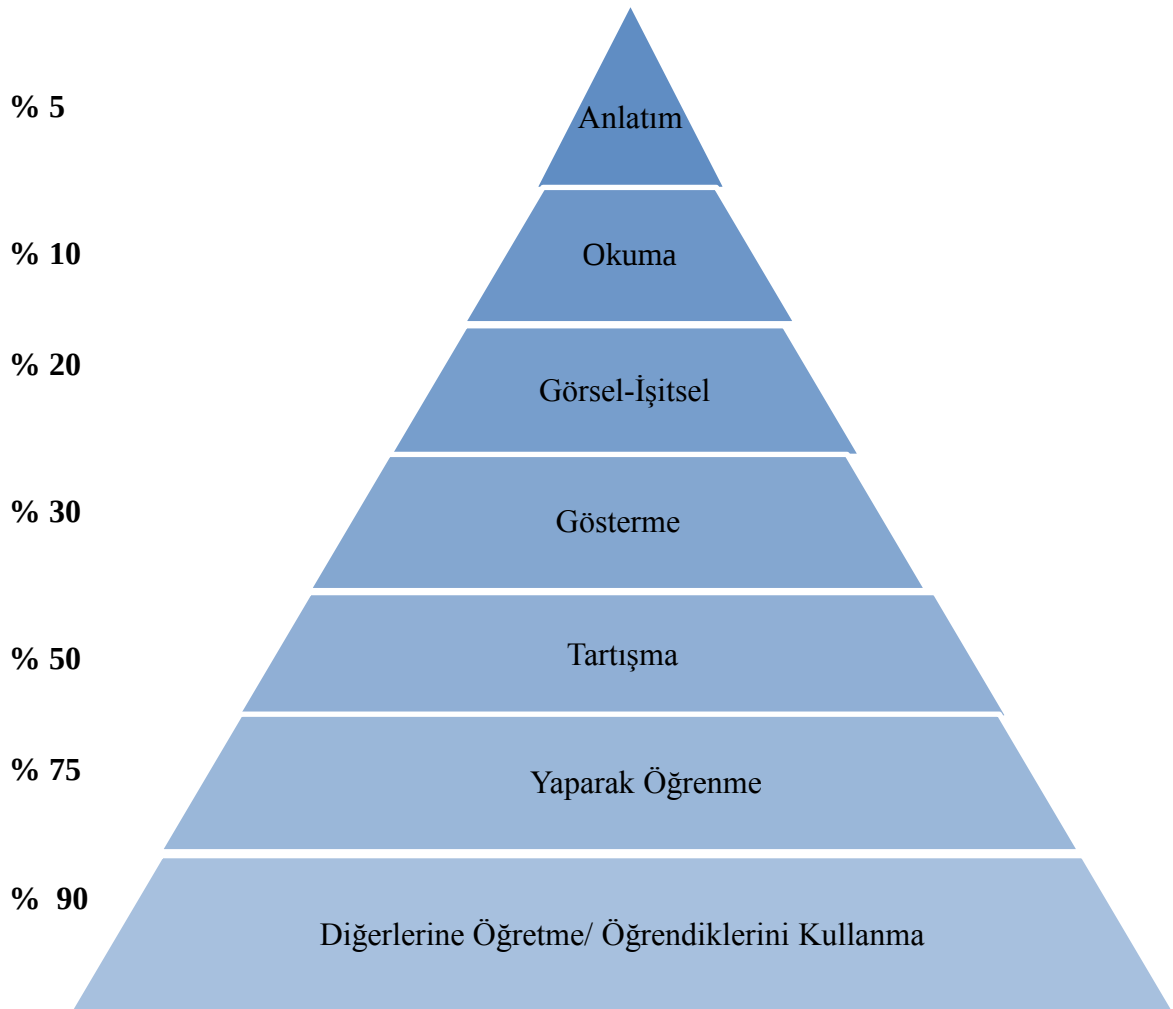
Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı, bilgiyi üretmek ve kullanmak için gerekli beceri, kavram ve değerlerle öğrenciyi donatarak etkin bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yetiştirmek olarak belirtilmiştir (Ata, 2007: 73). Bütün sınıf düzeylerinde (4.5.6.7.) içerik çok büyük oranda sosyal ve beşerî bilimlerden meydana gelmektedir. Sosyal Bilgilerin disiplinlerarası yapısı içinde sosyal ve beşerî bilimler, bir öğrenci etkinliği biçiminde, öğretim programındaki konulara uygun olacak şekilde birbirine entegre edilmektedir. Bu entegrasyon, Sosyal Bilgilerin doğasındaki en belirleyici özelliktir. Mevcut Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında yer alan “Öğrenme Alanları” tasarımı bunun en önemli göstergesidir. sosyal bilgiler, tarih, psikoloji, edebiyat, coğrafya ve felsefe disiplinlerinin kendine has özelliklerinden çok farklı olarak, bulguları ve sosyal bilimlerden elde edilen içerikleri, belirli öğrenci kazanımları etrafında birleştirerek öğretmeye çalışan bir özellik barındırmaktadır (Öztürk, 2011: 14-15).

Sosyal Bilgiler dersine ilişkin kazanımların öğrenciler tarafından kazanılmasını sağlayacak olan ve bu dersin öğretiminde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri şüphesiz önemli bir noktadır. Yapılan araştırmalar, eğitimde öğrenci ve öğretmen merkezli olmak üzere iki temel yaklaşımın olduğu göstermektedir. Öğretmen merkezli öğretimin taraftarlarına göre öğretmen etken bir aktarıcı, öğrenci ise edilgen bir alıcı olarak modellenmektedir. Bu yaklaşımda roller öğretilmekte toplanmış olup, öğrenciler de genellikle edilgen bir konumdadır (Öztürk, 2011: 15). Öztürk ve Otluoğlu (2003: 13)’na göre, böyle bir öğretim süreci, öğrenen açısından günümüz toplumunun gerektirdiği demokratik bir toplumda etkili bireyler olmaları açısından gereken olan bilgiyi elde etme, bilgiyi işleme ve bilgiyi yorumlama gibi özelliklerine sahip olmalarını zorlaştırmaktadır. Eğitimin öğretmen mi yoksa öğrenci merkezli mi olması gerektiği konusu artık tartışılmamakta, bunun yerine öğrenci merkezli eğitimin nasıl

daha etkili bir hale getirebileceğinin yanıtlarına bakılmaktadır. Zaten Sosyal Bilgilerin amaçlarından bir başkası da, yaşamla ilgili olgusal bilgileri ezberlemek değil, yaşamı bir bütün olarak, tüm dinamikleriyle anlayıp, yaşamda etkili ve doğru kararlar almayı sağlamak şeklinde ifade edilmiştir (Öztürk ve Dilek, 2002: 51).

Öğretmenin merkezden alınıp öğrencinin merkeze konulduğu yaklaşımlarda öğretmen rehber, yol gösterici, yardım edici ve süreci gözlemleyen ve değerlendiren kişi olmuştur. Öğretmen süreci kontrol etmek, işlerliğini sağlamakla sorumludur. Öğretmen merkezli sınıflardan öğrencinin etkin kılındığı sınıflara doğru yaşanan değişimler ve değişme gereksinimi ile birlikte öğretmenin öğrenme-öğretme süreçlerindeki rolünde de önemli değişiklikler olmuştur (Uysal, 2007: 82).

Şekil 1: *Yenilenen İlköğretim Programında Öğrencilerin Öğrenme ve Hatırlama Düzeyleri*

(MEB, 2005:103).

Sosyal Bilgiler dersi, öğrenciye bilgi aktarmaktan ziyade ihtiyacı olan bilgiyi bulma, problemi çözecek beceriye sahip olma, bilgiyi kendine uyarlama veya eleştiride bulunma yeteneklerini kazandırmaya çalışmaktadır. Önemli olan öğrencinin sınıf içinde kazandığı bilgi ve beceriyi gerek sınıf içinde gerekse sınıfın dışında uygulayabilmesidir.

2.1.3. Sosyal bilgiler Öğretim Programının Yapısı

Türkiye'de 2003'de çalışması başlayan yeni Sosyal Bilgiler Programları, kısmi oluşturmacı olduğu kadar yansıtıcı düşünme yaklaşımlarıyla dinamik bir Sosyal Bilgiler sınıfı amaçlamakta, anlamlı ve aktif öğrenmeyi öngörmektedir. Yeni Sosyal Bilgiler programı; kavram, beceri ve değer öğretiminin altını özellikle çizmektedir. Öğrencilerin araştırma yapma, eleştirel düşünme, girişimcilik, karar verme, problem çözme gibi becerilerini geliştirecek eğlenceli, yansıtıcı ve otantik etkinlik örnekleri de sunmaktadır. Değerlendirme anlayışı da her iki yaklaşımın benimsediği öğeleri içermektedir (Ata, 2006: 5).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında ifade edilen şekliyle Sosyal Bilgiler dersinin vizyonu şöyledir (MEB, 2006: 10);

“21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir.”

Bu anlayış doğrultusunda Sosyal Bilgiler Programı;

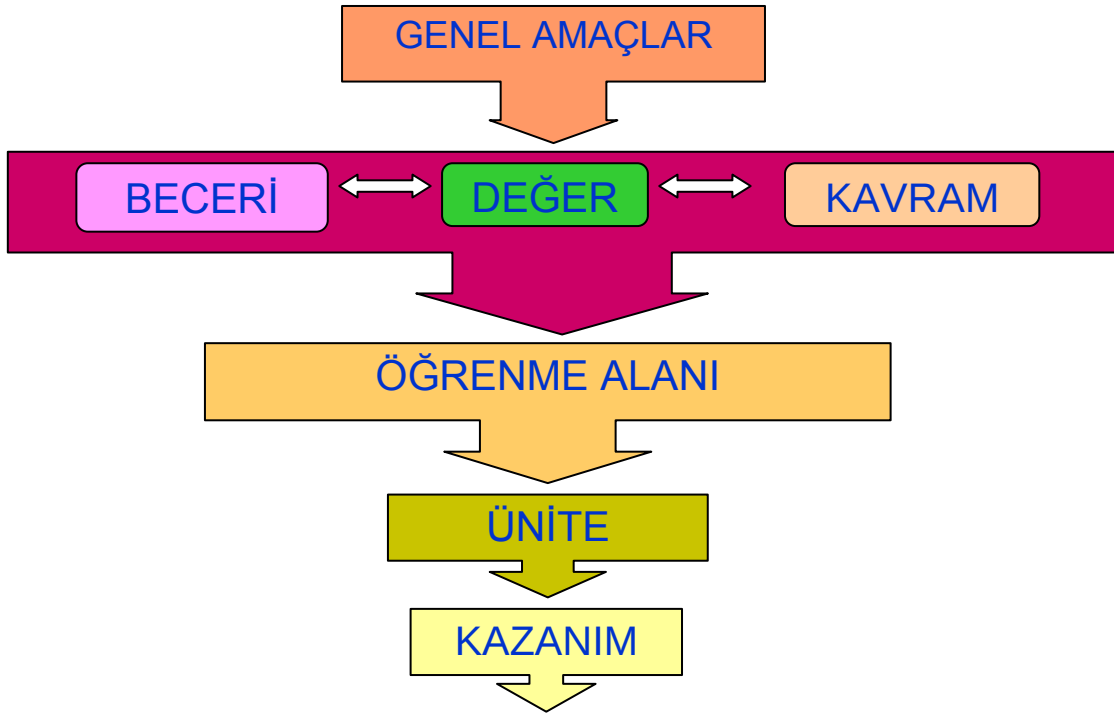
1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.

4. Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
6. Millî kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
7. Öğrencilerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.
10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.
12. Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı sonuç olarak, öğrencilerin demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve kazanılan bu bilgi birikimini yaşama geçirilebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2006: 11).

2005 yılından bu yana uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programının temelini programın genel ve özel amaçları oluşturmaktadır. Bu genel ve özel amaçlar çerçevesinde oluşturulan Sosyal Bilgiler Öğretim Programının temel öğeleri ise genelden öze doğru şöyle sıralanmaktadır; beceriler, kavramlar, değerler, öğrenmeyi organize eden yapı olarak öğrenme alanları, öğrenme alanlarını oluşturan üniteler ve üniteleri oluşturan kazanımlar. Şekil 2’de bu öğeler arasındaki ilişki gösterilmiştir.

Şekil 2: Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğeleri

(Akdağ, 2009: 17).

Yukarıdaki şemada bulunan kavramlar programın bütününe yansıtır niteliktedir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programını oluşturan bu öğelerin ne anlama geldiğini ve aralarındaki ilişkilerin doğru bir şekilde analiz edilip değerlendirilmesinin programı anlama ve çözümleme açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca öğrenme alanları, araştırmanın uygulama aşamasında önemli bir yere sahiptir. Sosyal Bilgiler Proje Fuarında öğrenciler, ABD’de olduğu sosyal bilim disiplinlerine göre değil, programın temel taşlarından birisi olan “Öğrenme Alanları” bazında proje yarışmalarına hazırlanmışlardır. Her proje kendi öğrenme alanında değerlendirilmiş ve ödül almıştır. Bu açıdan öğrenme alanları hakkında bilgi vermek araştırmamız açısından da önem arz etmektedir.

2.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Öğrenme Alanları

Öğrenme alanı kavramının Türkçe literatüre 2005 yılında ilköğretim okulları ders programlarının yenilenmesiyle birlikte girdiği söylenebilir. Sosyal Bilgiler öğretim programının çerçevesini ve içeriğini oluşturan bu kavram, Amerika Birleşik Devletleri

Sosyal Bilgiler müfredatında konu alanı standartlarını oluşturan üç standart tipinden biri olan “Tematik Standartlar” olarak ifade edilmiştir.

Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır (MEB, 2006: 61). Öğrenme alanları MEB (2005; akt: Akdağ, 2009: 18)’e göre, birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapı olarak tanımlanmıştır. Sosyal bilgiler programının kavram, beceri ve değer boyutunun öğrenme fonksiyonunu işaret etmektedir.

ABD’de Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) 1994 yılında Sosyal Bilgiler programının hedef, içerik, öğrenme-öğretmen süreci ve değerlendirme boyutlarının geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak on tematik standart belirlenmiştir. Bu standartlar günümüzde dünyadaki Sosyal Bilgiler programları için önemli bir kaynak halini almıştır. Bu standartlar;

1. Kültür
2. Zaman, Süreklilik ve Değişim
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Bireysel Gelişim ve Kimlik
5. Bireyler, Gruplar ve Kurumlar
6. Güç, Otorite ve Yönetim
7. Üretim, Tüketim ve Dağıtım
8. Bilim, Teknoloji ve Toplum
9. Küresel Bağlar
10. Vatandaşlık İdealleri ve Uygulamaları (Öztürk ve Dilek, 2002: 77) şeklindedir.

Özdemir (2009)’e göre Türkiye’de Sosyal Bilgiler programının geliştirilmesine yönelik çalışmalarda tematik çerçeveyi oluşturan öğrenme alanları belirlenirken NCSS’nin daha önce belirlediği bu 10 öğrenme alanından faydalanılmıştır. NCSS’nin belirlemiş olduğu bu öğrenme alanlarından 8 tanesinin ilköğretim Sosyal Bilgiler programlarında yer alması program geliştirme komisyonunun incelemeleri sonucunda uygun görülmüştür. Bu öğrenme alanlarının bazıları Türk Eğitim Sisteminin sosyo-

kültürel toplum yapısından kaynaklanan ihtiyaçları göz önünde bulundurarak adları değiştirilerek alınırken geri kalanlar aynen aktarılmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır (MEB, 2006: 61).

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Zaman, Süreklilik ve Değişim
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum
7. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
8. Güç, Yönetim ve Toplum
9. Küresel Bağlantılar

Bu öğrenme alanları ilköğretim 4. Sınıftan 7. Sınıfa kadar devam eden sarmal bir yapı göstermektedir. Bu sarmal yapı oluşturulurken yakından uzağa, somuttan soyuta vb. öğretim ilkeleri de göz önünde bulundurulmuştur. Öğrenme alanları, bir ya da birden fazla akademik disiplini içerebilir. Örneğin; “Birey ve Toplum,” psikoloji ve vatandaşlık bilgisini; “Kültür ve Miras”, antropoloji, tarih ve vatandaşlık bilgisini; “İnsanlar, Yerler ve Çevreler,” coğrafya’yı; “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” ekonomi’yi; “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” ve “Güç, Yönetim ve Toplum” sosyoloji’yi; vatandaşlık bilgisini, hukuku içermektedir. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Küresel Bağlantılar” disiplinlerarası alanlar olarak programda yer almıştır.

Öğrenme alanını oluşturan üniteler, bir ya da birden fazla öğrenme alanını içerebilir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında dokuz öğrenme alanı olmasına karşın, 6. ve 7. Sınıflarda 7’şer ünite vardır. Her iki sınıfta “Zaman, Süreklilik ve Değişim” ve “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” öğrenme alanı diğer öğrenme alanları içinde düşünüldüğü için ayrıca bir ünite oluşturulmamıştır (MEB, 2006: 61). Öğrenme alanları programda yer alan ünitelerle eşleşirler. Bu eşleşme ünitenin işlendiği yer ve sınıfın düzeyine göre değişiklik göstermektedir (Koluman, 2011: 40). Sosyal Bilgiler 6. ve 7.

sınıf programında yer alan öğrenme alanları ve bu öğrenme alanlarının eşleştiği ünitelere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1: *Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Programında Yer Alan Öğrenme Alanları ve Bu Öğrenme Alanlarını Eşleştiği Üniteler*

Öğrenme Alanı	6. Sınıf Üniteler	7. Sınıf Üniteler
Birey ve Toplum	Sosyal Bilgiler Öğreniyorum	İletişim ve İnsan İlişkileri
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Yeryüzünde Yaşam	Ülkemizde Nüfus
Kültür ve Miras	İpek Yolu’nda Türkler	Türk Tarihinde Yolculuk
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	Zaman İçinde Bilim
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ülkemizin Kaynakları	Ekonomi ve Sosyal Hayat
Güç, Yönetim ve Toplum	Demokrasinin Serüveni	Yaşayan Demokrasi
Küresel Bağlantılar	Ülkemiz ve Dünya	Ülkeler Arası Köprüler

Sosyal Bilgiler Öğretim Programının en temel çekirdeği olan öge ise kazanımlardır. Kazanımlar planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencilerin kazanması kararlaştırılan bilgi, beceri, değer ve tutumlar olarak tanımlanabilir. Öğelerin birbirleriyle ilişkisi anlamında bakıldığında ise kazanımların bir araya gelerek üniteleri, ünitelerin ise öğrenme alanlarını oluşturduğu görülmektedir (Zayimoğlu Öztürk, 2011: 31).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nı oluşturan öğrenme alanları bilindiği üzere çeşitli disiplinlerin ürettiği bilgilerin belli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Ancak söz konusu dokuz öğrenme alanının her birinde ön plana çıkan yani ağırlıklı olan disiplinler söz konusudur. Bu temel disiplinlerin öğrenme alanlarıyla ilişkisi Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: 2005 İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Programı 7. Sınıf Ünite Dağılımı

Öğrenme Alanları	7. Sınıf Üniteleri	Disiplinler ve Temel Konular
Birey ve Toplum	İletişim ve İnsan İlişkileri	Psikoloji, Tarih, Medya Okuryazarlığı
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Ülkemizde Nüfus	Coğrafya Ağırlıklı, Tarih, Vatandaşlık Bilgisi, Sosyoloji
Kültür ve Miras	Türk Tarihinde Yolculuk	Tarih Ağırlıklı, Coğrafya, Antropoloji, Barış Eğitimi, Halkbilimi, Ekonomi,
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Sosyal Hayat	Ekonomi ağırlıklı, Tarih, Coğrafya, Meslekler Bilgisi,
Bilim Teknoloji ve Toplum	Zaman İçinde Bilim	Bilim ve Teknoloji Tarihi, Coğrafya,
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Yaşayan Demokrasi	Vatandaşlık Bilgisi, Tarih, Hukuk, Siyaset Bilimi, Çevre, Sosyal Sorumluluk
Güç, Yönetim ve Toplum		
Küresel Bağlantılar	Ülkelerarası Köprüler	Tarih, Coğrafya, Uluslararası İlişkiler, Ortalık İnsanlık Mirası, Küresel Isınma,
Zaman, Süreklilik ve Değişim	Bütün ünitelerde konuların öğrencilerde zaman kavramının gelişimi ve süreklilik ve değişimi fark etme becerilerinin geliştirecek şekilde ele alınması önerilmektedir.	

(MEB, 2005; Ata, 2009: 35-36)

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğrenme alanları bazı temel disiplinlerle eşleştirilmiştir. 2005 Sosyal Bilgiler programı, hem konu alanı yaklaşımını hem de disiplinlerarası yaklaşımı yansıtmaktadır. Bazı ünitelerde konu alanı yaklaşımı hakim olup, örneğin Türk Tarihinde Yolculuk ünitesi tarih ağırlıklıdır. Diğer yandan Ülkemizde Nüfus, Yaşayan Demokrasi, Ülkelerarası Köprüler gibi üniteler disiplinlerarası yaklaşımı yansıtmakta olup, disiplinleri birbirinden ayırmak mümkün değildir (Ata, 2009: 36).

2.2. Proje Yöntemi / Projeye Dayalı Öğrenme

2.2.1. Proje Yöntemi

Ata (2009: 37)'ya göre proje yöntemi geleneksel eğitime (Herbartçı) tepki olarak çıkmış, Kilpatrick tarafından 1918'de New York City'de Lincoln Okulu'nda geliştirilmiş, öğrencinin bir amaca ulaşmak için bizzat kendinin düşündüğü ve planladığı etkinliklerdir. Proje süresi boyunca öğrenci, ders kitabına sadece gerekli arka plan bilgisini edinmek için başvurur. Railsback (2002)'e göre ise proje tabanlı öğrenme öğretim stratejilerinin kökeni, Vygotsky, Bruner, Piaget ve Dewey gibi psikolog ve eğitim bilimcilerin çalışmalarından beslenen yapılandırmacılık (oluşturmacılık) yaklaşımına dayanmaktadır. “Yapılandırmacılık, öğrenmeyi zihinsel yapılandırmaların bir sonucu olarak görür. Buna göre, öğrenciler yeni düşünce ve kavramları var olan bilgi ve deneyimleri temelinde oluşturur.

Türkiye’de ise bu konuda ilk araştırmaları İhsan Sungu yapmıştır. 1927’de proje yönteminin eğitimdeki önemini kavramış olan İhsan Sungu bu konuda Talim ve Terbiye Dairesi’nin bir yayın organı olan Terbiye dergisinin 3. sayısına bir yazı yazmıştır (Ata, 2009: 37). Sungu (1927:186-188) projenin başarılı olmasının nedenini Thorndike’nin öğrenme kanunlarından büyük ölçüde yararlanmış olmasına bağlamaktadır. Sungu, 1926 ilkokul programında değişik dersleri toplayacak mihverlerin mümkün olduğu oranda çocukların ilgisini çekecek projeler etrafında olmasına dikkat edilirse çok büyük başarı kazanılacağını belirtmektedir. Binbaşıoğlu’nun (2003:91)’da belirttiği gibi ünite ile proje arasındaki en temel fark; ünite ile daha çok var olan ya da bilinen öğretilmek amaçlanır, projede ise öğrencinin özgün bir şey yapması istenir.

Proje tabanlı öğrenme, farklı dersler arasında bağ kurarak öğrenme için fırsatlar sunar. Öğrenenler üretim süreci içinde, gerçeğe uygun, güvenilir bir şekilde farklı konu alanlarının içeriğini tanımlar ve uygular. Bunlar yapay bir ortam dışında gerçekleşir. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının temeli bir konunun derinlemesine araştırılmasına odaklanmaktır. Araştırmada genellikle sınıf içerisinde öğrenenler tarafından oluşturulan küçük bir grup, bazen tüm bir sınıf veya bazen de bireysel olarak sorumluluk alınır. Bir projenin anahtar özelliği, araştırma çabasının öğrenenler ya da öğretmenin çalışmasıyla veya öğretmen ve öğrenenlerin birlikte çalışmasıyla, ortaya konulan bir konu hakkındaki sorulara cevap bulunması üzerine odaklanmasıdır. Bir projenin amacı, öğretmen tarafından ortaya konulan soruların doğru olarak cevaplandırılmasından çok,

konu hakkında bilgi edinmek ve edinilen bu bilgileri kullanabilmektir. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının savunucuları, proje çalışmasının tüm programı oluşturmasını önermezler. Proje çalışması matematik gibi ayrı bir konu değildir; proje çalışması, matematik kavram ve becerilerin uygulanması için şartlar sağlar. Proje çalışması, program içerisindeki diğer çalışmalarla bütünsel olarak çalışır (Albayrak Kaya, 2008: 22).

Proje tabanlı öğrenme, günümüz eğitim sistemlerinin alması gereken biçimi göstermek için özenle seçilmiş üç temel kavramdan oluşmaktadır. Bu kavramlardan birisi de proje kavramıdır. Proje, tasarı ya da tasarı geliştirme, hayal etme, planlama anlamına gelmektedir. Bu kavram, öğrenmenin projelendirilmesi yani yönlendirilmesi anlayışına işaret etmekte; tekil öğrenmeden çok belli bir amaca dönük ilişkisel öğrenmeyi vurgulamaktadır. Projeyi bir hedef olarak değil, alt yapı unsuru olarak ele almakla da proje tabanlı öğrenme, öğrenmenin ürün değil süreç boyutunu vurgulamakta ve öğrenmeye, arzulanan ölçüde, öğrenene özgü bir yapı kazandırmaktır (Erden, 2002).

Proje tabanlı öğrenme, öğretilmek istenen içerik üzerinde öğrenmenin derinliğini, gerçeklerin öğrenilmesinden çok kavram ve ilkelerin kavranmasını, birbirinden ayrı beceriler kazandırmak yerine karmaşık problem çözme becerilerinin kazandırılmasını vurgulamaktadır (Newell, 2003: 5). Bu yaklaşım, genel kavramlara, düşüncelere ve bir disiplinin ilkelerine odaklanır. Öğrencilerin problemin çözümü için, araştırmaları, bilgi elde etmeleri ve bu bilgileri anlamlı bütünler haline getirerek bir ürün ortaya koyma görevlerini içerir. Öğrencilerin, kendilerine özgü bir biçimde çalışmalarına ve kendi bilgilerini kurmalarına izin verir (Demirel, 2003: 237). İlköğretim programımızda da öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmesi teşvik edilmiş ve bunun eğitimin kalitesini arttırdığı dile getirilmiştir.

Proje Tabanlı Öğrenme, okulda ve okul dışında, öğrencilerin birbirleriyle iyi ilişkiler kurmalarını sağlayabilecek bir yapıya sahiptir. Proje Tabanlı Öğrenmede bireysel çalışmalar yerine küçük gruplarla çalışmalar tercih edilerek, öğrencilerin öğrenme süreci boyunca hem kendi grupları hem de diğer gruptaki arkadaşları ile koordinasyon içerisinde çalışmalarına olanak sağlamaktadır. Öğrenciler, öğrenme süreci boyunca yaptıkları çalışmaları doküman haline getirerek bu dokümanları bir proje olarak çalışmalarının sonunda sunarlar (Demirel, 2003:238).

Terry'e (1997; akt: Albayrak Kaya, 2008: 25) göre proje tabanlı öğrenme yöntemi, öğrencilerin gerçek yaşam koşullarında veya ona yakın koşullarda gerçekleştirdiği zihinsel ve fiziksel etkinliktir. Amacı, öğrenciye birinci elden bir şeyin nasıl yapılacağını deneme fırsatı vermektir. Ayrıca proje tabanlı öğrenme/öğretim öğrencinin aktif katılımını güdelediği, üst düzey bilişsel aktiviteler içerdiği çok çeşitli araç ve kaynak kullanımını desteklediği, ders, sosyal beceriler ve hayat becerilerini birlikte ele aldığı için bilgisayarın kendisini hedef olarak almayan ve genelde teknoloji kullanımının, bir araç olarak kullanımını vurgulayan doğru bilgisayar destekli eğitim uygulamalarının da temel öğretim modelidir (Haliloğlu ve Asan, 2004: 1202).

2.2.2. Proje ve Proje Çeşitleri

“Proje, öğrencilere yaratıcılık ve bilimsel çalışma alışkanlığı sağlayan bir tekniktir. Bireysel ya da grup çalışmalarıyla birlikte yürütülür” (Demirel, 2008: 125). Katz (1994)’e göre proje bir konu hakkında daha çok öğrenmeyi sağlayacak derinlemesine yapılan bir araştırmadır. Genellikle sınıf içinde çocuklardan oluşturulan küçük gruplarla, bazen de sınıfı içine alacak şekilde veya duruma bağlı olarak çocuk tarafından bireysel bir şekilde de gerçekleştirilebilir. En önemli özelliği hem öğrenci hem de çocuklarla çalışan öğretmen tarafından bir konu hakkında ortaya atılan sorulara cevap bulmak için bilinçli yapılan bir araştırma çabası olmasıdır. Bir konu hakkında daha çok şey öğrenmektir (Akt: Memişoğlu, 2008: 35-36).

Proje türleri kullanım amaçlarına göre farklı kategoride sınıflandırılabilir. Lucio (1963) tarafından yapılan sınıflandırmada projeler;

1. Araç-gereç yapımı projeleri
2. Öğrenme projesi
3. Entelektüel ya da problem projeleri
4. Estetik nitelikli projeler
5. Çalışma projeleri olarak adlandırılmıştır (Korkmaz, 2002; akt: Memişoğlu, 2008: 36).

Forgarty (1997; akt: Çil, 2009: 27-29)’e göre; müfredat ile ilgili bir yapıyı teşkil eden beş tip proje vardır:

1. Yapılı projeler

2. Konu bağlantılı projeler
3. Tür bağlantılı projeler
4. Ucu açık projeler
5. Şablon projeler

Yapılı Projeler: Yapılı projeler belirli sınırlamalara sahiptir. Çoğu zaman ürün belirtilmelerini boyut, madde ve işlev yönünden içeren kesin kriterler önceden belirlenir. Yapılı projeler ayrıca bir sömestir, bir çeyrek veya bir hafta gibi tipik bir zaman dilimine sığma eğilimindedirler. Yapılı projelerin örnekleri yumurtanın düşmesi ve sapandır. Yumurtanın düşmesi projesi öğrencilerin altı feet’ten düşen bir yumurtayı kırılmadan koruyacak bir kap yapmasını öngörmektedir. Sapan projesinde öğrenciler bir nesneyi bir spor salonunun boyu kadar uzağa atan bir sapan yapmak zorundadırlar. Bu projeler ağırlık, uzaklık, zaman, kuvvet ve özellik yönünden bağlı kalınması gereken katı kurallara sahiptir. Eğer ürün belirtilmeleri karşılamazsa çizim tahtasına geri döndürülür veya ürün diskalifiye edilir.

Konu Bağlantılı Projeler: Konu bağlantılı projeler bir çalışma biriminden gelişir ve çoğu zaman bireysel veya küçük grup işlerini birleştirir. Öğrenciler öğretmen tarafından sağlanan veya öğrencilerin beyin fırtınası yaparak oluşturdukları bir seçenekler listesinden ilgi duydukları bir konuyu seçerler. Bunlar tipik geleneksel okulla bağlantılı projelerdir. Bir öğrenci ilgisini çeken bir konuyu seçtiğinde o konuyu araştırmaya ve sadece ne öğrendiğini değil aynı zamanda onun kişisel olarak ne önemi olduğunu gösteren bir ürün ortaya çıkarmaya motive olur.

Tür Bağlantılı Projeler: Tür bağlantılı projeler tahta oyunları gibi parametreleri açık ve kritik öğeler içeren belirli bir türü izlerler. Tür bağlantılı bir projenin parametreleri öğrencilerin yapılı projelerin aksine yaratıcı ehliyetine sahip olmalarına rağmen bir miktar atanmıştır. Bir tür bağlantılı proje ticaretin kabul edilmiş araçlarına saygı gösteren ve “endüstri”nin ana noktalarını izleyen bir öğrenciye ihtiyaç duymaktadır.

Ucu Açık Projeler: Ucu açık projeler risk almayı ve yenilikçi düşünmeyi teşvik etmek için minimum ana hatlar, daha az kriter ve daha küçük bir yapı vermektedirler. Ucu açık projeler keşfetmeyi, kavramayı ve icat etmeyi desteklemektedir. Öğrenciler ucu açık projelerde yeni fikirler ararlar ve çoğu zaman kendilerini essiz bir sonuç bulmayı sağlayan bilinmeyen sulara bulurlar. Ucu açık bir proje, öğrencilerin

fikirlerini ve kabiliyetlerini düşünceli ve uygun bir şekilde kullanabilecekleri bir forum sağlayan bir düello şeklini alabilir.

Şablon Projeler: Önceden var olan şablon çerçevesinde oluşturulmuş projeler doğal olarak önceden belirlenmiş materyale sahiptir fakat bunlar ayrıca uyarlanmış materyale de sahiptirler. Örneğin, bir okul gazetesi genellikle kabul gören bir yapıya sahiptir, bu yüzden bir şablon oluşturmak iyi bir fikirdir. Yapının aynı olmasına rağmen öğrenciler verilen iskelet yapı içerisinde mümkün olduğu kadar akıllı ve yaratıcı olmakta özgürdürler. Diğer bir örnek okul yıllığıdır. Şablon bir miktar değişse de takımın kavramsallaştırmadaki yaratıcılığı proje ilerledikçe açıkça ortaya çıkmaktadır. Her bir yıllık kendi yazılı ve sanatsal konularına ve fotoğraflarına sahip olduğundan yaratıcılarının imzası yılının üzerinden silinmez (Forgarty,1997; akt: Çil, 2009: 27-29).

2.2.3. Proje Tabanlı Öğrenmenin Aşamaları

Proje tabanlı öğrenme süreci çeşitli aşamalardan oluşur. Erdem ve Akkoyunlu (2002)'ya göre bu aşamalar;

1. Hedeflerin belirlenmesi,
2. Yapılacak işin ya da ele alınacak konunun belirlenip tanımlanması.
3. Takımların oluşturulması
4. Sonuç raporunun özelliklerinin ve sunuş biçiminin belirlenmesi
5. Çalışma takviminin oluşturulması
6. Kontrol noktalarının belirlenmesi
7. Değerlendirme ölçütlerinin ve yeterlik düzeylerinin belirlenmesi
8. Bilgilerin toplanması
9. Bilgilerin örgütlenip, raporlaştırılması
10. Projenin sunulması

Korkmaz ve Kaptan (2000) ve Yıldırım (2009)'a göre ise proje tabanlı öğrenmenin aşamalarını altı evreden oluşmaktadır.

Tablo 3: *Proje Tabanlı Öğrenmenin Uygulama Aşamaları*

Aşamalar	Yapılacak İşlemler	Öğretmenin Rolü	Öğrenenin Rolü
1. Konuyu ve alt konuları belirleme, grupları kendi içinde organize etme.	Öğrenenler kaynakları araştırır, bir çerçeve proje için sorular önerebilirler.	Araştırmanın genel konusunu sunar, konuların ve alt konuların tartışılmasında gruplara rehberlik eder.	İlginç problemler yaratır ve sorunları kategorize ederler, proje gruplarını oluşturmada katkıda bulunurlar.
2. Grupların proje planlarını oluşturmaları	Grup üyeleri hep birlikte proje planını yaparlar. Kendi aralarında işbölümü yaparlar.	Grupların projelerini formüle etmelerine yardım eder, gerekli materyal ve kaynakları bulmalarına yardım eder.	Ne çalışacaklarını planlar, kaynakları seçer, rolleri tanımlar, planların dağıtımını sağlar.
3. Projeyi uygulama	Grup üyeleri organize olur, verileri ve bilgileri analiz ederler.	Araştırma ve çalışma becerilerinin geliştirilmesine yardım eder. Temel süre ve grupları kontrol eder.	Sorular için cevapları araştırır. Veri toplar. Bilgiyi organize eder. Kaynak kişilerle görüşür. Bulguları birleştirir ve özetler.
4. Sunuyu planlama	Üyeler sunularındaki temel noktaları belirler, bulgularını nasıl sunacaklarına karar verirler.	Sunu için ders planlarının tartışılmasını ve sunuların organize edilmesini sağlar.	Sunumun temel noktalarına karar verilmesini, nasıl bir sunu yapılacağını planlanmasını sunu için materyal hazırlanmasını sağlar.
5. Sunu yapma	Sunular sınıfta ve belirlenen diğer yerlerde yapılır.	Sunular koordine edilir.	Sunucular sınıf arkadaşlarına dönüt verir.
6. Değerlendirme	Öğretmenler ve öğrenenler projeleri hep birlikte paylaşırlar.	Proje özetleri ve öğrenilenler değerlendirilir.	Grup üyeleri olarak çalışmayı ve çalışmada öğrendiklerini yansıtırlar.

(Korkmaz ve Kaptan, 2000; Yıldırım, 2009)

İşlem basamakları incelendiğinde, temel planlama aşamalarının ardından, bilgi toplama aşamaları gelmektedir ki, bu aşamalar bilgi okur-yazarlığı yeterlikleri kapsamında çağdaş insan modelinin temel kavramlarını oluşturmaktadır.

Katz ve Chard (1989; akt: Memişoğlu, 2008) ise, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulama aşamalarını üç evrede ele almıştır:

1. Evre: Başlangıç Evresi:

Bu evrede öğretmen ve öğrenciler araştırılacak konunun seçilip düzenlenmesi için tartışma yaparlar. Konu öğretmen ya da öğrenciler tarafından belirlenebilir. Konu seçerken birkaç ölçüt göz önüne alınabilir. Bu ölçütlerden biri, konunun öğrencinin günlük yaşamıyla ilgili olmasıdır. İkincisi ise, temel okuryazarlık ve sayısal becerilere ek olarak konu fen, sosyal, bilimler, dil gibi konularla bütünleşmeye izin verilmelidir. Üçüncü ölçüt, konu yeterince zengin olmalıdır. Dördüncü ölçüt, konu evde araştırılmaktan çok okul içinde araştırmaya uygun olmalıdır. Konu belirlendikten sonra öğretmen, öğrencileriyle beyin fırtınası yaparak bir ağ, kavram haritası oluşturur. Proje çalışması ilerlerken tartışmanın devamlılığı için konu ile ilgili alt konuların bir kavram haritası kullanılabilir. Öğretmen ve öğrenciler başlangıç tartışması boyunca, araştırma yoluyla cevabını araştıracakları sorular oluştururlar. Bu evre boyunca, öğrenciler aynı zamanda konu ile ilgili ön bilgilerini hatırlarlar (Memişoğlu, 2008: 48).

2. Evre: Alan Çalışması:

Alanları, objeleri veya olayları araştırmak için genellikle alan gezileri ve doğrudan araştırmaları içerir. Proje çalışmasının kalbi olan ikinci evrede öğrenciler araştırır, gözlemlerini kaydederler, modeller oluştururlar, sonuçları yakından gözlerler ve kaydederler. Beraberinde keşfederler, tahmin ederler, tartışır ve yeni anlayışlarını, fikirlerini dramatize ederler (Memişoğlu, 2008: 48-49)

3. Evre: Özetleme ve Sonuçlandırma:

Sonuçların raporlarını hazırlama ve sunmayı içerir. Öğrenciler çalışmalarının sonucunda bir ürün ortaya koyarlar ve ürünle birlikte de çalışmaların tamamını içeren bir rapor sunarlar. Rapor süreç içerisinde yapılan bütün etkinlikleri dile getirmesi açısından önemlidir. Raporun sunulması aşamasında yapılan çalışmalar sınıfla paylaşılarak birlikte değerlendirilir (Demirhan, 2002: 35; Aladağ, 2005: 42).

Projenin gerçekleştirilmesi; proje konusunun seçimi, zaman takviminin ve maliyet hesabının yapılması, ilgili kaynakların taranması, yöntemin belirlenmesi, elde edilen bulguların değerlendirilmesi ve tüm bunların ardından bir sonuca ulaşılmasını içeren süreçlerden oluşur. Aşağıda bu aşamalar hakkında açıklamalar yer almaktadır.

1. Proje konusunun seçimi: Proje konusunu belirleme proje tabanlı öğrenme sürecinin en zor ve en önemli aşamalarından biridir. Yapılacak projeleri belirlemek öğretmen ve öğrencilerin yaratıcılıkları ve proje tabanlı öğrenmeye yatkınlıklarıyla ilgilidir. Öğretmenler ve öğrenciler zaman zaman uygun proje seçmekte zorlanabilirler (Yıldırım, 2009: 33). Projenin problemini öğrenci/öğrenciler, öğretmen veya her ikisi birlikte belirlerler. Projenin seçiminde bölgesel problemlerin (Malatya’da kayısı, Trabzon’da fındık, Adana’da pamuk vb. konulardaki problemlerin) çözümüne yönelik olması, ekonomik olması, uygulanabilir olması ve öğrencilerin konuyu sevip benimsemesi gibi faktörler göz önüne alınmalıdır (Memişoğlu, 2008: 50). Aşağıda proje geliştirilebilecek problemlere örnekler verilmiştir.

Projenin problemine göre amaç ve bu amaç doğrultusunda alt problemler veya hipotezler, sayıtlar, sınırlılıklar, varsa araştırmanın evreni ve örnekleme belirlenmelidir (Gürdal, 2004: 70-75).

2. Zaman takvimi ve maliyet hesabının yapılması: Projeye başlamadan önce zaman takvimi ve maliyet hesabı mutlaka yapılmalıdır. Bunların takibi öğretmen tarafından titizlikle yapılmalı, belirlenen zaman ve maliyet asılmamaya çalışılmalıdır. Elde olmayan sebeplerle bunların aşılabileceği plan yapılırken göz önüne alınmalıdır (Memişoğlu, 2008: 50).

3. Kaynak tarama: Projenin konusu ile ilgili bilgiler; kitaplar, makaleler, bildiriler, tezler, dergiler, ansiklopediler vb. yazılı kaynaklardan, internetten ve konunun uzmanı kişilerden faydalanılarak toplanır. Kaynaklardan elde edilen bilgiler özetlendikten sonra kaynağın adı, yılı, yazar veya yazarların adı, yayın yeri, sayfası, kullanılan kaynak kitapsa kaçınıcı baskı olduğu, dergi ise kaçınıcı sayı olduğu yazılmalıdır (Yalçın, 2004: 42-49).

4. Yöntem: Çalışmanın deneysel bir çalışma mı, tarama modelinde bir çalışma mı, yoksa karşılaştırmalı bir çalışma mı olacağına karar verilip, araştırmanın modeli belirlenmelidir. Ayrıca kullanılacak materyaller, malzemeler seçilmelidir. Yapılacak etkinlikler planlamalıdır. Araştırma anket çalışması ise evren ve örnekleminin ne olacağına karar verilmelidir. Araştırmada kullanılacak ölçü aletleri güvenilir olmalı, ölçülmek istenen şeyi tam olarak ölçebilmelidir. Anket çalışmalarında soruların geçerlilik ve güvenilirliğine bakılmalıdır (Memişoğlu, 2008: 50).

5. Bulgular ve Yorumlar: Araştırmadan elde edilen bulgular kaydedilmeli, tablolar, grafikler çizilmeli, yorumlar yapılmalıdır. Yapılan tüm çalışmaların, deneylerin hipotezimizi doğrulayıp doğrulamadığına bakılmalıdır. Doğrulamıyorsa yapılanlar tekrar gözden geçirilir ve yanlış veya eksik yaptığımız yer bulunmaya çalışılmalıdır. Deneyler her zaman hipotezi doğrulamayabilir. Bu da bilim açısından önemli bir sonuçtur (Şahin, 2004: 34).

6. Sonuç: Araştırmadan elde edilen sonuçlar maddeler halinde yazılmalı, hipotezlerin gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmalı, araştırma sırasında yapılan hatalar varsa neler olduğu kaydedilmeli, nedenleri tartışılmalıdır. Bu konuda daha önce araştırma yapılmışsa bu araştırmalarla arada paralellik olup olmadığına bakılmalıdır. Araştırma konusunda çalışma yapacaklara önerilerde bulunulmalıdır (Memişoğlu, 2008: 50-51).

2.2.4. Eğitimde Proje Çalışmaları Neden Önemlidir?

Proje aktiviteleri öğrenmeyi her tür akademik çevreden öğrenciye anlamlı kılacak bir bağlamda sunar. Projeler, farklı zeka, öğrenme tercihi ya da öğrenme stillerine ev sahipliği yapabilir. Ayrıca, daha fazla çeşit, tercih ve seçenek sağlaması, öğrencilerin kendi kişisel becerileri ve ilgilerinin peşine düşmesini sağladığı için öğrenci motivasyonunu arttırabilir. Zihin psikolojisi üzerine çalışan bazı araştırmacılar, bu faktörlerin öğrenmeyi arttırdığını belirtirler. Problem çözme üzerine olan çalışmalar öğrencilerin bilgiyi daha kolay depolamalarına ve böylece başka ortamlarda kolay hatırlayabilmelerine yardımcı olurlar (Memişoğlu, 2008: 45-46).

Coşkun (2004)'a göre öğrenciler, proje hazırlayarak mevcut bilgi, birikim, deneyim ve ilgilerinin üzerine bir şeyler koyarlar. Problem çözme, üst düzey düşünme (analiz-sentez-değerlendirme) becerileri geliştiği gibi kavram ve prensiplerin daha derin anlaşılması sağlanır. Öğrenciler kendi akıllarını yaratıcı, bağımsız ve sorumlu olarak kullanmaları konusunda bir sorumluluk üstlenir ki, bu da onlara bir tatmin ve başarıma duygusu aşılayabilir. Ayrıca proje geliştirme sırasında iş çevrelerine benzer bir ekip ortamı içinde dinlemeyi, konuşmayı ve karara varmayı öğrenirler. Yine öğrenciler, gelecekteki akademik ya da işgücü hedefleri için hayati öneme sahip planlama, organize etme, araştırma ve zaman kullanımı gibi diğer becerileri geliştirirler.

Fleming (2000)'e göre “proje aktiviteleri, her akademik statüdeki öğrenciye öğrenmeyle ilgili bağlamlara anlam yükleyerek yardım eder. Projeler farklı zekalar, öğrenme tercihleri ve öğrenme stilleri ortaya koyar. Ayrıca, öğrencilere farklı seçenekler, vererek öğrencilerin kişisel ilgi ve becerilerini geliştirmede onları motive eder. Proje tabanlı yaklaşımlar kullanmanın başka zorunlu sebepleri de vardır. Bunlar öğrencilerin akıllarını, yaratıcı, bağımsız ve sorumlu bir şekilde kullandıklarında onlara mutluluk ve başarıya duygusu verir. Projeler öğrencileri diğer öğrencilerle, öğretmenlerle ve toplum üyeleriyle çalışmaya teşvik eder. Öğrenciler konuşmayı kararlar almayı öğrenirler ve bunlar gelişen çalışma ortamlarının tipik örnekleridir. Öğrenciler ayrıca, plan, organizasyon, araştırma yapma ve zamanı iyi kullanma gibi akademik çalışma ortamlarında önemli olan diğer becerileri de öğrenirler.” (Akt: Çiftçi, 2006: 41).

Ayrıca öğrenciler proje çalışmalarından memnun kalmaktadırlar, çünkü öğrenciler bu çalışmalarda kendi seçimlerini yapabildiklerini, projelerin kendilerine ait olduğunu, yaşamlarıyla bağlantı kurabildiklerini belirtmişlerdir. Proje çalışmaları, öğrencilere özgürlük emanet ederek ve programlarını ortak olarak oluşturma fırsatı vererek onlara sahiplik ve bir sınıf topluluğuna ait olma duygusunu verir. Aynı zamanda öğrenciler, kendi buluşlarının çok fazla olması nedeniyle gerçek bir yatırıma sahiptirler (Wolk, 1994; akt: Çiftçi, 2006: 42).

Yine bir başka eğitim araştırmacısı olan Healy (1990; akt: Çiftçi, 2006) ise, bugünün sınıflarındaki çocukların dünün çocuklarından oldukça farklı olduğunu belirtmiştir. Farklılık televizyon, video oyunları vs. gibi zararlara maruz kalmış beyinleri farklı şeylerle dolu olan yeni neslin yaratılmasıyla bütün kültürel değerlerine zarar verilmiş ve eski nesilden farklı öğrenme ve öğretme stratejilerine ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Healy bu farklı beyinler için etkili yaratıcı sınıflar tanımlamıştır. Proje çalışmaları bu zihinsel gelişimi arttırmak için tanımlanan yaratıcı sınıflara uyarlanmıştır. Healy zihinsel gelişmeyi destekleyen bir çevre yaratmak için işbirliği içinde öğrenmeyi, farklı aktiviteleri ve projelerle öğrenmenin önemini vurgulamıştır.

Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı temelde aşağıdaki becerilerin ve özelliklerin gelişmesine olanak sağlayabilir:

- Grupla birlikte çalışma becerileri
- Yaşam becerileri (toplantı yürütme, plan yapma, bütçe kullanma vb.)

- Bilişsel işlem becerileri (karar alma, eleştirel düşünce, problem çözme vb.)
- Kendi kendini yönetme becerileri (amaçları belirleme, görevleri organize etme)
- Tutumlar (öğrenme sevgisi, ileri eğitim aşamalarına isteklilik)
- Eğilimler (kendini yönlendirme, başarıma duygusu)
- İnançlar (kendi kendine yeterlik) gibi (Buck Institute for Education, PBL Overview, 2002; akt: Memişoğlu, 2008: 46).

2.2.5. Proje Tabanlı Öğrenmenin Avantajları

Krajcik ve diğ. (1999) PTÖ'nün öğrenci için dört yararından bahseder; ilk olarak öğrenenler, içeriğin ve sürecin derin ve tam anlamasını geliştirirler. İkincisi, öğrenciler problemleri çözmek için birlikte çalışmayı öğrenirler. İş birliği soruların cevabını bulmak için fikirleri paylaşmayı kapsar. Gerçek dünyada başarılı olmak için, öğrenciler farklı geçmişe sahip insanlarla nasıl çalışacaklarını bilmeleri gerekir. Üçüncüsü, bu yaklaşım bağımsız ve sorumlu öğrenmeyi devam ettirir. Son yararı olarak bu yaklaşım birçok farklı öğrencinin öğrenme ihtiyacını karşılayarak öğrencilerin çeşitli görevlere aktif olarak katılmalarını sağlar (Akt: Çiftçi, 2006: 56).

Diffily ve Sassman (2002: 102) projelerle öğrencilerin sadece akademik yetenekleri değil bunun yanında dünyada başarılı olmak için gerekli olan diğer yetenekleri ve kişisel özellikleri de kazanacağını bildirmiştir. Bu gerekli yetenekler, eleştirel düşünce, kişiler arası iletişim ve teknolojik yeteneklerdir. Onlara göre öğrencilerin çok bilgili, akademik ve teknik olarak yetenekli olmaları yeterli değildir. Bu eğitimin önemli amaçlarından birisidir. Fakat yeterli değildir. Çocuklar ayrıca kişisel olarak duyarlı ve usta olmalıdırlar. Anlamayı, duygularını, kişisel ihtiyaç ve arzularını etkili bir şekilde yönetmeyi öğrenmelidirler. Adalet ve koruma değerlerinden sorumlu olmalıdırlar. İnsancıl ve uygun bir demokrasi genel iyiliği koruyan, düşünceli, ahlaklı yaşamakta sorumlu bir vatandaşlık gerektirir.

Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin başlıca avantajları;

- Öğrencilerin alanın konularına ilgi duymalarını sağlar.
- Öğrencilerin projelerle ilgili konularda ilk elden bilgi edinmelerini sağlar.
- Öğrencilere bağımsız düşünme, çalışma ve başarıma cesaretini kazandırır.
- Öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirir ve zenginleştirir.

- Grupla çalışmayı özendirerek, işbirliğini artırır.
- Uygulama ve teoriyi birleştirir.
- Öğrencilerin bilgilerini yansıtmaları için çoklu yollar önerir.
- Öğrencileri problem çözme tekniklerini, bilimsel yöntemin aşamalarını öğrenip geliştirilmelerini sağlar.
- Öğrencilerin sözlü ve yazılı iletişim tekniklerini geliştirme imkânı sağlar.
- Motivasyonu artırır ve yeni ilgi alanlarının doğmasına sebep olur.
- Eğitim ve öğretim faaliyetlerini kitap sayfası ve dört duvar arasından kurtararak eğitim ve öğretime hayatilik kazandırır.
- Öğrenciler çeşitli beceriler kazanırlar. Bunlar:
 - a. Teknolojiyi kullanma becerisi: Bilgisayar kullanma, televizyon vb...
 - b. Bilişsel süreç becerileri: Karar verme, eleştirel düşünme vb...
 - c. Öz denetim becerileri: Hedefler oluşturmak, işlemleri organize etmek, zaman yönetimi.
 - d. Tutumlar: Öğrenmeye ilgi, merak vb...
 - e. Eğilimler: Özdenetim, başarı hissi (Kaptan ve Korkmaz, 2001: 23-24).

Proje çalışmaları; öğretmen ve öğrencinin daha güçlü ilişkiler kurmalarına, öğretmenlerin bir sonraki adımı planlamalarına, öğrenenlerin içerikle bağlantı kurmasına, öğrenenlerin kendi çalışmalarını değerlendirmelerini yönetmelerine, öğrenenlerin kendi planlarını yapmalarına olanak vermektedir (Erdem, 2005: 75).

İyi bir şekilde projeye yönlendirilen çocuklar - konunun seçimi, yaklaşımın seçimi, deneyimin gerçekleştirilmesi, sonuçların ortaya konulması ve sonuçların sunulması-gerçek anlamda bilimi gerçekleştirmektedirler. Bilimin sadece olgular ve formüllerden oluşmadığını; süreç, aktiviteler ve bir ilerleme ve düşünme yöntemi olduğunu öğrenirler (Wurdinger and Rudolph, 2009; akt: Öztürk, 2011: 44).

2.2.6. Proje Tabanlı Öğrenmenin Dezavantajları

PDÖY'nin bir önceki başlık altında belirtilen çok sayıdaki faydasının yanında elbette çeşitli sınırlılıkları da mevcuttur. Mükemmel seviyede hiç bir yöntem olmadığı gibi bu yöntemin de dezavantajlarının olması çok doğaldır.

Projeler öğrenciler için birtakım sorunlar yaratmaktadır. Projeler geniş zaman dilimi içerisinde konsantreli bir çaba gerektirir. Bu durum bazıları için zor bir tecrübe olabiliyor. Başkaları proje konusu seçmede ve ürünü iyi bir şekilde sunmada zorluk çekebiliyor. Bazıları da bağımsız ya da başkalarıyla çalışma konusunda endişelere kapılıyor. Öğretmenlerin de proje tabanlı öğrenme konusunda bazı endişeleri vardır. Çünkü projeler bağımsız ve gözetimden uzak bir çalışmayı gerektirir. Geleneksel metotlar kullanarak grup içinde bireysel yardımlarda bulunma ve grup çalışmalarını değerlendirme zordur. Öğrenciler araştırmanın farklı aşamalarında olabilirler ve bu da öğretmenin yardım etmesi için daha da zordur. Ayrıca araştırmanın sonucu bir düzen içinde beklenildiği gibi olmayabilir (Fleming, 2000: 6; akt: Çiftçi, 2006: 61).

2.2.7. Proje Tabanlı Öğrenmede Değerlendirme Süreci

Değerlendirme, eğitimin her aşamasında, öğretme-öğrenme sürecinin önemli bir parçası olmuştur. Değerlendirme süreci planlama, öğretme, öğrenme basamaklarını tamamlayan son halka olarak görülmektedir (Parmaksız ve Yanpar, 2006). Değerlendirme daima zor ve öğretmenleri endişelendiren bir sorumluluktur. Çocuk sabah sınıfa ilk adımı attığı andan, öğleyin zilin çalmasına kadar öğretmenler tarafından birçok kez değerlendirilmektedirler. Bu değerlendirmelerin çoğu sözlü ya da yazılı kâğıt kalem testlerine dayanmaktadır.

Öğrencilerin bilgiyi edinme ve kişisel öğrenmelerini göstermek için birçok yol olmasına rağmen günümüzdeki standart testlere dayalı değerlendirme uygulamaları öğrencinin öğrenmesine, ne önem ne de değer vermektedir (Çiftçi, 2006: 71).

Proje Tabanlı Öğrenme modelinde değerlendirme, sadece öğrencilerin kavramları ve konuları anlayıp anlamadığıyla ilgili değildir. Öğrencilerin sınıf ve okul yaşantılarının dışında ihtiyaç duydukları, gerçek hayattaki becerilerinin gelişmesini ve belgelenmesiyle de ilgilidir. Örneğin öğretmenler, işbirliğine dayalı öğrenme becerileri, karışık problemleri çözme yeteneği, doğru karar verebilme yeteneği, etkili ve güzel sunumlar yapabilme yeteneği ile ilgili davranışları da değerlendirme boyutunda ele

alabilirler. Değerlendirmede en önemli nokta, sadece etkinlikler sonucu ortaya çıkarılan ürünün değerlendirilmesi değil, ürünle birlikte bu ürünün ortaya konulması süreci de büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda değerlendirme ürün ve sürecin birlikte değerlendirildiği bir yapı içermektedir. Proje tabanlı Öğrenme modelinde sadece öğretmenin öğrencilere değerlendirmesini içermez aynı zamanda öğrencilerin kendilerini değerlendirme imkânı da sağlar. Değerlendirme öğrencilerin “Ne anlıyorum?”, “Nasıl yapıyorum?” gibi soruları cevaplamalarında yardımcı olacak bir yapıya sahiptir (Yılmaz, 2006: 48). Ancak, araştırmalar gösteriyor ki, öğretmenlerin sınıflarda kullandıkları değerlendirme yöntemleri oldukça sınırlıdır. Öğretmenler sınıf değerlendirmesi yaparken birçok tercihleri olmasına rağmen onlar sınırlı ve sabit değerlendirme tekniklerine bağlı kalırlar. Öğretmenler soru sorarak, cevapları yorumlayarak, diyalogları dinleyerek, ödevleri kontrol ederek, değerlendirmeleri toplayarak yapılan değerlendirmeler, öğretmenlerin öğrencileri hakkında bilgi edinmelerinin sadece birkaç alternatifinden bazıları olmasına rağmen öğretmenler, bu uygulamalardan da sadece birkaçını uygulamakla kalırlar. Öğretmenlerin bu şekilde düşük kaliteli testler kullanması hem kendileri hem öğrencileri için ciddi sıkıntılar doğurabilir. Öğretmenler bu tip değerlendirmeler sonucunda öğrencileri hakkında doğru olmayan ve eksik bilgilere sahip olabilirler. Bundan dolayı öğretmenler, uygun olmayan yetersiz eğitsel değerlendirme kararları verebilirler. Bu kararlar öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir (Çiftçi, 2006: 71-72).

Frank ve Barzilai (2004; akt: Çiftçi, 2006: 73), alternatif değerlendirme yöntemlerinin özelliklerini aşağıdaki gibi maddeleştirmiştir;

1. Değerlendirme geliştirici bir özelliğe sahiptir. Sadece öğretimin sonucuyla değil öğrenme süreciyle de ilgilenir.
2. Değerlendirme sadece test sonuçlarına değil, diğer bilgi kaynaklarına dayanır.
3. Değerlendirme süreci; bilgi, anlama, beceri, tutum, değer, motivasyon yüksek seviyeli bilişsel becerilerin değerlendirilmesini gerektirir.
4. Değerlendirme süreci, öğrencilerin kendi öğrenme sürecinden sorumlu olması temeline dayanır. Değerlendirme sürecinin “başarılı” olarak nitelenen öğrencileri, kendine güvenen ve kendini kontrol eden öğrencilerdir.

5. Değerlendirmenin odak noktası öğrencileri diğerleriyle kıyaslamak yerine onların kendi becerilerini temel alarak gelişmesi üzerine odaklanmıştır. Bu özellik öğrenciler arasındaki hırs, yarışma gibi bencil isteklerin azaltılmasına yardımcı olabilir.
6. Değerlendirme süreci, öğretmenin her bir öğrencilerin ilerleme seviyesini daha iyi takip etmesini ve bireysel ihtiyaçlarına göre yardım edebilmesini mümkün kılar.
7. Değerlendirme süreci sadece niceliksel değil, aynı zamanda niteliksel ve sözeldir.

PDÖY’de bu gibi özellikler ve gerekçelerden dolayı alternatif değerlendirme yöntemlerinin kullanılması önem taşımaktadır. Alternatif değerlendirme yöntemleri proje hazırlama sürecinde öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarına önem verir.

Ürün kadar sürecin de değerlendirilmesini dikkate alan alternatif ölçme ve değerlendirmelerde öğrencilerin yüksek düzeydeki düşünceleri, problem çözme ve yaratıcılıkları ön plana çıkarılır. Çoklu cevaplar, stratejiler ve oluşturulan süreç öğretmen tarafından değerlendirilir, onaylanır ve ödüllendirilir. Değerlendirmedeki bu değişiklikler birçok açıdan öğrencilerin öğrenme konusunda sorumluluk sahibi olmasını ve öğrendikleriyle gurur duymasını sağlayabilir (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2006).

Proje çalışmalarının değerlendirilmesinde yer alan çeşitli alternatif değerlendirme yöntemleri aşağıdaki gibi maddeleştirilebilir:

- ✓ Portfolyolar
- ✓ Dereceli Puanlama Ölçekleri (Rubrikler)
- ✓ Öz Değerlendirme Formları
- ✓ Akran Değerlendirme Formları
- ✓ Kontrol Listeleri (Check List)
- ✓ Görüşmeler (Mülakatlar)
- ✓ Doğrudan Gözlem
- ✓ Yazılı Ödevler
- ✓ Sergi ve Gösteriler

- ✓ Performans ve Sunumlar
- ✓ Öğrenme Kayıt Defterleri
- ✓ Öğrenci Günlükleri
- ✓ Video Kasetli Öğrenci Kayıtları (Williams, 1998: 46; akt: Çiftçi, 2006: 73-74).

2.3. Proje Fuarları ve Eğitimdeki Yeri

2.3.1. Fuarlar ve Tarihçesi

İngilizcede fuarları anlatmak için “fair, exhibition, exposition, trade show, trade fair” gibi çeşitli terimler kullanılmaktadır. “Fair” kelimesi ilk olarak ortaçağda kullanılmaya başlanmış ve Latince’de dini festival anlamına gelen “feria”dan türetilmiştir. 1640’larda kullanılmaya başlanan “exhibition” kelimesi ise Latince’de sergileme anlamına gelen “expositio” kelimesinden türemiştir. Aynı şekilde Almancada fuar anlamına gelen “messe” kelimesi de Latince’de dini ayin anlamına gelen “missa”dan türetilmiştir (Çoşkunkurt, 2007: 53).

Göçebe hayattan yerleşik düzene, dolayısı ile üretime geçen insanlar zamanla ürettikleri malları takas etmeye ve ticarete başlamışlardır. M.Ö. 2000 yıllık süre içinde, tüccarlar aracılığı ile ülkeler arası yapılmaya başlanan ticaret, kervanlarla getirilen malların, önemli dini festivallerde sergilenmesi ile fuarcılığın temelleri atılmıştır. “Yazının icadından sonra ticaretin seyri, belgeler üzerinde de izlenebilmektedir.” (Pehlivan, 1996: 5). Ünal (1994: 12)’a göre “ilk dünya fuarları milattan önce Asya ve Afrika’da dini amaçla yapılmıştır. Bu eski zamanlarda seyahat etmek çok zor olduğu için fuarları ziyaret edenler ancak belli bölgelerden gelmişlerdir. Bunlar, dünya fuarlarının oluşumuna katkıda bulunmuşlardır.”

Eski zamanlarda düzenlenen pazar ve panayır, malların sergilenmesi, alıcı ve satıcıları yüz yüze buluşturmaları, alışveriş yanında başka etkinlikleri de içermeleri nedeniyle günümüzdeki fuarların çıkış noktaları ve ilk örnekleri olmaktadır. Dolayısı ile fuarcılık tarihinin ticaretin başlangıcına dayandığını ve o zamandan beri durmaksızın gelişerek bugünkü halini aldığını söylemek yerinde olacaktır. Bu anlamda düzenlenen ilk fuar, Kral Dagobert tarafından 629’da, Paris yakınlarında kurulan ve 710’da 700’den fazla tüccarı çeken ‘Foire de Saint Denis’ fuarı olmuştur (Çoşkunkurt, 2007: 58).

Silverman (1986)'a göre Amerikan Bilim ve Teknoloji Enstitüsü 1928'de etkinliklerin odak noktasını endüstriyel fuarlardan, öğrencilerin Amerikan Ulusal Tarih Müzesi ile işbirliği ile yaptığı bilim şenliklerine kaydırmıştır. 1928'de düzenlenen bu BŞ/PY; ilk BŞ/PY etkinliği ve daha sonrakilere örnek olarak kabul edilir (Akt: Camcı, 2008: 16).

Fuarlar öncelikle ticari amaçlı kullanılmaya başlanmakla birlikte son yıllarda eğitim amaçlı açılan fuarların sayısı da artmıştır. Özellikle Amerika'da her yıl ilçe, bölge ve devlet çapında yapılan bilim fuarları, eğitimin kalitesini arttıran ve öğrencilerin projelerini sergiledikleri önemli eğitim faaliyetleri olarak ortaya çıkmıştır.

2.3.2. Bilim Fuarları

Bunderson (1996)'ya göre birçok öğretmen bilim şenliklerinin öğrenciler için faydalı olduğunu düşünmektedir. Bilim şenliklerinin öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiğini, kendi projelerini seçerek bağımsız araştırma yapmalarına fırsat sağladığını ve bilime karşı ilgilerini artırdığını belirtmektedirler (Akt: Çiçek, 2008: 13). Young (2000)'a göre ise bilim şenlikleri öğrenciler için bilim adamlarının nasıl çalıştıklarını anlamaları için büyük bir model oluşturmaktadır. Bu projeler öğrencilerin derslerde öğrenmiş oldukları bilgileri uygulamalarına olanak sağlamaktadır (Akt: Çiçek, 2008: 13).

Bilim fuarları bütün ülke kapsamındaki okullarda benzer şekilde düzenlenir. Bilim fuarları bilimi tanıtmak için düzenlenmiş etkinliklerdir. Bilim fuarları proje hazırlayan öğrencilerin bilimdeki değişikliklere, güncele daha iyi adapte olmasını sağlayan etkinliklerdir. Çalışmalar araştırma tabanlıdır ve bilim fuarı projeleri, öğrencilerin kişisel özelliklerini ve bilimsel araştırmalara olan eğilimlerini ek imkanlar doğrultusunda geliştirir. Bu çalışmada ilkokul seviyesindeki bilim fuarları incelenmiş olup, çeşitli sebeplerle bu fuarların düzenlendiği belirlenmiştir. Bunlar, öğrencilerin bilime olan ilgilerini arttırmak, öğrencileri imkânları ölçüsünde araştırma yapabilmeleri için geliştirmek, öğrencilerin tamamladıkları projeleri yayımlamak ve öğrencilerin çalışmalarını paylaşarak gelişimlerini sağlamaktır (Perry, 1995).

Bilim fuarlarının formatında birçok değişiklikler vardır, fakat bilim fuarı projelerindeki tipik değişiklik; yazılı araştırma raporu, görsel sonuçlar, sözlü sunum ve kanıtlardır. Öğrenilen bilimsel gerçekler veya prensipler yararlı hale gelir ve öğrenmeyi

sağlayıcı bir etki yapar ama öncelikle bakılması gereken sonuç öğrenciye düşünmeyi öğretmektir. Bilim fuarlarında öğrenciler, yaptıklarından daha çok şey öğreniyorlar. Bu öğrenciler kazandıkları diğer tecrübeleri kullanıyor ve genişletiyorlar. Ayrıca bu fuarlar, öğrencilerin organize bir şekilde çalışmalarına yardım ediyor ve kazanılan bilgiler böylece en üst seviyede oluyor. Önceden edinilmiş bilgiler ve deneyimler ise öğrencilerin konulardaki bilgilerin önemi hakkında fikir sahibi olmalarına yardımcı oluyor. Bir öğrenci bir konuyla ilgili ne kadar çok şey bilirse, yeni konuları o kadar kolay öğrenir. Kanıtlanmış olan gerçek yazılı raporlar ve bilinen prosedürler doğrultusunda, bilim fuarları kendi kendine gelişirken, öğrencilerin kişisel ilgilerine göre başka öğrenme yolları da gelişir (Çiçek, 2008: 14).

Bilim fuarları, bilimi öğrenmenin başka bir yoludur. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, öğrencilerin kişisel ilgilerini, yeteneklerini ve pratik yoldan problem çözme becerilerini incelemek ve ölçmek üzere hazırlanır. Sonuç olarak, bilim fuarları bu öğrencilerin toplam eğitim deneyimini yansıtmış olur.

Önemli bir çalışma Virginia da yapılmış olup burada da öğrencilerin bilim fuarlarına gösterdikleri ilginin ve tutumun üzerindeki aile desteği incelenmiştir. Virginia Merkez Okulu'ndan 110 kişilik 6. sınıf öğrencileri tarafından 110 adet konu seçilmiş ve rastgele seçilen 28 kız 22 erkek olmak üzere toplam 50 öğrenci üzerinde bu konularla ilgili fuar çalışması uygulanmıştır. Daha sonra toplam 7 soru sorularak öğrencilerin bilim fuarlarına karşı tutumunun incelenmesi yapılmıştır. 3 soru öğrencilerin velilerinin bilim fuarlarına karşı tutumu, diğerleri ise projeler hazırlanırken onların öğrencilere ne kadar yardımcı ve destek olduklarıyla ilgilidir. Bu çalışma sonucunda aile desteğinin, öğrencilerin bilim fuarlarındaki beceri ve başarılarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Çiçek, 2008: 16). Bu nedenle bu gibi çalışmalar için gerek öğretmenler gerekse aileler bilinçlendirilmeli, bilim fuarlarının eğitim öğretimdeki önemi üzerinde daha fazla durulmalıdır.

Diğer bir çalışmada ise öğrencilerin bilime olan ilgi ve tutumlarının değerlendirilmesinde, fuar çalışması sonunda verilen ödüllerin ve katılım derecelerinin etkisi araştırılmıştır. Orta seviyede seçilmiş olan öğrenciler 4 fuar tipinden birine katılım göstermiştir. Bunlar,

- Zorunlu / Ödüllü
- Zorunlu/ Ödüsüz

- Gönüllü/ Ödüllü
- Gönüllü/ Ödüksüz

Öğrencilerden, 5 hafta içerisinde projelerini tamamlamaları ve 5 hafta sonra projeleriyle fuara katılmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin bilime olan ilgi ve tutumları katılımdan önce ve sonra ölçülmüştür. Zorunlu grupların analizi yapılmış, bu gruplarda ödül yapısının etkisi incelenmiş ve şu sonuca varılmıştır. Bu gruplarda ödüllü öğrencilerin ödüle rağmen, ödüksüz öğrencilerden daha az bir gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Ödüksüz öğrencilerin başarıları, ödüllü öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Bunun sebebi, düşük kabiliyetli öğrencilerin tamamen kendilerini kanıtlama çabasıyla uğraşı vermesi, ödül kaygısından çok, bilime olan tutumlarının gelişmesi, ilgilerinin artması, kendilerini ifade edebilecekleri, kendilerini kanıtlayabilecekleri bir ortamın bu öğrencilere sağlanmış olmasıdır. Bu nedenle bilim fuarlarının illaki bir ödülle sonuçlanması gerekmez, öğrencilerin, özellikle de test ettiğimiz lise grubundaki öğrencilerin, yaş olarak da kendilerini kanıtlama, ortaya bir ürün koyma ve başarı arzuları onları bu gibi etkinliklerde tetikleyici rol oynar ve çoğunlukla da beklenenin üstünde bir verim alınır (Çiçek, 2008: 17).

Ülkemizde de Fen ve Matematik alanlarında Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine yönelik düzenlemiş olduğu proje yarışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ülkemizin ihtiyaç duyduğu geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek, yetenekli çocuklarımıza sahip çıkmak; bilimsel amaçlı yarışma ve benzeri etkinlikleri ülke genelinde ilgiyi-katılımı artırarak yaygınlaştırmak ve teşvik etmek, geleceğin bilim insanı olma potansiyeline sahip çocuklarımızı erken yaşlarda keşfedip var olan yeteneklerini geliştirmek, gerekli desteği vererek onlara araştırmacı bir ruh kazandırmaktır. Öğrenci merkezli eğitim anlayışı esas alınarak gerçekleştirilen bu çalışma, MEB-TÜBİTAK işbirliğinde ülke geneline yaygınlaştırılmış bir uygulamadır. Bu çalışma ilköğretim kategorisinde, ülke genelinde 81 ilde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının 6., 7. ve 8. sınıflarına yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Proje çalışması Matematik ve Fen Bilimleri alanlarını kapsamaktadır (Camcı, 2008: 27-28). Bu yapılan çalışmalar tabi ki bilimsel anlamda olumlu sonuçlar doğurmakta ve öğrencilerimiz için yararlı olmaktadır, ancak amacı üretken ve iyi vatandaş yetiştirmek olan Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili proje fuarları düzenlenmemektedir.

Eğitim-öğretim yılı içerisinde düzenlenecek Sosyal Bilgiler fuarlarının ve burada sergilenen Sosyal Bilgiler projelerinin, öğrencilerin temel bilgilerine dayanak oluşturması, kavramların doğru öğrenilmesi ve bilginin kalıcılığını sağlaması açısından Sosyal Bilgiler eğitimindeki bir takım boşlukları kapatacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda Sosyal Bilgiler Proje Fuarları, öğrencilere kendilerini gösterme olanağı tanıyacağından, başarısız öğrencileri kazanma ve bilimi sevdirmeye açısından da önem taşımaktadır. Böyle çalışmaların, öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağladığı için edinilen bilgilerin geleneksel öğretim yöntemiyle kazanılan bilgiden daha fazla, daha anlamlı ve kalıcı olacağı belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilerin yaratıcılığına, Sosyal Bilgiler ders başarısına ve bu derse karşı tutumlarına olumlu etki yapacağı düşünülmektedir.

2.3.3. Proje yarışmalarının Tarihsel Gelişimi

Bilim şenlikleri, proje yaklaşımı ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımının bir sonucudur. Bu nedenle proje yaklaşımı ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımının tarihsel, felsefi ve teorik temelleri benzerlik göstermektedir.

Literatürde bilim şenlikleri için ortak görüş, bilim şenliklerinin öğrencilere araştırma ve öğrenme pratiği yapma olanağı verdiğidir. Öğrenciler; bir problemi tanımlama, hipotezi formüle etme, prosedüre karar verme, veri toplama, sonuçları yorumlama ve karar verme yeteneklerini gösterirler (McNay, 1985, akt: Camcı, 2008: 15). İlköğretimde öğrencilerin kendilerini özgüvenli ve sosyal bilgileri öğrenmelerine yönelik daha iyi hissetmeleri için bilim şenliklerinde olumsuz rekabet faktörü azaltılmalıdır. Bunu azaltmak için ilköğretimde bilim şenliklerine katılanların tamamının kazananlar olduğunun gösterilmesi için bazı ödüller verilir. Katılım sertifikası, madalya ya da diğer bazı ödüller öğrencilerin tamamını bilim fuarlarına katılmaya devam etmekte cesaretlendirir.

Bellipanni ve Lilly (1999), günümüzde BŞ/PY olarak düzenlenen fen etkinliklerinin öncüsünün 1828'de Amerika'da başladığını, o yıl Bilim ve Teknoloji Sergisi Amerikan Bilim ve Teknoloji Enstitüsü'nün desteğiyle New York'da yapıldığını belirtmektedir. Enstitü Morse'un telgrafı, Bell'in telefonu gibi bilimsel ve teknolojik buluşların gösterimini sağlamayı bir gelenek haline getirmeye başlamıştı. Bu mucitler buluşlarını bu sergilerde gösterdikleri için madalya ile ödüllendirilmişlerdi (Akt: Camcı, 2008: 16).

Amerikan Bilim ve Teknoloji Enstitüsü 1928’de etkinliklerin odak noktasını endüstriyel fuarlardan, öğrencilerin Amerikan Ulusal Tarih Müzesi ile işbirliği ile yaptığı bilim şenliklerine kaydırmıştır. 1928’de düzenlenen bu BŞ/PY; ilk BŞ/PY etkinliği ve daha sonrakilere örnek olarak kabul edilir (Silverman, 1986; akt: Camcı, 2008: 16). Sonuç olarak 1928 yılında ilk kez açılan Endüstriyel Fuar süreç içerisinde gelişerek bugünkü Uluslararası Bilim ve Teknoloji Fuarı (ISEF) olmuştur (Bellipanni ve Lilly, 1999; akt: Camcı, 2008: 16).

Ülkemizde ise Projeli Fen konusunda TÜBİTAK çalışmaları 1960’larda başlamasına rağmen Kütahya ve Balıkesir illerinde bu çalışmalar çok önceleri 1945–1957 yılları arasında yapılmıştır. Kütahya ve Balıkesir’de düzenlenen bu çalışmalar maalesef kurumsallaştırılamamış ve devamı getirilememiştir. 1945–1957 tarihleri arasında Kütahya ve Balıkesir’de gazetelerin yazdığı gibi, yüzlerce projeden oluşan sergilerle ve mucit öğrencilerle BŞ/PY etkinliği düzenlenmiştir (Başar,1991; akt: Camcı, 2008: 23).

Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından da Bilim İnsanı Yetiştirme ve Geliştirme Eğitimi (BAYGE) programları oluşturulmuştur. Bu projelerdeki temel amaç genç beyinlerin yaratıcı, araştırmacı, şüpheci yeteneklerinden yararlanarak, yarının bilim insanını yetiştirmek olmuştur. Bu amaçla okullarda BŞ/PY düzenlenmiştir.

Uluslararası düzeyde yapılan organizasyonlar ülkemizde de yapılan bu etkinliklerle birlikte bilim şenlikleri bilim insanı yetiştirmeye, öğrencilerin bilimsel süreci öğrenip uygulamalarına ve bundan zevk almalarına fırsat sağlamak amacıyla devam ettirilmeye çalışılmıştır. Fakat 20. yy’ın sonu ve 21.yy’ın başlarında BŞ/PY organizasyonlarına gerek okul bazında, gerek il bazında, gerek bölge ve gerekse Türkiye bazında daha çok önem ve fırsat verilmeye başlanmıştır. Günümüzde birçok okul kendi bünyesinde BŞ/PY organizasyonları yapmaya çalışmaktadır. Bu çalışmalar öğrencilerin bilimi, bilim insanını ve bilimsel süreci öğrenmesi açısından çok önemlidir. Ayrıca üretmekle birlikte yaratıcılıklarını kullanmaları, “ben ürettim” fikri ile kendi özgüvenlerini kazanmaları da çok önemlidir. Okul bazında yapılan bilim şenliklerinin yanında bölge bazında ve ülke bazında da bilim şenlikleri yapılmaktadır. Bunlardan en önemlileri, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)’nın yaptığı ilköğretim düzeyleri için TÜBİTAK Buluş Şenliği, ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler için ise TÜBİTAK Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması ve

TÜBİTAK'ın Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü ile ortaklaşa yürüttüğü Ortaöğretim Öğrencileri Arası Enerji Verimliliği Proje Yarışması; Burç Okullarının Düzenlediği Fen ve Mühendislik Şenliği (BUSEF), Çevre Proje Olimpiyatı (International Environmental Project Olympiad-INEPO) ve MEB-EARGED'in "Bu Benim Eserim" çalışmasıdır (Camcı, 2008: 23-24).

Günümüzde bu bilim fuarları eğitim sistemlerinde, özellikle fen eğitiminde yeri olan organizasyonlardandır. Bu fuarların sadece sayısal derslerle sınırlı kalmasının ve diğer sözel derslerde de uygulanmamasının eğitim açısından olumsuzluklar doğuracağı düşünülmektedir. Zira Sosyal Bilgiler gibi görselliğin ön planda olduğu bir derste öğrencilerin yaptığı güzel projeleri sergileyememesi bu ders ve öğrenciler açısından olumsuz bir durumdur. Proje tabanlı öğrenme sayısal derslerde kullanıldığı gibi Sosyal Bilgiler dersinde de kullanılmaktadır. Doğal olarak bu ders içerisinde yapılan etkinlikler bir fuar organizasyonunda gösterilmesi ve yarışmalar düzenlenmesi öğrencilerin derse olan ilgilerini de arttıracaktır. Bu çalışmada özellikle bu konu üzerinde durulacak ve bu fuarların Sosyal Bilgiler eğitimi açısından hayati önem taşıdığını açıklanmaya çalışılacaktır.

2.3.4. Proje Fuarları ve Proje Tabanlı Öğrenme Sürecinde Öğrencilerin Eğitsel Kazanımları

PF/PY uygulaması öğrencilerin Sosyal Bilgiler projelerinin sergilenmesi merkezlidir. En genel amaç öğrencileri Sosyal Bilgiler ile ilgilenmeye cesaretlendirmektir. Fakat genelde çoğu kez PF/PY etkinlikleri rekabetçi ve öğrencileri sosyal bilgilere ilgilerinden dolayı ödüllendirmek amaçlı bir etkinlik olarak anlaşılr. Bu iki amacın da birleştiği nokta öğrencileri bu dersi öğrenmeye motive etmesidir. Ayrıca PF/PY etkinliklerine, öğrencilerin projelerini hakemlere, ailelerine ve halka sunarken ve diğer öğrencilerin projelerini incelerken öğrenme fırsatı olarak bakılır. Balas (1998)'a göre ilköğretim seviyesindeki bilim fuarlarının asıl amacı öğrencilere bilimsel ve eleştirel düşünmeyi öğretmektir (Akt: Camcı, 2008: 28). Korkmaz (2004; akt: Camcı, 2008: 28)'a göre bilim şenlikleri öğrenenin bilimsel araştırma sürecine uygulamalı olarak doğrudan katılmasına olanak veren öğrenci projelerinin sunulduğu ve paylaşıldığı organizasyonlardır.

Mann (1984)'a göre çoğu fen eğitimcisi BŞ/PY'ye katılmanın öğrencilerin, bilim ve teknolojiye ilgiye ayak uydurabileceğine, yaşadıkları dünyada ve

toplumda daha rahat ve başarılı olmaları için gerekli olan bilimsel tutum, beceri ve bilgiyi kazandırdığına inanır. Bazı eğitimciler ise bilim şenliklerinin öğrencinin ilgi duyduğu konuları fark etmesinde, deneyler yapmasında, fen problemlerini araştırmasında ve başarı merdiveninde ilk basamağını çıkmalarında etkili olduğunu vurgulamaktadırlar (Akt: Camcı, 2008: 28). Bilim şenliklerinin öğrencilere birçok özelliği (iletişim kurma, işbirlikli çalışma, özgüven sağlama, planlı çalışma, kendini ifade edebilme vb.) öğretici olmasının yanında en önemli özelliği öğrencilere bilimsel araştırma yöntemini kullanmalarını, bilime ve bilim insanına ilgilerini artırmada etkili olmasıdır.

Bütün bu organizasyonlarla birlikte popüler olmaya başlayan bilim şenliklerine katılımın değerli bir öğrenme deneyimi olduğuna inanılırken, şenliklerdeki başarıyı etkileyen faktörler hakkında çok az bilgi mevcuttur. Bu çalışmamızda başarı üzerinde etkili olan faktörler üzerinde de durarak, Sosyal Bilgiler eğitiminde proje fuarlarının daha verimli bir şekilde kullanılması için önerilerde de bulunulacaktır.

2.3.5. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı

Sosyal Bilgiler Öğretim Programları incelendiğinde proje çalışmalarının programın baskın bir ögesi olmadığı, program içerisinde öğrenci merkezliliği ve aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasını pekiştiren bir öge olarak proje çalışmaları şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Ata (2009)'a göre “günümüz Türk okullarında projeler öğrencinin bir ders yılında istedikleri ders ya da derslerden bireysel ya da grup çalışmasıyla ortaya özgün ürün koydukları bir ödev konumundadır. 2006 tarihli 95 nolu genelgede proje terimiyle üniteye göre yarı yıllık ya da bir yıllık yapabilecek bir faaliyet kastedilmektedir”. Bu açıklamadan da anlaşıldığı üzere yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında proje çalışmaları önemli bir yere sahiptir.

Gültekin (2005: 523)'e göre genel olarak proje çalışmalarının özellikleri, Sosyal Bilgiler Öğretim Programının vizyonunda öngörülen hedeflerini uygulamaya geçirmede önemli katkılar sunabilecek niteliktedir. Bu durumun sebepleri Sosyal Bilgiler Öğretim Programının, bireyin yaşama etkin olarak katılımını, karar verme ve sorun çözme becerilerini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım benimsenerek hazırlanmasından kaynaklı olduğu söylenebilir. Yapılandırmacı kuram temel alınarak hazırlanmış olan öğretim programında; aktif ve öğrenci merkezli, Sosyal Bilgiler açısından hayatta

gerekli olan bilgi ve becerileri içeren, öğrencinin kendi öğrenme özelliklerini ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir yaklaşım ortaya konmaya çalışılmıştır (Gültekin, 2005: 519).

Ersoy (2006: 54), Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarını, proje uygulamaları açısından ele almış ve sonuçta ortaya çıkan özellikleri aşağıdaki gibi maddeleştirmiştir:

- Programda yapılandırmacı öğrenme kuramının benimsendiği,
- Programda yer alan bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazanımlara dönüştürülerek ifade edildiği,
- Ders içeriğinin esnek bir şekilde sunulduğu,
- Projelerde disiplinlerarası bir yaklaşımı temel aldığı,
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin zengin yaşantılar geçirmesini öngördüğü,
- Proje değerlendirmede hem süreci hem de sonucu ele aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu maddelerden hareketle proje uygulamalarının Sosyal Bilgiler dersinde amaçlanan bilgi toplumuna uygun vatandaş yetiştirilmesine etkili bir biçimde katkı sağlayabileceği söylenebilir (Öztürk, 2011: 74). Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlara ve sürece yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine etkisi incelendiğinden İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programları incelenmiş ve program içerisinde yer alan örnek proje çalışmaları özetlenerek tablolandırılmıştır.

Tablo 4: İlköğretim 4.-7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Yer Alan Örnek Projeler

Sınıf Düzeyi	Öğrenme Alanı	Kazanım(lar)	Örnek Proje
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	• Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlar.	“Geleceğin Dünyası” (Gelecekteki teknoloji ile ilgili proje çalışması yapılır.) (5. kazanım)
5	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	• Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur. • İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir.	“Yapıyorum, Satıyorum” (Bir ürün tasarlanarak onu en iyi şekilde pazarlama projeleri yapılır.) (6. ve 7. kazanım)
6	Küresel Bağlantılar	• Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini, kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir	“İhracat Yapıyoruz” (Bir ülkenin kaynakları ve ihtiyaçları ile Türkiye’nin kaynaklarını göz önünde bulundurarak o ülkeye ürün satmak için proje hazırlanır.) (2.kazanım)
7	Birey ve Toplum	• İnsanlar arası etkileşimde kitle iletişim araçlarının rolünü tartışır.	“Bizim Ekranımız” (Kitle iletişim araçlarında çocuklara yönelik programların, haberlerin, niteliklerinin ve sayılarının artırılmasını sağlamak amacıyla, yetişkinlerin konuya dikkatini çekecek bir proje hazırlanır.) (3. kazanım)
	Küresel Bağlantılar	• Küresel sorunlarla uluslararası kuruluşların kuruluş amaçlarını ilişkilendirir. • Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder.	“Proje Şenliği” (Bilimsel araştırma basamakları kullanılarak küresel sorunların çözümü ile ilgili proje hazırlanır.) (2. ve 3. kazanım)

(Öztürk, 2011: 75-76).

Tablo 4 incelendiğinde, İlköğretim 4.-7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içerisinde verilmiş olan örnek proje çalışmaları sayısının 5, projelerin bağlantılı olduğu kazanım sayısının ise toplamda 6 olduğu görülmektedir. Ancak Program Kılavuzunda bunların sadece örnek olarak verildiği vurgulanmaktadır. Ayrıca

proje ödevlerine yönelik ölçme ve değerlendirme de her dönem öğrenciye bir not verilmesi gerekliliğinde bu tablonun sadece örnek olduğunu göstermesi bakımından önemlidir (Öztürk, 2011: 76).

Sosyal Bilgiler Fuar Projeleri ve araştırma etkinliklerinin çoğunluğu Sosyal Bilgiler Fuar Proje fikirlerini araştıran öğretmen ve öğrencilere fikir vermek amacıyla düzenlenmektedir. Tamamlanması normal olarak üç ile sekiz hafta süren, bu Sosyal Bilgiler Projeleri ve Araştırma Etkinlikleri öğrencilere Tarih, Coğrafya, Siyasal Bilimler, Ekonomi, Antropoloji ve Sosyoloji konuları hakkında çok faydalı öğrenme tecrübesi sağlaması bakımından önemli bir yöntemdir. Not almak, taslak çıkarmak, kaynakça oluşturma gibi önemli olan etkinliklerden bazıları, her ne kadar bazıları bireysel katılım içerse de onların bireysel ya da grup etkinlikleri olarak kullanılabilmesi için tasarlanmıştır (Graham and McCoy, 2001: 6).

Sosyal Bilgiler Proje Fuarları öğrencinin öğrendiği yeni bilgileri, ona geniş bir kitleyle paylaşma şansı veriyor. Öğrendiklerini paylaşmanın yanı sıra proje süresince nasıl bir gelişim kaydettikleri de ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin gelişiminde meydana gelen olumlu durum, fuara gelen ziyaretçileri etkilediği gibi, öğrencinin kendi kişiliğini ve düşüncelerini de yansıtmaya şansı doğar. Öğrencilerin bu paylaşımı, düşündüklerini başkalarına aktarması ve kendine özgüven sağlaması açısından önemlidir (Maguth and Yamaguchi, 2010: 78). Proje fuarı, öğrencileri Sosyal Bilgilere yönelik farkındalıklarını arttırmada tek yok olarak görülmektedir. Her Sosyal Bilgiler öğretmeni anlattıklarının önemli olduğundan şüphe duymamalı ve bilimsel gelişmelerle insan problemi arasındaki ilişkiyi göstermelidir (Miller and Caster, 1963: 230).

Bu aktivite, fuar yapma ve organize etmede bir model olduğundan, öğretmenlere kişisel ve akademik olarak hizmet etmektedir. Bu aktivite yüzeysel ve daha genel yerine derin bir öğrenmenin oluşmasına imkân tanır. Birçok projede öğretmenlerin tekdüze bir perspektiften baktığı görülmüştür. Bu aktivite bu noktada da öğretmenlerin eksikliğini kapatır mahiyettedir (Maguth and Yamaguchi, 2010).

Bu fuarlarda öğrencilerin ilgisini çekecek ödülleri verilmesi önemlidir. Araştırmanın uygulama aşamasında öğrencileri çalışmaya sevk edecek ödülleri seçilmesine özen gösterilmiştir. Sosyal Bilgiler Proje Fuarında ödüller öğrenme alanı bazında en iyi birincilere verilmiştir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma ile ilgili olarak yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülkemizde Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarıyla ilgili herhangi bir araştırma bulunmamaktadır. Bunun nedenini Türkiye’de Sosyal Bilgiler alanında proje fuarlarının düzenlenmemesinde arayabiliriz. Yapılan çalışmalar ise genellikle “Proje Tabanlı Öğrenme” ve “Bilim Şenlikleri” konularını kapsamaktadır.

Öztürk (2011) tarafından hazırlanan çalışma “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Başarısına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Görüşlerine Etkisi” başlığını taşımaktadır. Çalışmasının amacı ise; Sosyal Bilgiler dersi “Ülkemiz ve Dünya” ünitesinin öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarısı, derse yönelik tutumlarına ve sürece ilişkin görüşleri üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koymak şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, 2010-2011 eğitim ve öğretim yılı ikinci döneminde Ankara ili Mamak ilçesi Demirlibahçe İlköğretim Okulu’nda eğitim gören 6/B (deney grubu) ve 6/A (kontrol grubu) sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılmasına imkân sağlayan karışık araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında 2x2’lik öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerle “Ülkemiz ve Dünya” ünitesi Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımı ile kontrol grubunda ise aynı ünite müfredatın gerektirdiği yaklaşım ile işlenmiştir. Araştırmanın nicel kısmından elde edilen bulgulara göre PDÖY ile öğretimin müfredatın gerektirdiği yöntemlere göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısını artırmada etkili olmadığı fakat tutumlarını arttırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nitel kısmı ile ilgili olarak süreç hakkında öğrenci ve veli görüşlerini almak amacıyla “Öğrenci Görüşme Formu” ve “Veli Görüşme Formu” kullanılmıştır. Görüşme sorularından elde edilen verilerle yapılan analizler sonucunda; deney grubu öğrencileri ve öğrenci velilerinin proje çalışmasıyla ilgili olarak olumlu görüş ve düşünceler geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Camcı (2008), “Bilim şenliğine katılan ve katılmayan öğrencilerin bilim ve bilim insanlarına yönelik ilgi ve imajlarının karşılaştırılması” adlı araştırmasının amacı; ilköğretim okullarında bilim şenliği / proje yarışması etkinliklerine katılan ve katılmayan öğrencilerin bilime ve bilim insanlarına yönelik ilgi ve imajları arasında bir farklılık olup olmadığının; katılan öğrencilerde ise bilim şenliğine / proje yarışmasına katılma sıklığının bilime ve bilim insanına yönelik ilgi ve imajlarda farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlemek şeklinde ifade edilmiştir. Yapılan bu çalışmada kullanılan ölçek 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik soruları içermektedir. İkinci bölüm ise, öğrencilerin bilim insanına yönelik imajlarını belirlemek amacı ile hazırlanmış çizim ve çizimi betimlemeye yönelik açık uçlu ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşmaktadır. Üçüncü ve son bölüm ise öğrencilerin bilim ve teknolojiye yönelik ilgilerini belirlemek amacıyla uluslararası bir proje olan ROSE (Relevance Of Science Education) projesinde kullanılan ve bu ölçeğin bir alt ölçeği olan 107 maddelik 4’lü likert tipi ilgi ölçeğidir. Ölçek 2007- 2008 eğitim-öğretim yılında, Ankara ili, Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde bulunan 4 ilköğretim okulunun 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflarında okuyan 514 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonucunda bilim şenliğine katılan öğrencilerin daha çok bilimin doğası ve bilimsel süreçle ilgilenirken, bilim şenliğine katılmayan öğrencilerin daha çok günlük hayatta doğrudan gözlemlenen olaylarla ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrenciler bilime kız öğrencilere oranla daha fazla ilgi gösterirken, bilim insanı imajları karşılaştırıldığında erkek ve kız öğrenciler benzerlikler gösterdiği anlaşılmıştır. Anne mesleği bilime yönelik ilgi konusunda baba mesleğine göre daha etkili bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Genel olarak öğrenciler laboratuvarı, deney yapan, deney tüpleri kullanan, dik saçlı, dağınık ve gözlüklü bilim insanları çizdikleri görülmüştür. Öğrencilerin teknolojik alet çizimlerine yer vermesi literatürle farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çiçek (2008), “Lise 2 öğrencilerinin kimya dersinde başarıları ve tutumları üzerine bilim şenliklerinin etkisinin incelenmesi” adlı araştırmasının amacı; öğrencilerin kimya dersindeki başarılarını artırmada ve kimya dersine olan tutumlarını geliştirmede bilim şenliklerinin etkisini incelemek şeklinde ifade edilmiştir. Bu çalışmanın örneklemini Ankara Pursaklar Lisesi Lise 2. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma 2006-2007 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde yapılmıştır. Araştırma yaklaşık altı haftalık sürede tamamlanmıştır. Rasgele seçilmiş olan 16 öğrenciye, 30 sorudan oluşan

bütün kimya konularını kapsayan ön test ve kimya dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tutum ölçeği uygulanmıştır. Ön testler sonucunda öğrencilerin kimya dersi başarısının çok düşük ve kimya dersini de sevmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu gruptaki öğrenciler bir sonraki aşamada bilim fuarına götürülerek, öğrencilerin kimya konularını görsel olarak anlamaları, konuları anlamlandırmaları sağlanmıştır. Araştırmanın etkisini belirlemek üzere hemen arkasından son test uygulaması ve tutum ölçeği testi yapılmıştır. Analiz sonuçları bilim şenliklerinin, öğrencilerin kimya dersindeki başarılarına ve kimya dersine olan tutumlarına olumlu etki yaptığını göstermiştir. Sonuç olarak bilim fuarlarının, kimya dersinin öğrenilmesinde ve öğrencilerin kimya dersine olan tutumlarında olumlu etkiler yarattığı belirlenmiştir.

Memişoğlu (2008), “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı” adlı araştırmasının amacı; proje tabanlı öğrenme yaklaşımının ilköğretim okulu 7. sınıfları Sosyal Bilgiler dersi “Ülkemizde Nüfus” ünitesinin öğretiminde öğrencilerin başarıları, tutumları, yaratıcılıkları, problem çözme becerileri üzerindeki etkisini ve uygulama ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemek şeklinde ifade edilmiştir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Bolu ilinde bulunan bir ilköğretim okulunda deneysel uygulama yapılarak gerçekleştirilen bu çalışma deney ve kontrol sınıflarından oluşan toplam 73 kişiye uygulanmıştır. Yapılan çalışmada deney ve kontrol grupları üzerinde uygulanan öntest-sontest işlemleri sonucunda elde edilen bulgular proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin başarıları, tutumları, yaratıcılıkları, problem çözme becerileri üzerinde olumlu etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldırım (2007) tarafından yapılan çalışma “İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Araştırma Becerilerinin Gerçekleşme Düzeyine Etkisi” başlığını taşımaktadır. Çalışmasının amacı ise; Proje Tabanlı Öğrenme modelinin uygulanmasıyla programda öğrencilere kazandırılması hedeflenen araştırma becerilerinin gerçekleşme düzeylerini ortaya koymak, bu düzeyi etkileyen faktörleri belirlemek ve elde edilen bulguların ışığında PTÖ modelinin etkili bir biçimde uygulanmasına yönelik çözüm önerileri sunmak şeklinde ifade edilmiştir. Araştırma deneme modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmada nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Araştırma, İstanbul ili Kartal ilçesi Beyhan Şenyuva İlköğretim Okulu’nda 4. sınıf şubelerinden biri deney grubu diğeri kontrol grubu olmak üzere iki subede uygulama çalışması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda PTÖ

modeline göre ders işlenirken, kontrol grubunda geleneksel öğretim sürdürülmüştür. Araştırma sonucunda Deneysel işlem sonrası araştırma becerileri açısından gruplar arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Öğrenciler proje çalışmasının gerek uygulama aşamasında gerekse uygulama sonrası edindikleri kazanımlar açısından memnuniyet duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çiftçi tarafından 2006 yılında yapılan “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin Akademik Risk Alma Düzeylerine, Problem Çözme Becerilerine, Erişilerine, Kalıcılığa ve Tutumlarına Etkisi” adlı çalışmada ilköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin, akademik risk alma düzeylerine, problem çözme becerilerine, erişilerine, öğrenilenlerin kalıcılığına ve tutumlarına etkisini incelenmiştir. Araştırma 2004-2005 öğretim yılının birinci yarıyılında Meram Sare Özkaşıkçı İlköğretim Okulunda toplam 41 öğrenci ve birbirlerine denk iki sınıf üzerinde yürütülmüştür. Bu sınıflar deney ve kontrol grupları üzere atanmıştır. Deney grubundaki öğrenciler Sosyal Bilgiler dersini proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile işlerken kontrol grubundaki öğrenciler ise geleneksel yaklaşımlarla işlemişlerdir. Araştırmada öğrencilere, akademik risk alma ölçeği, problem çözme ölçeği, erişi testi ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonunda Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşımın uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik risk alma düzeyleri, problem çözme becerileri ve sosyal bilgiler dersine karşı olan tutumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşımın uygulandığı kontrol grubunun ön test ve son test sonuçlarına göre öğrencilerin erişilerinde ve kalıcılık düzeyinde ise deney grubu lehine anlamlı bir fark elde edilmiştir.

Yılmaz (2006), “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrenenlerin Akademik Başarıları, Yaratıcılıkları ve Tutumlarına Etkisi” adlı araştırmasında, Sosyal Bilgiler eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin öğrenenlerin akademik başarıları, yaratıcılıkları ve tutumları üzerine etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı, yaratıcılıkları ve derse karşı tutumları ölçülmüş ve deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Coşkun (2004), “Coğrafya Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı” adlı çalışmasında proje tabanlı öğrenme yaklaşımının, lise birinci sınıf Coğrafya dersi “iklim” ünitesinin öğretiminde öğrencilerin başarıları, yaratıcılıkları, öz güvenleri, öğrenci tutumları ve problem çözme becerileri üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma deneysel desen modelinde gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemlerini temel alan coğrafya eğitimi uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak başarı testi, yaratıcılık ölçeği, problem çözme envanteri, özgüven ölçeği ve öğrenci tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin başarılarını, yaratıcılıklarını, problem çözme becerilerini, özgüvenlerini ve derse karşı olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Balkı (2003) tarafından yapılan araştırmada “Proje Temelli Öğrenme Yönteminin Özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu Tarafından Uygulanmasına Yönelik Bir Değerlendirme” incelenmiştir. Araştırmacı çalışmasında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının öğrenciler tarafından nasıl algılandığı, bu yaklaşımın nasıl uygulandığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmış, araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden gözlem, görüşme, doküman incelenmesi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda projelerin öğrencilerin derslere olan motivasyonlarını arttırdığını ve öğrenmelerini daha kalıcı kıldığı gözlenmiştir.

Erdem ve Akkoyunlu tarafından 2002 yılında "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Beşinci Sınıf Öğrencileriyle Yürütülen Ekip Proje Tabanlı Öğrenme Üzerine Bir Çalışma" adlı bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersi kapsamında ekip ile yürütülen proje tabanlı öğrenmenin etkililiğine bakılmıştır.

Korkmaz (2002), “Fen Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Akademik Risk Alma Düzeylerine Etkisi” adlı çalışmasında, fen eğitiminde proje tabanlı öğrenmenin ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme, problem çözme ve akademik risk alma düzeylerine etkisini araştırmıştır. Bu araştırma sonunda proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulandığı sınıflarda öğrencilerin, yaratıcı düşünme, problem çözme becerisi ve akademik risk alma düzeyleri açısından deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Demirel ve arkadaşları (2001) yapılan araştırmada “Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Öğrenme Sürecine ve Öğrenci Tutumlarına Etkisi” incelenmiştir. Ankara ili

Özel Tevfik Fikret İlköğretim Okulu 8. sınıflarında İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi dersinde “İnsan Haklarını Engelleyen Etmenler” ünitesinde deneysel çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden insan haklarının korunmasında karşılaşılan engelleyici faktörler üzerinde çalışmalarını sağlayabilmek için bir senaryo oluşturularak, öğrencilerin bu senaryo çerçevesinde çalışmaları istenmiştir. Öğrenciler insan hakları bakanlığında görevli bir araştırmacı gibi insan haklarının korunması yönünde engellerin belirlenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin dergide bölümler halinde ele alınması, ayrıca hazırlanan derginin web ortamında yayınlanarak herkes tarafından ulaşılabilir bir niteliğe sahip olması da senaryo çerçevesinde öğrencilerden beklenilmiştir. Araştırmada öğrenme sürecine ilişkin problemlerin araştırılması aşamasında, problemlerin sunulması ve tartışılması aşamalarında öğrenci davranışları ve öğrencilerin derse karşı tutumları incelenmiştir. Bu araştırmada öğrencilerin elde ettikleri bilgileri diğer gruplarla paylaşarak gruplar arasında işbirliği yaptıkları, öğrencilerin etkinliklere büyük çoğunlukla katıldığı, gruplar oluşturulurken birlikte çalışamayacaklarını söyleyenlerin uyum içinde çalıştıkları, eşit sorumluluk aldıkları, öğrencilerin etkinliklerin gereklerini yerine getirdikleri ancak, bu etkinlikleri yük olarak gören bazı öğrencilerin deney grubunun son test tutum puanlarını aşağıya doğru çektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin derse karşı tutumlarına bakıldığında deney ve kontrol grubunun tutum puanları arasında fark görülmemiştir.

2.4.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Araştırmamızın konusunu teşkil eden “Sosyal Bilgiler Proje Fuarları” yurt dışında bilhassa ABD’de oldukça yaygındır. Buna rağmen ABD’de de bu konuyla ilgili yayınların oldukça az olduğu görülmektedir. Yurt dışı araştırmalarda da genellikle proje tabanlı öğrenme üzerinde durulduğu görülmektedir. Bu alanda doğrudan ya da dolaylı olarak konuyu kapsayan disiplinler arası çalışmaların yapıldığını söyleyebiliriz.

McMahon (2008), “Değerlendirmeler Sayesinde Başarıyı Arttırma: Proje Tabanlı Ünite Çalışması Süresince Sürekli Değerlendirmeler Yönteminin Etkileri” adlı çalışmada projeye dayalı öğrenme hakkında bilgiler vermiş ve bu süreçte dikkat edilmesi gereken hususlara değinmiştir. Araştırmanın amacı; sürekli geliştirici değerlendirmeleri kullanarak projeye dayalı öğrenmeyle ilgili olumsuzlukları çözmek olarak belirtilmiştir. Araştırmacı bunu sağlayabilmek için sürekli geliştirici değerlendirmeleri, lise Sosyal Bilimler ünitesinde kullanmıştır. Bu yöntemi projeye

dayalı öğrenme yöntemiyle birleştirerek sürekli olarak öğrenci gelişimini izleyebilmiş ve öğrenci katılımcılara devamlı dönüt sağlayabilmiştir. Çalışma sonucunda yüksek düzeyde bilgi kazanabilme ile sürekli değerlendirmelerin tamamlanması arasında olumlu bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

Bradford (2005), “Proje Tabanlı Öğrenme Modelinde Öğrenci Motivasyonunun Artırılması” adlı çalışmada, Proje Tabanlı Öğrenme çalışmalarında öğrenci motivasyonunun artırılması için stratejilerle ilgili bilgi vermiştir. Ayrıca Proje Tabanlı Öğrenmenin tanımı, eğitim sisteminde teknolojinin etkisi, teknoloji destekli öğrenci merkezli proje öğretimi konularında da bilgi vermiştir. Bununla birlikte araştırma konumuzu doğrudan ve dolaylı olarak kapsayan yüksek lisans ve doktora tezlerine de ulaşmıştır.

Pfeifer (2002), “Özgün Öğretim ve Özgün Değerlendirme Görevlerinin Lutheran İlköğretim Okulu Besinci ve Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi ve Özgün Projelere İlişkin Tutumlarına Etkisi” adlı araştırmasında Lutheran İlköğretim Okulu 5. ve 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirilen projelerde özgün değerlendirme görevlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada on üç ilköğretim okulundan yirmi iki öğretmen amaçlı örnekleme ile belirlenmiştir. Deney grubundaki on dört öğretmen altı hafta Sosyal Bilgiler dersinde özgün proje uygulamaları ve uygulamanın temel ilkelerine, dokuz haftada ise özgün öğretim ve özgün görevlere yer vermiştir. Deney grubundan alt örnekleme yapılarak bu öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, özgün değerlendirmeyi kullanan öğretmenlerin sınıflarında öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarında önemli bir değişim olmamıştır. Ancak, öğrenciler projeler için araştırma yapma sürecinde bilgi yapılandırma gereksinimi içinde olduklarını fark etmiştir. Öğrenciler, projelerinin değerlendirilmesinde geleneksel testlerden farklı değerlendirme tekniklerini tercih ettiklerini bildirmiştir. Ek olarak, öğrenciler proje çalışmaları sürecinde kendilerini daha iyi hissettiklerini ve Sosyal Bilgiler konularında neler bildiklerini projelerine daha iyi yansıttıklarını söylemiştir.

Muniandy (2000) tarafından gerçekleştirilen “Proje Tabanlı Öğrenmede Teknoloji ve Yapılandırmacı Kuramın Kullanımı Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmada, ilköğretim sınıflarında proje tabanlı öğrenmede yapılandırmacılık ve teknolojinin birlikte kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel durum çalışması

yönteminin kullanıldığı araştırmada, veriler gözlem, görüşme ve dokümanları ile elde edilmiş ve uygulama beş aylık bir süre içerisinde gerçekleşmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin proje tabanlı öğrenmeyi planlama ve uygulanma sürecinde farklı aşamalarına yoğunlaştıkları, teknoloji ve yapılandırmacı kuramı birleştirme çabalarının diğer yönleri göre daha az görüldüğü tespit edilmiştir. Öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmeler, sınıf içi gözlemler ile çeşitli eğitim dokümanları ve eserler de veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler proje tabanlı öğrenme faaliyetlerini planlama ve uygulama sürecinde çoklu öğretim aktivitelerine, teknoloji ile yapısalcı yaklaşımın etkileşimlerine kıyasla daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir.

Hickman (1999) tarafından gerçekleştirilen “Uluslararası Sosyal Bilgiler Projesi: Öğretmen Öz Yeterliliğine, Öğrenme Davranışlarında ve Öğrenci Performansında Eğitim ve Materyallerin Etkisine Yönelik Öğretmen Algıları” adlı araştırmada Uluslararası Sosyal Bilgiler Öğretim Programı materyallerini Kuzey Kaliforniya boyunca öğretmenlere yayan ve kullanımlarıyla onları eğiten bir program olarak açıklanmıştır. Bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin algılarına göre; öğretmen öz yeterliliğinde, öğrenme davranışlarında ve öğrenci performansında bu materyallerin ve eğitimin etkisini tanımlamak ve değerlendirmek olarak belirtilmiştir. Araştırma için seçilen konunun çalışma grubunu, USBP’den eğitim alan ve halen kendileri öğretmen eğitmenleri olarak görev yapan 42 usta öğretmen oluşturmuştur. Öğretmenlerin 32’si anket sorularını cevaplamış, 6 öğretmen mülakata alınmış ve 6 öğretmen de uluslararası materyalleri sınıflarında kullanıp öğretim yaparken gözlemlenmiştir. Çalışmada veri toplama araçları olarak; anketler, görüşmeler (mülakat) ve gözlemler kullanılmıştır. Araştırmada nicel ve nitel araştırma modelinin karışımı olan karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonucunda “Uluslararası Sosyal Bilgiler Programı” eğitim materyallerinin; sınıftaki öğretmen davranışlarını, öğretmenlerin öğretim öz yeterliliğini ve öğrencinin performansını geliştirmede yararlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu kaynakların dışında kaynakçada adı geçenlere de ulaşılmıştır.

2.4.3. İlgili Araştırmaların Değerlendirilmesi

Sonuç olarak ilgili araştırmalarda elde edilen bulgu ve sonuçlar, bu araştırmanın şekillenmesi ve bu araştırmalar içerisindeki yerini alması açısından önem taşımaktadır. Proje çalışmalarının kullanımının ülkemizde ve genelde bilim adına geliştirilmesi çabaları yönünden bu araştırmanın önemli bir yere sahip olması beklenmiştir.

Yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımı tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: *İlgili Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı*

Yayın Yılı	Araştırma Sayısı	Yayın Yılı	Araştırma Sayısı
2011	1	2004	1
2010	-	2003	1
2009	-	2002	3
2008	4	2001	1
2007	1	2000	1
2006	2	1999	1
2005	1	1998	-

Tablo 5 incelendiğinde, proje tabanlı öğrenme ve bilim şenlikleriyle ilgili yapılan araştırmaların son 10 yıl içerisinde artarak devam ettiği görülmektedir. Proje tabanlı öğrenme yönteminin de uygulandığı Sosyal Bilgiler Proje Fuarıyla ilgili çalışmaların da artarak devam edeceği düşünülmektedir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizlerine yer verilmiştir. Bu araştırmada nicel ve nitel veriler ayrı ayrı toplanmış ve analiz edilmiştir. Kullanılan açıklayıcı-sıralı karma yöntemle ilk olarak nicel veriler toplanmış ve nicel verilerden elde edilen sonuçlar ve durumlar nitel verilerle derinleştirilmiştir.

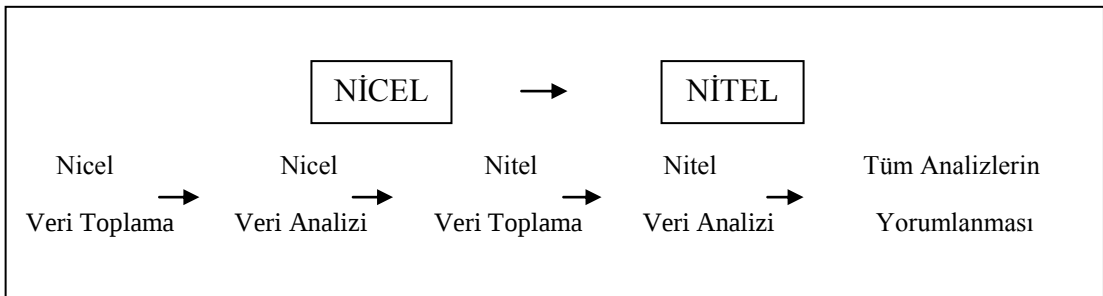
3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı açıklayıcı-sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemler, araştırmacının araştırma sürecinde kendisinden veya araştırmanın doğasından kaynaklanabilecek yanlılıkları en aza indirmesine büyük katkılar sağlamak ve yapılan araştırmanın niteliğini artırmaktadır. Yapılan bir çalışmada veri kaynaklarını çeşitlendirme, elde edilecek sonuçların daha geçerli olmasına olanak sağlamaktadır (Creswell, 2005). Örneğin, bir yöntemden elde edilen sonuçlar diğer yöntemi desteklemek ve açıklamak için kullanılabilir. Doğal olarak bu süreç araştırmacının elde ettiği verileri daha fazla detaylandırmasına olanak sağlayacaktır.

Yapılan bu araştırmada da açıklayıcı-sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Nicel yöntemle geniş bir örneklemden elde edilen veriler, nitel yöntemle daha az bir örneklemden elde edilen derinlemesine bilgilerle detaylandırılarak araştırmanın niteliği artırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın deneysel süreci ile nicel veriler toplanırken deneysel süreç sonunda öğrenci, veli ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler eğitiminde uygulanmasına ilişkin görüşleri alınmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin birleştirilmesi ile gerçekleştirilen veri çeşitlemesi, yapılan araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini artırarak çalışmanın nitelikli sonuçlar ortaya koymasına katkı sağlamıştır.

Bu çalışmada kullanılan açıklayıcı-sıralı yöntem, karma yöntemler arasında en anlaşılır olanıdır. Süreç nicel veri toplama ve analizi ile başlayıp daha sonra nitel veri toplama ve analizi ile devam eder. İlk başta nicel veriler elde edilir, onu nitel veriler takip eder ve yorumlanma aşamasında her iki yöntemden de elde edilen veriler birleştirilir. Açıklayıcı-sıralı karma yöntemlerde nitel olarak toplanan veriler, nicel verilerin açıklanmasında ve yorumlanmasında bir yardımcı unsur olarak kullanılır. Böyle bir sürecin işletilmesinde nicel veri ve sonuçlar araştırılan problem hakkında genel bir resim ortaya koyarken nitel veriler bu resmin geliştirilmesinde, genişletilmesinde ve açıklanmasında etkin rol oynar (Creswell, 2005). Özellikle nicel olarak toplanan verilerde umulmadık sonuçlara ulaşıldığında nitel veriler bu sürpriz sonuçları açıklamak için işe koşulur (Morse, 1991). Aynı zamanda bu karma yöntemin en önemli avantajlarından biri de uygulanabilirlik açısından kolay, basit ve anlaşılır olmasıdır. Açıklayıcı-sıralı karma yöntemde araştırmacının karşısına çıkabilecek en önemli problem, veri toplama sürecine harcanan zamanın uzunluğudur. Bu olumsuzluk hem nicel hem de nitel verileri aynı düzeyde etkilemektedir. Araştırmada bu olumsuzluğu ortadan kaldırmak için öğrenci ve öğretmenlere kılavuz kitaplar dağıtılmış ve öğrencilerin proje fuarına düzenli bir şekilde hazırlanmaları sağlanmıştır. Bu kılavuz kitaplarında öğrenci ve öğretmenlerin her hafta düzenli olarak ne yapacakları belirtilmiştir. Ayrıca öğrenci velileri de süreç içerisinde bilgilendirilmiş ve onların bu çalışmada öğrencilerine destek olmaları sağlanmıştır. Böylece 3 aylık zaman diliminde araştırma sürecine katılım devamlı canlı tutulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada kullanılan sıralı açıklayıcı karma yöntemin simgesel görünümü Şekil 3’de verilmiştir (Creswell, 2003).

Şekil 3: *Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Simgesel Görünümü*

3.1.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutu

Bu çalışmada açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nicel boyutu deneysel yöntem ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada deneysel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı deneysel desen kullanılmıştır (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Bu desenin ilk aşamasında nicel veriler toplanmıştır. Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın nicel boyutu, deneysel bir çalışmadır. Neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği deneme modelleri; bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni etkilemesi, kontrollü koşullarda sistemli değişiklikler yapılması ve sonuçlarının izlenmesi ile olur. Bağımsız değişkendeki sistemli değişimlerin bağımlı değişkeni nasıl etkilediği görülmeye çalışılır (Karasar, 2004). Aşağıda, bu araştırmada, yarı deneysel desenin nasıl gerçekleştirildiğine ilişkin açıklamalar yapılmıştır:

3.1.1.1. Yarı Deneysel Çalışma

Eğitimle ilgili çoğu deneysel çalışma, araştırmacının duruma çok fazla müdahale edemediği ortamlarda gerçekleşir. Katılımcıların araştırma için uygunluğu ve araştırmanın gerçekleştirileceği ortamlarla ilgili sıkıntılar yapay grupların oluşturulmasına imkân vermeyebilir. Yarı deneysel desen, grupların yansız seçimini kapsar fakat katılımcıların gruplara yansız bir şekilde atanmasını içermez. Çünkü yarı deneysel çalışmalarda araştırmacı yapay olarak grupları oluşturamaz (Clark ve Creswell, 2008; Creswell, 2003, 2005).

Araştırmacı öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel bir desende var olan gruplardan birini kontrol grubu diğerini ise deney grubu olarak atar ve her iki gruba da öntestleri uygular. Yalnızca deney grubunda gerçekleştirilen deneysel etkinliklerden sonra sontestleri gruplara uygulayarak aralarındaki ve her bir gruptaki öntest ve sontest puanları arasındaki farklılıkları analiz eder. Yarı deneysel çalışmalar, tam (gerçek) deneysel çalışmalarla karşılaştırıldığında birçok açıdan özellikle iç geçerlilik açısından birçok tehdit içermektedir. Bunun en önemli sebebi yarı deneysel desenlerde bireylerin gruplara yansız olarak atanamamasıdır. Bu çalışmada öğrencilerin seçimi uygun örnekleme ile yapıldığından, tam deneysel çalışmalar kapsamına girmemiştir. Uygun örneklem olmasının en önemli gerekçesi, deney grubunda yer alan öğrencilerin öğretmenlerinin yönlendirmesi veya öğrencilerin kendi talepleri ile bir araya gelmiş

olmalarıdır. Yarı deneysel desenler eğitimle ilgili araştırmalarda var olan grupların kullanılması açısından birçok avantajı sahip olmasına rağmen birçok tehdidi de beraberinde getirmektedir. Burada araştırmacıya düşen en büyük görev, bu tehditleri deneysel süreçte en iyi şekilde açıklamaya çaba göstermesidir (Creswell, 2005). Bu araştırmada da açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nicel boyutu için yarı deneysel çalışma yönteminin tercih edilmesinde çalışma yapılan okullarda öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına yansız bir şekilde atanmasının mümkün olmamasıdır.

3.1.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutu

Açıklayıcı-sıralı karma yöntemlerde araştırmacı önceliği araştırmanın nicel boyutuna verir. Daha sonra yerinde kullanılan nitel küçük bileşgeler araştırmayı tamamlayıcı roller üstlenirler. Araştırmacı nitel verileri, nicel verilerden elde ettiği sonuçları geliştirmek için kullanır (Creswell, 2005; Creswell ve Clark, 2007). Bu açıklayıcı-sıralı karma yöntemin ikinci aşaması nitel bir durum çalışmasıdır. Nitel durum çalışması, diğerlerinden farklı bir karmaşıklığı ve özelliği olan tek bir durumun, onun özel şartları içerisinde gerçekleştirdiği etkinlikleri doğrultusunda anlaşılma çalışmasıdır (Stake, 1995). Bu açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nitel boyutunda da deney grubunda kullanılan proje çalışmalarına ilişkin öğrencilerin, öğrenci velilerini ve Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır.

Nitel araştırmayı, Yıldırım ve Şimşek (2005) “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmaktadır. Nitel araştırmada çevresel veriler, süreçle ilgili veriler ve algılarla ilgili veriler olmak üzere üç tür veri toplanır. Çevresel veriler, araştırmanın yer aldığı sosyal, psikolojik, kültürel ve demografik ve fiziksel özelliklere ilişkindir. Bu tür veriler sürece ve algılara ilişkin verilere temel teşkil eder ve diğer ortamlarla karşılaştırma olanağı yaratır. Süreçle ilgili veriler, araştırma sürecinde neler olup bittiği ve bu olanların araştırma grubunu nasıl etkilediğine ilişkindir. Algılara ilişkin veriler ise, çalışma grubunun süreç hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkarmaya yöneliktir (LeCompte ve Goetz, 1984). Bu anlamda da bu araştırmanın nitel boyutunda öğrencilerin ve öğrenci velilerinin deneysel süreçte kullanılan çalışmalara ilişkin bakış açıları betimlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

3.2.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ilinin Alaplı ilçesine bağlı sekiz ilköğretim okulunda eğitim ve öğretimini devam ettiren toplam 6. ve 7. sınıf toplam 160 öğrenci oluşturmuştur. Bu çalışma grubunda 80 öğrenci deney grubunu (Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım sürecinin işletildiği), diğer 80 öğrenci ise (herhangi bir ilave çalışmanın yaptırılmadığı) kontrol grubunu oluşturmuştur. 6. sınıf öğrencilerden 40 öğrenci deney grubunu, diğer 40 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Aynı şekilde 7. sınıf öğrencilerinden 40 öğrenci deney grubunu, diğer 40 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Deney grubundaki öğrencilerin 59 tanesi kız, 21 tanesi erkek; kontrol grubundaki öğrencilerin ise 53 tanesi kız, 27 tanesi erkeklerden meydana gelmiştir.

3.2.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Çalışma Grubu

Deney grubunda görüşme yapılan öğrencilerin belirlenmesinde seçkisiz örnekleme türlerinden biri olan basit seçkisiz örnekleme yönteminden faydalanılmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2012). Seksen kişilik deney grubunda yer alan öğrenciler ikişer kişilik proje grupları oluşturmuşlardır. İki kişiden meydana gelen her proje grubundan birer öğrenci kura yöntemi ile tesadüfi olarak seçilmiş ve toplam 40 öğrenciye görüşme formları dağıtılmıştır. Bu katılımcıların 33'ünü kız, 7'sini erkek öğrenci oluşturmuştur. Çoğu nitel araştırma çalışması amaçlı örneklem grubu üzerinde yapılmasına rağmen örneklemin olasılıklı seçimi araştırmacının yanlılığını ortadan kaldıracaktır. Örneklemin yansız olarak seçimi, çalışma sürecinde ortaya çıkacak olumsuz durumların katılımcılara eşit olarak dağılmasını sağlar. Örneklemin yansız seçimi, nitel araştırmaların doğallığına daha uygundur. Bunun yanında örneklemin tesadüfi seçilmesi araştırmacının çalışma sırasında kontrol edemeyeceği birçok unsurun da ortaya çıkmasına etki edecektir. Araştırmacı önceden alacağı önlemlerle bunları asgari seviyeye indirgeyebilir (Rolf, 2006; Shenton, 2004). Birçok nitel araştırma amaçlı örneklem üzerinde yapılandırılmasına rağmen araştırma sürecinde örneklemi rastlantısal olarak belirleme, örneklem seçiminde araştırmacıdan kaynaklanabilecek yanlıkları etkisiz hale getirecektir (Shenton, 2004). Bouma ve Atkinson (1995), nitel

araştırmalarda rastlantısal olarak katılımcıların belirlenmesinin araştırmanın niteliğine olan güvenin artmasına katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Araştırmada deney grubu öğrencileri içerisinden görüşme yapılacak öğrenciler belirlenirken yapılan projeler göz önünde bulundurulmuştur. Bu şekilde her projeden bir öğrencinin görüşüne başvurulmuştur.

Öğrenci velilerinin belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Görüşme formlarının verildiği 40 öğrencinin velisi çalışma sürecine dâhil edilmiştir. Velilerin 26'sını kadın, 14'ünü ise erkek katılımcı oluşturmuştur. Bu örneklem tekniğinde amaç uygun ve gönüllü olan katılımcıların araştırmaya dâhil etmektir (Creswell, 2005). Aynı zamanda proje çalışmalarının yürütüldüğü sekiz okuldan gönüllü toplam 10 Sosyal Bilgiler dersi öğretmeni de çalışmada yer almıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Veri Toplama Araçları

Araştırmada açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nicel boyutunun veri toplama aracı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tutum ölçeği kullanılmıştır.

Sözü edilen ölçme aracının kullanım amacı ile ilgili bilgiler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: *Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Veri Toplama Aracı ve Kullanım Amacı*

Ölçme Aracı	Ölçme Aracının Kullanım Amacı	Kime Uygulanacağı	Araştırmanın Hangi Aşamasında Kullanılacağı			
			İşlem Öncesi	Öntest	Sontest	İşlem Sonrası
Tutum Ölçeği	Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının ölçülmesi	Öğrenci		X	X	

3.3.1.1. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada Yanpar-Şahin ve arkadaşları tarafından “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerine Karşı Tutumları, Akademik Benlik Kavramları ve Bilişsel Öğrenme Düzeyleri” adlı bir proje araştırmasına dönük olarak geliştirilen “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Tutum ölçeğinin geliştirilme süreci ve ölçeğin yapısal özellikleri şöyle özetlenebilir. Sosyal Bilgiler dersine yönelik öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi amacıyla hazırlanan tutum ölçeği başlangıçta 30 maddeden oluşturulmuştur ve beşli Likert tipi ölçek tarzında yapılandırılmıştır. Hazırlanan bu ölçeğin pilot çalışması 101 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin güvenirlik katsayısı değeri (Cronbach Alfa) 0.94 olarak bulunmuştur. Bu anlamda Sosyal Bilgiler tutum ölçeği uygulama için yeterli güvenirliğe sahip bulunmuştur. Ölçekle ilgili olarak yapılan madde analizi sonunda 3 madde atılarak ölçekte yer alan madde sayısı 27’ye düşürülerek ölçeğe son şekli verilmiştir (Yanpar Şahin, Çakır ve Şahin, 2000). Araştırmada kullanılan Sosyal Bilgiler tutum ölçeği toplam 27 tutum ifadesinden oluşmaktadır. Öğrencilerden her bir ifadenin karşısında verilen “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “az katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum”, seçeneklerinden yalnızca bir tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Bu tez çalışmasında da kullanılmadan önce toplam 150 ilköğretim ikinci kademe öğrencisiyle pilot çalışması yapılmış ve verilen cevapların iç tutarlık katsayısı $\alpha=0.76$ olarak hesaplanmıştır. Bu değer de tutum ölçeğinin bu çalışmada da kullanılabilecek bir güvenirlik değerine sahip olduğunu göstermiştir (Ek-5). Aynı zamanda altıncı ve yedinci sınıf deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest tutum toplam puanları üzerinde hesaplanan iç tutarlılık güvenirlik değerleri de ($\alpha=0.61$, $\alpha=0.73$, $\alpha=$, $\alpha=0.87$, $\alpha=0.94$) hesaplanmıştır.

3.3.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Araçları

Tablo 7’de bu açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nitel boyutunda kullanılan veri toplama araçları ve kullanım amaçları gösterilmiştir.

Tablo 7: *Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Araçları ve Kullanım Amaçları*

Veri Toplama Aracı	Veri Toplama Aracının Kullanım Amacı	Kime Uygulanacağı	Araştırmanın Hangi Aşamasında Kullanılacağı			
			İşlem Boyunca	Öntest	Sontest	İşlem Sonrası
Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu	Öğrencilerin sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi	Öğrenci				X
Yarı yapılandırılmış veli görüşme formu	Öğrenci velilerinin sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi	Öğrenci velisi				X
Yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu	Öğretmenlerin sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi	Öğretmen				X

3.3.2.1. Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu

Araştırmada deney grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarının Sosyal Bilgiler dersi kapsamında uygulanmasına yönelik sürece ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun hazırlanma aşamasında benzer araştırmalar incelenmiş denemelik anket maddeleri oluşturularak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu formda üzerinde uzman görüşleri doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra yapılan pilot uygulama sonucunda öğrenciler tarafından anlaşılmayan sorular çıkarılmış ve görüşme formuna 10 soruluk son hali verilmiştir. Anket formunda öğrencilere proje çalışmalarının kendilerine ne hissettirdikleri, proje hazırlama kılavuzunun kendilerine nasıl yardımcı olduğu, proje hazırlama sürecinde en çok keyif aldıklarını aşama, proje sürecinde en çok zorlandıkları aşama, proje çalışmalarının kendilerine neler kazandırdıkları, Sosyal Bilgiler dersinde edindikleri proje hazırlama becerilerinin diğer derslere yansıma durumları, proje çalışmalarında eksik gördükleri taraflar, proje çalışması yapmaya devam edip etmeme istekleri, proje çalışmaları sırasında danışman öğretmen kaynaklanan eksikliklerin olup olmadığı ve proje fuar gününde en çok hoşlarına giden durumun ne olduğu kendilerine sorulmuştur (Ek-7).

3.3.2.2. Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu

Yapılan çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler Proje Fuarının Sosyal Bilgiler dersi kapsamında uygulanmasına yönelik süreçle ilişkin görüşlerini belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun hazırlanma aşamasında ilgili literatür taranmış, literatürdeki veriler doğrultusunda denemelik görüşme maddeleri oluşturularak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu form üzerinde uzman görüşü doğrultusunda düzeltmeler yapılmış ve görüşme formuna 6 soruluk son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretmenlere Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin araştırma yapmasını gerektirecek proje ödevleri konusunda neler yaptıkları, Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının düzenlenmesinin öğrencilere sağladıkları kazançlar, proje fuarlarının öğrencilerin çevresiyle ilişkilerine nasıl yansydıkları, proje fuarlarına katılan öğrencilerin ortak özellikleri, proje fuarlarına katılan öğrencilerle katılmayan öğrencileri karşılaştırmaları ve öğrencilerin fuara proje hazırlarken kimlerden yardım aldıklarına yönelik sorular sorulmuştur (Ek - 8).

3.3.2.3. Yarı Yapılandırılmış Veli Görüşme Formu

Yapılan çalışmada öğrenci velilerinin, Sosyal Bilgiler Proje Fuarının Sosyal Bilgiler dersi kapsamında uygulanmasına yönelik süreçle ilişkin görüşlerini belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun hazırlanma aşamasında ilgili literatür taranmış, literatürdeki veriler doğrultusunda denemelik görüşme maddeleri oluşturularak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu form üzerinde uzman görüşü doğrultusunda düzeltmeler yapılmış ve görüşme formuna 4 soruluk son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda velilere çocuklarının Sosyal Bilgiler dersinde proje çalışmalarına katıldıklarını nasıl öğrendikleri, Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlık sürecinde çocuklarına nasıl destek oldukları, Sosyal Bilgiler proje hazırlanma sürecinin çocuklarına neler kazandırdığı ve Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının sonraki yıllarda da uygulanmasını isteyip istemediklerine yönelik görüşleri alınmıştır (Ek - 9).

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Uygulamada Kullanılan Kılavuzlar

Bu araştırmada, deney grubu öğrencileri ve deney grubunda derslere giren araştırmacılar tarafından kullanılmak üzere hazırlanan “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğretmen Klavuzu”, “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğrenci Klavuzu” ve jüriler tarafından kullanılmak üzere de “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Jüri El Rehberi” başlıkları altında üç ayrı kılavuz kullanılmıştır (Ek - 2, 3, 4). Söz konusu kılavuzlar, proje hazırlama sürecini kolaylaştırma ve süreç içerisinde öğrenciye ve gruba rehberlik etme, çalışmaların düzenlenmesini kolaylaştırma, çalışmaların izlenmesini sağlama, değerlendirmeleri kolaylaştırma gibi bir takım özelliklere sahiptir. Aşağıda bu kılavuzlar ayrı başlıklar şeklinde açıklanmıştır:

3.4.1.1. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğretmen Kılavuzu

Çalışmada gerçekleştirilen proje fuarının temel amaçlarından biri genç beyinleri düşünmeye, gözlem yapmaya, merak etmeye, merak ettiklerini araştırmaya teşvik etmektir. Bu bağlamda, projelerin değerlendirilmesinde göz önüne alınacak en önemli kıstas, projeye kaynak olan fikrin proje sahibi öğrenci / öğrencilerden çıkmış olmasıdır. Bu fikir basit; fakat çok ilginç ve pratik bir çözüme yönelik olabilir. Öğrencilerin kendi ürettikleri fikri uygulama aşamasında öğretmenlerinden destek almaları doğaldır. Öğretmenlerin danışmanlık rolünü de göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir kılavuzdur. Öztürk (2011:134)’e göre aslında öğretmen kılavuzundaki amaç bu çalışmadan yararlanacak olan öğretmenlere proje çalışmalarında izlenecek yöntemle ilişkin ışık tutmaktır. Çünkü proje çalışmaları çok iyi organize edilmesi ve detaylı bir şekilde planlanıp her aşamasının titizlikle takip edilmesi gereken bir süreçtir. Nasıl ki öğrencilerin bireysel ve grup çalışmalarını planlıyorsak bir rehber ve sürecin doğru işlenmesini kolaylaştıran kişi olarak da öğretmenlerin doğru hazırlanmış bir kılavuza ihtiyaç duyması kaçınılmazdır.

Kılavuz hazırlanırken özellikle <http://www.gcass.net/socialstudiesfair.htm> internet adresinden 7 Ocak 2010 indirilen “Georgia Social Studies Fair Guide” adlı proje rehberinden yararlanılarak Türkiye’ye uyarlanmıştır. Ayrıca Leland Graham ve Isabelle McCoy (2001)’in hazırlamış oldukları “Social Studies Fair Projects” adlı kitaptan da yararlanılmıştır. Yine özellikle Amerika’da gerçekleştirilen birçok fuar

organizasyonuna ait rehberler incelenmiş ve uygulanabilir olan kısımlarından yararlanılmıştır. Araştırmacı 2011 yılında “Bu Benim Eserim” adlı organizasyonun Ankara bölge yarışmasına katılmış ve buradaki uygulamalar konusunda yarışmaya katılan öğrencilerden ve öğretmenlerden bilgiler toplamıştır. Bu bilgiler ışığında da daha önce hazırlanan kılavuzlar güncellenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Özellikle Amerika’da gerçekleşen fuarlardan yararlanılmasının sebebi Türkiye’de henüz Sosyal Bilgiler alanında böyle bir uygulamanın olmamasıdır. Bu kılavuzda Sosyal Bilgiler Fuarı Sözleşme ve Zaman Çizelgesi, Sosyal Bilgiler Araştırma Sözleşmesi, Bilimsel Etik Beyanı, Veli Bilgilendirme Mektubu, Veliler İçin İp Uçları, Karar Verme-Araştırma Projesi Konusu, Araştırmanın Özet Formatı, Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Jüri Değerlendirme Formu olmak üzere toplam 8 adet ek bulunmaktadır.

3.4.1.2. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğrenci Kılavuzu

Bu kılavuzla amaç öğrenciyi 12 hafta sürecek olan yeni projesiyle tanıştırmak, bu süreçte ondan bireysel olarak nelerin beklendiğini kendisiyle paylaşmak, projenin yapım aşamasında ona yardımcı olmak ve ayrıca bu süreçten velisini de haberdar etmektir. Kılavuz örnek proje görselleriyle de desteklenmiş ve öğrencilere yol gösterici olması hedeflenmiştir. Öğrenci Kılavuz hazırlanırken özellikle <http://www.gcss.net/socialstudiesfair.htm> internet adresinden 7 Ocak 2010 tarihinde indirilen “Georgia Social Studies Fair Guide” adlı proje rehberinden yararlanılarak Türkiye’ye uyarlanmıştır. Ayrıca Leland Graham ve Isabelle McCoy (2001)’in hazırlamış oldukları “Social Studies Fair Projects” adlı kitaptan da yararlanılmıştır.

3.4.1.3. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Jüri El Rehberi

Araştırma sırasında literatürden faydalanılarak araştırmacı tarafından öğrenci seviyeleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Bu el rehberinin hazırlanmasında <http://www.gcss.net/socialstudiesfair.htm> internet adresinden indirilen “Georgia Social Studies Fair Guide” adlı proje rehberinden yararlanılmıştır. Bu el rehberinin hazırlanmasındaki amaç Sosyal Bilgiler Proje Fuarı esnasında ve değerlendirme aşamasında jüri üyelerine yardımcı olmaktır.

3.4.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Verilerinin Toplanması

Araştırma sorularını test etmek için aşağıda belirtilen işlemler yapılmıştır:

1. Uygulama, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar yarıyıllarında, Zonguldak ilinin Alaplı ilçesine bağlı 8 ilköğretim okulunda eğitim ve öğretimini devam ettiren 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile üç ay süreyle gerçekleştirilmiştir.
2. Araştırmanın yürütüleceği okullar gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Alınan resmi izinler doğrultusunda okullara gidilmiş, okul müdürleri ve öğretmenler ile görüşülmüştür.
3. Yine izin doğrultusunda ilçemizde bulunan 12 ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenlere Sosyal Bilgiler Proje Fuarı ile ilgili İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü konferans salonunda seminer verilmiştir.
4. Öğretmenlere “Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğretmen Kılavuzu” hazırlanarak dağıtılmış ve yapılacak çalışmalar hakkında daha detaylı bilgi edinmeleri sağlanmıştır.
5. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılma kararı alan öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler yapılmış ve bu araştırmanın önemi hakkında tekrar bilgilendirmeler yapılmıştır.
6. Proje Fuarına katılmak isteyen öğrenciler, rehber Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından öğrenci ve veli istekleri de göz önüne alınarak seçilmiştir.
7. 8 ilköğretim okulundan seçilen, 80 altıncı ve yedinci sınıf öğrencileri deney grubunu oluşturmuş ve bu öğrencilere proje fuarına hazırlık aşamaları başlamadan “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır.
8. Yine bu 8 ilköğretim okulundan seçilen ve proje fuarına katılım göstermeyecek olan 80 altıncı ve yedinci sınıf öğrencisi de kontrol grubunu oluşturmuştur. Bu öğrencilere de proje fuarına hazırlık aşamaları başlamadan “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır.
9. Deneysel işlemin sonunda ölçme aracı deney ve kontrol gruplarına son test olarak verilmiştir.

3.4.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutunun Veri Toplama Süreci

Hazırlanan anket formları öğrencilere, öğrenci velilerine ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerine dağıtılmış ve daha sonra toplanan anket formları üzerinde gerekli analizler gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutunun Verilerinin Analizi

Turum ölçme aracının uygulanmasından sonra öğrencilerin öntest ve sontest puanları üzerinde gerekli olan istatistiksel işlemler gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı-sıralı karma yöntemin nicel boyutundan elde edilen veriler SPSS 20 istatistiksel paket programından yararlanılarak çözümlenmiştir. Grupların sontest puan ortalamalarının birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ANCOVA analizi kullanılmıştır. Farklılaşmanın yönünü belirlemek için Bonferroni testinden yararlanılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

3.5.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde edilen Verilerin Analizi

Öğretmenlerden, öğrencilerden ve öğrenci velilerinden elde edilen veriler üzerinde nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan betimsel analizlerden faydalanılmıştır. Öğrenci, öğrenci velisi ve sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinden elde edilen veriler ayrı ayrı betimsel analiz sürecine sokulmuştur. Açık uçlu soruların analizinde katılımcıların verdikleri cevaplar birkaç kez satır satır okunmuş ve buna yönelik kodlamalar oluşturulmuştur. Katılımcıların ifade ettikleri görüşler kodlanırken anlamlı bir bütün oluşturan sözcük ve cümleler göz önünde bulundurulmuştur. Ulaşılan kodlar ifade edildikleri görüşme sorularının altında tekrarlanma sıklıkları ile birlikte tablolaştırılarak sunulmuştur.

3.5.2.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde edilen Verilerin Geçerlik ve Güvenirliği

Özellikle nitel paradigma mantığının benimsendiği çalışmalarda araştırma bulgularının sayısal niceliklerle de desteklenmesi araştırmaların kalitesini artırmada kullanılan önemli yollardan biridir (Yıldırım, 2010). Bu araştırmada da öğretmenlerin, öğrencilerin ve öğrenci velilerinin açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevaplar doğrultusundan ulaşılan kavramlar (kodlar) tekrarlanma sıklıkları ile birlikte sunulmuştur.

Katılımcıların görüşleri, iki bağımsız araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı kodlanmış ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılmıştır. Kodlamalara ilişkin karşılaştırmalar sonrasında bağımsız kodlayıcıların ikilemde kaldığı bölümler tekrar gözden geçirilmiş ve bağımsız kodlayıcılar fikir birliğine varıncaya kadar ilgili bölümleri irdelemişlerdir. Puanlayıcılar arasındaki güvenirlik katsayısı 0,95 olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca yapılan bu araştırmanın transfer edilebilirliğini artırmak için anlaşılır ve detaylı betimlemelere yer verilmiş; veri toplama süreci, katılımcıların özellikleri, nasıl seçildikleri ve veri analiz süreci detaylı bir şekilde araştırmada sunulmuştur. Bu şekilde araştırmanın transfer edilebilirliğine katkı sağlanmıştır (Creswell ve Miller, 2000).

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bulgular ve bunların istatistiksel analizleri sunulmuştur. Bulgular alt problemlere göre başlıklar altında sıralanmıştır. İlkinde tutum ölçeğinin çalışmanın başında ve sonunda uygulaması ile elde edilen bulguların istatistiksel analizleri yapılmıştır. Daha sonra ise öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine yönelik belirlenen alt problemlere ilişkin istatistiksel analizler yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney grubunda yer alan öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum öntest-sontest puanları arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını anlamak amacı ile SPSS 20 Paket Programından faydalanılmıştır. Birinci alt problemde projeye katılan tüm öğrencilerin (altıncı ve yedinci sınıf) deney öncesinde ve sonrasında Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar *t*-testi ile analiz edilmiş ve bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: *Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılım Gösteren Öğrencilerin, Bu Çalışmaların Öncesinde ve Sonrasında Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi*

Grup	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Öntest	80	79.41	5.44	158	8.112	.000
Sontest	80	98.65	20.50			

Tablo 8 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren öğrencilerin katılım öncesi ve sonrasındaki Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları

anlamalı bir şekilde farklılık göstermektedir ($t_{(158)} = 8.112$, $p < .001$). Yapılan analizler proje fuarları sonrasında öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının anlamalı bir şekilde arttığını ortaya koymuştur. Özçelik (1992; akt: Şimşek, 2010:187-188)'e göre okul öğrenmelerinde bir derse karşı ilginin, bu dersteki öğrenmeleri beklendiği gibi olumlu yönde arttırdığını göstermiştir. Bununla beraber, bir derse yönelik olumlu tutum, ilgiye göre, daha belirleyici, yani güçlü ve kararlı bir duyuşsal bağ ifade etmektedir. Yani bir derse yönelik olumlu tutum, dersteki öğrenme düzeyini, ilgi duymaya göre daha fazla etkilemektedir. Bir derse yönelik var olan ilgi ve olumlu tutumun; normal durumlarda görülen öğrenme düzeyi farklılıklarının yaklaşık dörtte birlik bir kısmını yönettiği tahmin edilmektedir. Daha da önemlisi, ilgi ve olumlu tutum, bilişsel giriş davranışlarında önemli eksiklikler olmaması durumunda, öğrenme düzeyini daha fazla etkileyebilmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

İkinci alt problemde projeye katılan ve katılmayan altıncı sınıf tüm öğrencilerin deney öncesinde ve sonrasında Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarında anlamalı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t -testi ile analiz edilmiş ve bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 9 ve Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 9: Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan ve Katılmayan Altıncı Sınıf Öğrencilerin Öntest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T -Testi

Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Deney	40	112.10	19.69	78	1.075	.286
Kontrol	40	107.00	22.66			

Tablo 9 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına katılım gösteren ve göstermeyen altıncı sınıf öğrencilerin öntest puanları arasında anlamalı bir fark görülmediği anlaşılmıştır ($t_{(78)} = 1.075$, $p > .05$). Sosyal Bilgiler dersi proje fuarlarına katılım gösteren ve göstermeyen altıncı sınıf öğrencilerin son test puanları arasında anlamalı bir fark görülüp görülmediği Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan ve Katılmayan Altıncı Sınıf Öğrencilerin Sontest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi

Grup	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Deney	40	82.80	9.07	78	2.131	.036
Kontrol	40	79.15	5.92			

Tablo 10 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren ve göstermeyen altıncı sınıf öğrencilerin sontest puanları arasında proje fuarlarına katılan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($t_{(78)} = 2.131$, $p < .05$).

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Üçüncü alt problemde projeye katılan ve katılmayan yedinci sınıf tüm öğrencilerin deney öncesinde ve sonrasında Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar *t*-testi ile analiz edilmiş ve bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 11 ve Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 11: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan ve Katılmayan Yedinci Sınıf Öğrencilerin Öntest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi

Grup	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Deney	40	81.90	8.79	78	1.600	.114
Kontrol	40	85.20	9.64			

Tablo 11 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren ve göstermeyen yedinci sınıf öğrencilerin öntest puanları arasında anlamlı bir fark görülmediği anlaşılmıştır ($t_{(78)} = 1.600$, $p > .05$). Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına katılım gösteren ve göstermeyen yedinci sınıf öğrencilerin sontest puanları arasında anlamlı bir fark görülüp görülmediği Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan ve Katılmayan Yedinci Sınıf Öğrencilerin Sontest Tutum Toplam Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi

Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Deney	40	79.85	8.25	78	.115	.909
Kontrol	40	79.67	4.96			

Tablo 12 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren ve göstermeyen yedinci sınıf öğrencilerin sontest puanları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t_{(78)} = .115, p > .05$).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerin analizinden elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Daha sonraki yapılacak benzer çalışmalara – gerek akademik alanda gerekse eğitim ortamında – örnek olması ve süreci yönlendirmesi amacıyla Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan deney gurubu öğrencilerinin deneyimlerinden faydalanma düşüncesiyle kendilerine sürece yönelik bazı sorular sorulmuş ve alınan cevaplar nitel veri analizi (betimsel analiz ve içerik analizi) teknikleriyle analiz edilmiştir. Öğrencilerin sürece ilişkin düşüncelerini öğrenmek amacıyla proje fuarına hazırlanma sürecinden nasıl etkilendiklerine, projenin kendilerine eğlenceli gelen ve onları zorlayan aşamalarına, projenin kendilerine kazandırdıklarına ve bütün süreci değerlendirmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğrencilerin sorulara ilişkin düşünceleri kodlanarak ve kategorileştirilerek her bir sorunun altında sorunun özelliğine göre kimi zaman sadece frekans, kimi zaman yüzde ve frekans tabloları oluşturularak ifade edilmiştir. Her bir öğrencinin soruya ilişkin tek bir cevabı olduğu durumlarda frekans ve yüzde tablolarına, öğrencilerin birden fazla görüş belirttikleri durumlarda sadece frekans tablolarına yer verilmiştir. Tabloların yorumlanmasında öğrencilerin düşüncelerinin frekans ve yüzde olarak betimlenmesi yanında doğrudan alıntılara yer verilerek bulguların güvenilirliği ve anlaşılabilirliği artırılmıştır.

Birinci Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje fuarına katılan öğrencilerin bu süreçten duygusal olarak nasıl etkilendiklerini öğrenmek amacıyla kendilerine ilk olarak “*Proje sürecini düşündüğünde hissettiklerini hangi beş kelime ile ifade edersin?*” şeklinde bir soru sorulmuştur. Öğrencilerin sürecinin bütünü düşünerek kendilerini beş ayrı kelime ifade etmeleri beklenmiş ancak kimi öğrencilerin soruyu daha az kelimeyle cevapladıkları görülmüştür. Buna göre Sosyal Bilgiler dersi proje fuarına katılan öğrencilerin proje sürecinde hissettiklerine ilişkin düşünceleri Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13: *Sosyal Bilgiler Dersi Proje Fuarına Katılan Öğrencilerin Proje Sürecinde Hissettiklerine İlişkin Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Sevinç / Mutluluk	55	38.2
Korku / Kaygı / Endişe / Telaş / Tedirginlik	35	24.3
Heyecan	26	18.05
Gurur	4	2.8
Merak	4	2.8
Üzüntü	3	2.01
Hüzün	2	1.4
Umut	2	1.4
Hırs	2	1.4
Stres	3	2.01
Azim	2	1.4
Diğer (Sabırsızlık, beğeni, güçlük, mükemmellik, özen, yorgunluk)	6	4.1
Toplam	144	100

Tablo 13 incelendiğinde Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin sevinç/mutluluk (% 38.2), korku/kaygı/endişe (% 24.3) ve heyecan (% 18.05) gibi duyguları çok yoğun olarak hissettikleri; bunları gurur, merak, üzüntü, hüzün, umut, hırs ve stres gibi duyguların izlediği görülmektedir. Öğrencilerin belirttikleri duyguların büyük bölümünü olumlu duygular oluşturmaktadır. Bu anlamda bu bulgu, Sosyal

Bilgiler Proje fuarı çalışmalarının öğrencilerde olumlu duygulara neden olduğu; zaman zaman bunlara olumsuz duyguların da eşlik ettiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan yapılan bu tür büyük çaplı fuar çalışmalarının öğrencilerde korku, kaygı, endişe gibi duygular uyandırmasının normal olduğu düşünülmektedir. Slisz (1989; akt: Camcı, 2008)'de literatürde bilim şenliklerinde yarışmayı, etkili bir motivasyon ögesi olarak rapor etmiş ve öğrencilerde olumlu duyguların gelişmesine katkı sağladığını belirtmiştir. Yine aynı çalışmasında yaptığı çalışmanın sonucunda öğrencilerin deneysel projeler yapmaları gerektiğini, her sınıf düzeyinden öğrencinin katılımının olması gerektiğini, açık hedeflerle bir yarışmanın öğrencilerin motivasyonu için etkili olacağını, en iyi yapıların işbirlikli yapılanlar olduğunu ve öğrenciler sınıf dışında çalıştığında daha iyi projeler beklenebileceğini belirtmiştir

Yedinci sınıf bir kız öğrencinin *“Proje sürecinde telaşlı, mutlu, eğlenceli, aceleci ve gergindik.”* şeklindeki ifadesi öğrencilerin olumlu ve olumsuz duyguları bir arada yaşadıklarının bir ifadesidir. Bu süreçte proje yöneticileri veya sorumlularına büyük görevler düşmektedir. Proje sorumluları alacakları bazı önlemlerle bu tür negatif duyguların projeyi olumsuz yönde etkilemesine izin vermemelidirler. Öğrencilerin ilk soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Proje sürecinde telaşlı, mutlu, eğlenceli, aceleci ve gergindik.” (Ö38)

“Proje sürecinde çok heyecanlı, komik bir sürü olaylar yaşadım. Proje fuarına yakınlaştıkça korku sardı beni.” (Ö32)

İkinci Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Deney grubu öğrencilerine sorulan ikinci soru *“Öğrenci proje hazırlama kılavuzunun süreç içerisinde sana nasıl yardımcı olduğunu düşünüyorsun?”* şeklindedir. Öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları cevaplar analiz edilerek aşağıdaki şekilde tablolştırılmıştır.

Tablo 14: Öğrenci Proje Hazırlama Kılavuzunun İşlerliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Cevaplar	f	%
Yol gösterdi / rehberlik yaptı	31	63.3
İşi kolaylaştırdı	7	14.3
Plânlı çalışmamı sağladı	5	10.2
Bilgilendirdi	4	8.2
Sürece doğru hazırlanmamı sağladı	2	4
Toplam	49	100

Tablo 14’ye göre öğrenciler öğrenci proje kılavuzunun kendilerine projenin nasıl yapılacağı konusunda rehberlik yaptığını, projeyi hazırlama ve fuara hazırlanma sürecini kolaylaştırdığını, plânlı çalışmalarını sağladığını ve süreç hakkında bilgilendirerek doğru bir şekilde hazırlanmalarına yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri bütün olarak değerlendirildiğinde öğrenci kılavuzunun yol gösterici özelliğinin ön plâna çıktığı görülmektedir. Öztürk (2011)’ün yaptığı araştırmada da bu soruya mülakata katılan deney grubu öğrencilerinin %50’si (5 öğrenci) yol gösterici veya rehber olduğu; şeklinde cevap vermişlerdir.

Öğrencilerin ikinci soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Öğrenci proje hazırlama kılavuzu bana projeyi yaparken hangi adımları kullanabileceğimi öğretti.” (Ö36)

“Bana projeyi nasıl yapacağımı öğretti.” (Ö26)

“Öğrenci proje hazırlama kılavuzu proje sürecinde bütün sorunlarımın yanıtı oldu, aradığım her sorunun cevabını bulabildim.” (Ö17)

Örnek öğrenci görüşleri içerisinde özellikle son ifadeye bakıldığında proje hazırlama kılavuzunun detaylı bir şekilde hazırlanmasının öğrencilerin işini kolaylaştırdığı ve rehberlik ettiği anlaşılmaktadır.

Üçüncü Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgisi dersi proje fuarına katılan öğrencilere proje hazırlama sürecinde en keyif aldıkları aşamanın hangisi olduğu ve nedeni sorulmuş, soruya ilişkin cevaplar analiz edilerek Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15: *Proje Sürecinin En Keyifli Aşamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	Cevaplar	f	%
En keyifli aşama	Materyal hazırlama (maket, harita, grafik, resim, çerçeve, boyama vb. yapma)	16	40
	Panoyu düzenleme	10	25
	Her aşaması	4	10
	Sunum aşaması	4	10
	Projeyi isimlendirme	2	5
	İnsanlarla iletişim kurma	1	2.5
	Fotoğraf toplama	1	2.5
	Yazı yazma	1	2.5
	Araştırma	1	2.5
	Toplam	40	100
Neden?	Eğlenceliydi	15	35.7
	Kolaydı	4	9.5
	Öğreticiydi	3	7.2
	Dayanışmayı/iş birliğini artırdı	2	4.7
	Sonucu görmek güzel	2	4.7
	Özgüvenimi artırdı	1	2.4
	Başarma duygusu yaşattı	1	2.4
	Boyamayı seviyorum	1	2.4
	Görüntünün güzelliği	1	2.4
	İletişim kurmayı seviyorum	1	2.4
	Önemli kişilere sunu yapmak güzel	1	2.4
	Neden belirtmeyen	10	23.8
	Toplam	42	100

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin en fazla maket, harita, grafik, resim yapma ve boyama gibi el becerilerine yönelik uygulamalardan ve panoyu düzenlemeye yönelik çalışmalarından keyif aldıkları anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra projenin her aşamasının ve özellikle sunum aşamasının keyifli olduğunu düşünenler de bulunmaktadır.

Öğrencilerin en keyifli aşamaya ilişkin tercihlerinin nedenlerine bakıldığında bunlar arasında yapılan işi eğlenceli olarak görmelerinin önemli bir etken olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler projeyi hazırlarken eğlendikleri bölümleri keyifli olarak nitelemişlerdir. Bunların yanı sıra öğrencilerin en keyif aldıkları aşamayı belirlemede işin kolaylığı ve öğreticiliğinin de etkili olduğu görülmüştür. *“En çok resimleri yapıştırırken keyif aldım. Çünkü resimleri raptiyeyle tutturması, arabaları silikonla yapıştırması çok keyifliydi.”* (Ö3), *“Yaptığımız çalışmalar, panoya yerleştirirken ve süslerken çok eğlendim.”* (Ö1) ve *“Komşularımızdan fotoğraf toplamaktan çok keyif aldım, çünkü komşularımızın bize yardımcı olması çok hoşuma gitti.”* (Ö30) şeklindeki açıklamalar öğrencilerin hangi işlerden keyif aldıklarına ve nedenlerine ilişkin açık birer örnek oluşturmaktadır.

Dördüncü Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Öğrencilerin proje sürecinde en çok zorlandıkları bölümü belirlemek amacıyla *“Proje hazırlama sürecinde en çok zorlandığın aşama hangisiydi? Neden?”* şeklinde bir soru sorulmuştur. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek aşağıdaki şekilde tablolatırılmıştır.

Tablo 16: *Proje Hazırlama Sürecinin En Zor Aşamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

	Cevaplar	f	%
En zor aşama	Yazıları yazma süreci	8	20
	Materyal (maket, grafik, harita vb.) hazırlama/yapma süreci	7	17.5
	Panoyu hazırlama süreci	6	15
	Tasarım süreci	3	7.5
	Materyal bulma süreci	3	7.5
	Projeyi isimlendirme süreci	3	7.5
	Araştırma süreci	2	5
	Proje seçim süreci	1	2.5
	Sunum süreci	1	2.5
	Tarihi eserleri fotoğraflama	1	2.5
	Zorlanmadım	5	12.5
	Toplam	40	100
Neden?	Hata yapma korkusu	5	12.5
	Bilgi gerektirmesi	3	7.5
	Çok zaman alması	3	7.5
	Düzenlemek zor	3	7.5
	Materyal eksikliği	3	7.5
	Deneyim eksikliği	1	2.5
	Çok düşündürmesi	1	2.5
	Neden belirtmeyen	21	52.5
	Toplam	40	100

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin projenin farklı aşamalarını farklı nedenlerle en zor aşama olarak ifade ettikleri görülmektedir. Projenin en zor aşamasına ilişkin belirtilen görüşlerden yazı yazma, materyal hazırlama ve sunum süreçlerinin ön sıralarda yer aldığı görülmektedir. Hata yapma korkusu, bilgi ve materyal eksikliği ve çok zaman alması gibi nedenler bu aşamaların zor olarak algılanmasında etkili faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Beş öğrenci herhangi bir aşamada zorlanmadığını ifade ederken 21 öğrenci de düşüncesine ilişkin bir neden belirtmemiştir. Öğrencilerin dördüncü soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Projeyi yaparken maketleri bulmam çok zordu. Çünkü Alaplı’da tarihi eserlerimizin maketleri olmadığından dolayı İstanbul’dan getirttim.” (Ö17)

“Başlık çünkü yanlış yazma korkusu duydum” (Ö18)

“Yazı Yazmam. Çünkü bazı yazıları yanlış yazıp tekrar yazmak zorunda kalıyordum.” (Ö27)

“Maketleri yaptığımız zaman. Çünkü gerçekten hem çok eğlenceli hem de çok uğraş isteyen bir işti.” (Ö11)

Beşinci Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin bu süreçten neler kazandıklarını öğrenmek amacıyla kendilerine “Proje çalışmalarının sana neler kazandırdığını düşünüyorsun?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17: Proje Sürecinin Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Cevaplar	f	%
Bilişsel beceriler	Bilgi artışı	26	51.8
	Akademik başarı	2	
	Çalışma bilinci	1	
Duyuşsal beceriler	Derse yönelik olumlu tutum	6	
	Özgüven gelişimi	3	
	Sorumluluk duygusunun gelişimi	2	25
	Cesaretlendirme	2	
	Çevreye karşı duyarlılık	1	
Sosyal beceriler	Dayanışma/işbirliği becerilerinin gelişimi	2	
	Paylaşım becerilerinin gelişimi	1	8.9
	İletişim becerilerinin gelişimi	1	
	Kendini ifade etme becerisinin gelişimi	1	
Fiziksel beceriler	El becerilerinin gelişimi	3	5.4
Kişisel gelişim	Deneyim kazandırma	2	
	Kendini tanıma/yetenekleri keşfetme	2	8.9
	Aktif katılım imkanı	1	
	Toplam	56	100

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilere göre proje fuarına hazırlanma süreci bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimi yanında kişisel gelişimlerine katkı sağlamıştır. Öğrenciler özellikle bilişsel açıdan proje fuarına hazırlanma sürecinin kendilerinde bilgi artışına neden olduğunu, duyuşsal açıdan derse yönelik olumlu tutumlarının arttığını ve özgüvenlerinin geliştiğini, sosyal beceriler açısından ise dayanışmanın yanı sıra paylaşım, iletişim ve kendini ifade etme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bunların yanı sıra söz konusu proje ile deneyim kazandığını ve yeteneklerini keşfettiğini belirten öğrenciler de bulunmaktadır. Bunderson ve Anderson (1996; akt: Camcı, 2008: 34) tarafından yapılan çalışmada, hizmet öncesi öğretmenler de bilim şenliklerinin öğrencilere yararlı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Hizmet öncesi öğretmenler ilköğretim, lise de katıldıkları bilim şenliklerini göz önünde bulundurarak bilim şenliklerinin öğrencinin yaratıcılığını artırdığını ve bağımsız araştırma fırsatları sağladığını ifade etmişlerdir.

Yedinci sınıftaki bir öğrencinin *“Bana göre bu proje çalışmaları insana sorumluluk, el becerisi ve ortak bir şeyler yapabilme yeteneği kazandırmıştır.”* (Ö14) şeklindeki açıklaması projenin öğrencilere kazandırdıklarına ilişkin güzel bir örnek oluşturmaktadır. Öğrencilerin projenin kendilerine kazandırdıklarına ilişkin görüşlerinden bazı örneklerle de aşağıda yer verilmiştir:

“İnsanlarla iletişim kurdum ve satıcılarla muhatap oldum.” (Ö19).

“Ülkemizin hangi ürünlerin yetiştiğini öğrendim.” (Ö21)

“Benim konuyu daha iyi anlamamı sağladı.” (Ö16)

Altıncı Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Deney grubu öğrencilerine sorulan altıncı soru *“Sosyal Bilgiler Proje Fuarı kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerine de faydası oldu mu?”* şeklindedir. Bu soruyla öğrencilerin proje kapsamında öğrendiklerini diğer derslere transfer edip edemedikleri diğer bir ifade ile proje kazanımlarının başka alanlarda yararlı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek elde edilen sonuçlar Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18: *Projelerin Diğer Derslerdeki Faydalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Diğer derslerde	11	27.5
İngilizce	5	12.5
Teknoloji ve Tasarım	5	12.5
Türkçe	2	5
Yeni projelerde faydası olur	6	15
Diğer derslerde faydası olmadı	5	12.5
Belirtmemiş	5	12.5
Bilmiyorum/hatırlamıyorum	1	2.5
Toplam	40	100

Tablo 18'e göre İngilizce, Teknoloji ve Tasarım ile Türkçe derslerine diğer dersler de dahil edildiğinde öğrencilerin yaklaşık % 47.5'i proje kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerde faydalı olduğuna inanmaktadır. Öğrenciler gerek bilgi anlamında gerekse beceri anlamında proje kapsamında kazandıklarını diğer derslerde kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra yeni projelerde görev almak istediğini belirten öğrenciler olup burada öğrendiklerini yeni projede kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Diğer taraftan proje kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerde faydalı olmadığına inanan veya bu konuda görüş belirtmeyen öğrenciler de bulunmaktadır. Öğrencilerin altıncı soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“İngilizce dersinde sebze ve meyve konusunda öğretmenimin sorduğu sorulara rahatlıkla cevapladım.” (Ö22)

“Din dersinde savaşlar ve peygamberlerimizin hayatı konusunu daha iyi anlamamı sağladı.” (Ö19)

“Projeden aldığım cesaretle gelecek yıl matematik dersinin proje fuarına katılacağım.” (Ö9)

Yedinci Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Gelecek çalışmalara yol göstermesi açısından öğrencilerin önerilerini almak amacıyla onlara “*Yaptığınız bu proje çalışması nasıl olsaydı daha iyi olurdu? Neler önerebilirsin?*” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek aşağıdaki şekilde tablolaştırılmıştır.

Tablo 19: *Proje Sürecinin Geliştirilmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Donanım ve materyal desteği artırılmalı	13	29.5
Projelerin göze daha fazla hitap etmesi sağlanmalı	10	22.7
Daha fazla zaman ve araştırma imkanı sağlanmalı	4	9.01
Proje hazırlamaya ilişkin farkındalığımız artırılmalı	3	6.8
Aile, okul ve diğer öğretmenler daha fazla destek vermeli	3	6.8
Projeler daha fazla çeşitlendirilmeli	2	4.5
Maddi destek olmalı	2	4.5
Çalışma becerilerimiz geliştirilmeli	1	2.3
Daha kolay işler olmalı	1	2.3
Bu gayet güzeldi-önerim yok	5	11.4
Toplam	44	100

Tablo 19’a göre öğrencilerin gerek proje hazırlama gerekse hazırlanan projeleri sunma sürecine yönelik önemli önerilerde bulundukları anlaşılmaktadır. Öğrenciler, daha fazla donanım ve materyal sağlanması, sunumların daha fazla göze hitap edebilecek şekilde gerçekleştirilmesi ve bunun için gerekli desteğin sağlanması, daha fazla zaman ve araştırma imkanının olması, sürece ilişkin farkındalıklarının artırılması ve projelerin çeşitlendirilmesi durumunda projelerin daha iyi olacağı düşüncesindedirler. Altıncı sınıftaki bir öğrencinin “*Böyle bir projeye ilk defa katılıyorum. Daha önce yapılan çalışmaların fotoğraf veya video görüntülerini görseydim ne ile karşı karşıya olduğumu bilirdim. Aslında çok bilinçli çalışmadık...*” (Ö6) şeklindeki ifadesi hem bir özeleştiri niteliği taşımakta hem de öğrencilerin proje hazırlama sürecine yönelik farkındalıklarının artırılmasıyla ilgili ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Bunların yanı sıra mevcut şartların yeterli olduğunu düşünen öğrenciler de bulunmaktadır. Öğrencilerin yedinci soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Bence bazı bölümlerin hem proje tahtasında hem de özet kağıdında olmasına gerek yoktu.” (Ö36)

“Yaptığımız bu proje gerçekte insan hayatını kolalaştırmak için bir proje olsaydı belki daha iyi olabilirdi.” (Ö33)

“Rengarenk bir görüntü yapabilseydik daha güzel olurdu.” (Ö30)

“Bu projeye daha çok paramız olsaydı daha güzel yapacağımızdan emindik.” (Ö12)

Sekizinci Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Yine Sosyal Bilgiler Proje Fuarının öğrenciler üzerindeki etkisini görmek amacıyla öğrencilere *“yeniden böyle bir projede yer almayı istemeyip istemedikleri ve buna ilişkin gerekçeleri”* sorulmuştur. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek aşağıdaki şekilde tablolastırılmıştır.

Tablo 20: *Yeni Bir Projede Yer Almaya İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Evet	37	92.5
Hayır	3	7.5
Toplam	40	100
Eğlenceliydi	10	23.8
Eğitici ve öğreticiydi	12	28.6
İyi bir deneyimdi	4	9.5
Heyecan vericiydi	2	4.8
Derse karşı olumlu tutum	2	4.8
Birinci olma arzusu	2	4.8
Yararlıydı	2	4.8
Başarı duygusu	1	2.4
Sosyalleştirdi	1	2.4
Çok zordu	2	4.8
Derslerime çalışmıyordum	1	2.4
Görüş belirtmeyen	3	7.1
Toplam	42	100

Tablo 20 incelendiğinde öğrencilerin % 90'ından fazlasının yeniden böyle bir proje hazırlama sürecinde yer almak istediği anlaşılmaktadır. Yine tablodan anlaşıldığına göre öğrenciler bu şekilde eğlenerek daha iyi öğrenmekte, yaşadıkları deneyimleri heyecan verici bularak derse karşı olumlu tutum geliştirmektedirler. Tekrar bir projede yer almaya ilişkin olumsuz görüş belirten üç öğrenciden ikisi sürecin zorluğu, bir öğrenci ise çok zaman alması yüzünden diğer derslere çalışmaya vakit bulamama gerekçesiyle katılmak istemediklerini belirtmişlerdir. Proje yöneticileri ya da sorumlu öğretmenler alacakları küçük önlemlerle öğrencilerin bu düşüncelerini olumlu yönde değiştirebilir ve bu öğrencilerin de süreçten daha fazla istifade etmelerine yardımcı olabilirler. Öğrencilerin sekizinci soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Evet, yapmak isterim. Çünkü eğlenceli ve eğiticiydi.”(Ö40)

“Evet, daha güzel şeyler yapabilmek ve aynı heyecanı, mutluluğu yeniden yaşamak için.” (Ö7)

“Evet tekrar bir proje çalışması yapmayı isterdim ve daha iyi düşünüp genel birinci olmak için çalışırdım. Çünkü projelere, yarışmalara ve etkinliklere katılıp okulumun ve sınıfımın başarısını yükseltmek isterim” (Ö22)

Dokuzuncu Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilere sorulan dokuzuncu soru *“Danışman öğretmenin neleri yapsaydı proje fuarına daha iyi hazırlanabilirdin? Önerilerin var mı?”* şeklindedir. Bu soru yine proje sürecinde nasıl daha iyi rehberlik edileceğine ilişkin uygulamaları geliştirmek adına öğrenci deneyimlerinden faydalanma düşüncesiyle sorulmuştur. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21: *Proje Sürecinde Danışman Öğretmenin Rehberliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Öğretmen gereken her şeyi yaptı – önerim yok.	14	35
Elinden gelenin en iyisini yaptı – önerim yok.	9	22.5
Bitmeden önce sürece daha fazla katkı sağlayabilirdi.	3	7.5
Daha fazla farkındalık kazanmamızı sağlayabilirdi.	2	5
Projeye daha fazla zaman ayırsaydı/daha fazla görüşebilseydik.	2	5
Çalışmaları daha erken başlatabilirdi	1	2.5
Değerlendirici-jüri daha fazla olsaydı	1	2.5
Görüş belirtmeyen	8	20
Toplam	40	100

Tablo 21’e göre öğrenciler büyük oranda öğretmenlerinin rehberliklerinden memnun görünmektedirler. Ancak yine de sürecin daha iyi olmasına yönelik öneride bulunan öğrenciler de bulunmaktadır. Tabloya göre öğretmenlerinin projeye daha fazla zaman ayırmasını ve daha fazla katkıda bulunmasını bekleyen öğrenciler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra sayıları az olmakla birlikte farkındalıklarının artırılması gerektiği şeklinde çok önemli bir öneride bulunan öğrenciler de bulunmaktadır. Ayrıca sekiz öğrencinin de konuyla ilgili herhangi bir görüş belirtmediği görülmektedir. Öğrencilerin dokuzuncu soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Öğretmenim elinden geleni yaptı. Ancak çalışmalara daha erken başlasaydık belki genel birinci olurduk.” (Ö22)

“Bana en başta daha ince detaylara kadar anlatıp biraz daha yardım etseydi daha iyi olurdu. (Ö21)

“Yeterince öneri verdi, bize yardım etti.” (Ö39)

“Diğer öğrenciler projelerine hep okullarında öğretmenleri ile hazırlandılar. Eğer öğretmenimiz bize yardımcı olsaydı daha iyi projelere sahip olabilirdik.” (Ö36)

Görüldüğü üzere proje hazırlamada öğretmenlerinin rehberliğinden hem memnun olan hem de olmayan öğrenciler bulunmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu

öğretmenlerinin rehberliğinden memnun olsa da bir kısım öğrenciler bu süreçte yeterince destek veya rehberlik alamadıklarından şikâyetçidirler.

Onuncu Soruya İlişkin Öğrenci Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilere sorulan onuncu soru “*Sosyal Bilgiler Proje Fuar gününde en çok hoşuna giden ve seni heyecanlandıran durum neydi?*” şeklindedir. Öğrencilerin soruya ilişkin cevapları analiz edilerek aşağıdaki şekilde tablolastırılmıştır.

Tablo 22: *Fuar Gününde Öğrencilerin En çok Hoşuna Giden ve Onları En Çok Heyecanlandıran Duruma İlişkin Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Değerlendirme süreci-jürilerle konuşma	19	41.3
Ödül alma bölümü	10	21.7
Sonuçların açıklandığı an	6	13.04
Bilmeyenlere projeyi anlatma-sergileme	6	13.04
Beğenilme-takdir edilme	3	6.5
Farklı projelerden çok şey öğrenmek	1	2.2
Çok sayıda proje olması	1	2.2
Toplam	46	100

Tablo 22’ye göre fuar gününde özellikle değerlendirme süreci ve jürilerle konuşma, ödül alma bölümü, sonuçların açıklandığı an ve bilmeyenlere projeyi anlatma süreci öğrencilerin en çok hoşlandıkları ve heyecanlandıkları durumlar olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin onuncu soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Ödül alma bölümü” (Ö39)

“Jürilerin yanıma gelmesi beni çok heyecanlandırdı, en hoşuma giden ise değişik arkadaşım oldu.” (Ö20)

“Gelen kişilerin projemizi çok beğendiklerini söylemesi benim çok hoşuma gitti. Aynı zamanda jüriye anlatırken de çok heyecanlandım.” (Ö16)

Öğrencilerin ifadelerinden anlaşıldığı üzere bu tür proje fuarı ortamları öğrencilerin özgüvenlerini artırmanın yanında, sosyalleşmelerine ve başkalarıyla iyi ilişkiler kurmalarına da zemin hazırlamaktadır. Ayrıca bu tür çalışmaların en önemli katkılarından birinin de ortamın öğrencilere beğenilme ve takdir edilme duygularını yaşama fırsatı sunması olduğunu söylemek mümkündür.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde öğretmen görüşlerinin analizinden elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Daha sonraki yapılacak benzer çalışmalara gerek akademik alanda gerekse eğitim ortamında örnek olması ve süreci yönlendirmesi amacıyla Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin proje hazırlama ve proje fuarlarına katılım süreci ile ilgili bazı sorular sorulmuş ve alınan cevaplar nitel veri analizi (betimsel analiz) teknikleriyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular öğretmenlere sorulan soruların altında tekrarlanma sıklıklarıyla birlikte tablolastırılarak sunulmuştur. Tabloların yorumlanmasında öğretmenlerin düşüncelerinin frekans ve yüzde olarak betimlenmesi yanında doğrudan alıntılara yer verilerek bulguların güvenilirliği ve anlaşılabilirliği artırılmıştır.

Birinci Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler dersi proje fuarına katılan öğretmenlere öncelikle “*sınıflarında öğrencilerin araştırma yapmasını gerektirecek proje ödevleri konusunda neler yaptıkları*” sorulmuş ve buna ilişkin görüşleri Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Araştırma Yapmasını Gerektirecek Proje Ödevleri Konusunda Neler Yaptıklarına İlişkin Görüşleri

Cevaplar	f
Proje konusunu belirlemede / seçmede yardım etme	9
Proje konusu hakkında araştırma ve tarama yaptırma	6
Projenin nasıl hazırlanması ve sunumuna yönelik rehberlik etme	6
Proje için gerekli kaynakları sağlama	1
Proje değerlendirme ölçütleri hazırlama	1
Projeleri kontrol etme	1

Tablo 23 incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersinde araştırmaya yönelik proje ödevleri konusunda öğretmenlerin daha çok proje seçimi konusunda öğrencilere yardım ettikleri, bunun yanı sıra proje konusuyla ilgili araştırma yaptırdıkları, projenin hazırlaması ve sunulması sürecine yönelik rehberlik ettikleri anlaşılmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi öğretmenleri proje seçimi konusunda öğrencilerin ilgi alanlarını dikkate aldıklarını, zihinsel süreç becerilerini kullanmaya ve geliştirmeye yönelik ve sosyalleşmelerine katkı sağlayacak türde araştırma konuları vermeye dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin birinci soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin araştırması gerektirecek proje ödevleri konusunda önce proje yapma basamaklarını anlatıyorum. Sonra araştırma konularını seçiyorum, daha sonra projeler için yönergeler hazırlıyorum, projeleri değerlendirmek için proje değerlendirme ölçeği hazırlayıp öğrencilere proje hazırlama takvimiyle veriyorum. Daha sonra öğrencilerin proje yaparken yararlanacağı kaynakları veriyorum. Proje yapma süresince de periyodik olarak öğrencilerin projelerini kontrol edip rehberlik yapıyorum.” (SÖ8)

“Öğrencilerin araştırmasını gerektirecek projeler veriyorum.. Özellikle öğrencilerin sadece bilişsel olarak değil aynı zamanda duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine de katkı sağlayan projeler vermeye dikkat ediyorum.” (SÖ9)

İkinci Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarının öğrencilere sağladıkları kazançlar konusunda sürecin en yakın tanıkları olan öğretmenlerin görüşlerini almak amacıyla öğretmenlere yeni bir soru sorulmuş ve öğretmenlerin konu hakkındaki görüşleri Tablo 24’de sunulmuştur

Tablo 24: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Düzenlenmesinin Öğrencilere Sağladıkları Kazançlar Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

	Cevaplar	f	%
Bilişsel beceriler	Araştırma becerilerini geliştirme	6	28.3
	Problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme	4	
	Sorgulama becerisini geliştirme	3	
	Farklı zeka alanlarını geliştirme	2	
Sosyal beceriler	Öğrencileri sosyalleştirme	7	39.6
	Öğrencilerde grupla çalışma ve işbirliğini geliştirme	6	
	Kendini ifade edebilme becerisi geliştirme	4	
	İletişim becerisini geliştirme	4	
Duyuşsal beceriler	Öğrencilerde öz güven geliştirme	5	15.1
	Motivasyonu artırma	2	
	Sorumluluk duygusu geliştirme	1	
Kişisel gelişim	Üretkenliklerini artırma	3	16.9
	Bireysel özellikleri keşfetme	2	
	Yeni ufuklar açma-sonraki projelere hazırlama	2	
	Öz düzenleme becerisi geliştirme	1	
	Farklı bakış açıları kazandırma	1	
	Toplam	53	
		100	

Tablo 24 incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu tarz proje çalışmalarının öğrencilerde daha çok sosyalleşmeyi sağladığını, işbirliğini geliştirdiğini, araştırma yapabilme becerisini artırdığını, kendini ifade edebilme, iletişim ve çeşitli düşünme becerilerini geliştirdiğini, üretkenliklerini ve motivasyonlarını artırdığını, ayrıca kendini tanıma imkanı sağladığını ifade etmişlerdir. Açıklamalara bakıldığı zaman Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı” ile ilgili olumlu görüş geliştirdiği görülmüştür. Şimşek (2010:185-186)’de öğretmenlerin bir öğretim alanına yönelik duyuşsal giriş davranışlarının niteliğinin, ilgili konu alanına yönelik eylemlerinin yönünü ve derinliğini belirlediği gibi, yöneteceği öğretme/öğrenme etkinliklerini ve dolayısıyla öğrencilerin konu alanına yönelik tutum ve davranışlarını da etkilediğini belirtmiştir. Öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde proje fuarları yalnız

öğrenciler üzerinde değil öğretmenlerin derse yönelik tutumları üzerinde de olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi proje fuarlarının öğrencilere kazandırdıkları iki öğretmenin ifadesinde çarpıcı bir biçimde kendini göstermektedir. Öğretmenler özellikle öğrencilerin motivasyonlarına ve özgüvenlerine olan katkılarından söz etmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencilerin bu fuara hazırlama aşamasında araştırma, sorgulama, yeni bilgilere ulaşma, fikir alış-verişinde bulunma, yeni fikirler üretme gibi özelliklerinde artış olmuştur. Projeleri bitirip fuar günü sergilediklerinde öğrencilerde kendilerine olan güvenlerinde ve başarabilme duygularında artış olmuştur. Öğrenciler o gün bir şehri fethetmiş gibi gururla projelerini sergilemekteydiler. Özellikle verilen katılım ve başarı belgeleri öğrencilerin içlerinde olan küçükte olsa korkuyu bir anda gurur ve sevince çevirmiştir. Çünkü o gün bütün öğrenciler katılım ve başarı belgesi ile ödüllendirilmişlerdir.” (SÖ1)

“Kendini ifade etme yeteneği geliyor, özgüven kazanıyor, sosyalleşiyor, araştırma alışkanlığı kazanıyor. Özellikle fuar günü başarı belgelerini aldıklarında kendileriyle gurur duymaları onlarda kendilerine güven duygusunu aşılamıştır. Yeni ürünler üretebilme, farklı bakış açıları kazanma gibi çok önemli özellikler kazanmışlardır. Ayrıca grup çalışmaları sırasında işbirliği yapabilme becerilerinde gelişme olmuştur.” (SÖ10)

Üçüncü Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarının öğrencilerin çevresindeki kişilerle iyi ilişkiler kurmasına ve kendini ifade etmesine yardımcı olup olmadığına ve bunun nedenlerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri sorulmuş ve elde edilen bulgular Tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25: *Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Öğrencilerin Çevresindeki Kişilerle İyi İlişkiler Kurmasına ve Kendini İfade Etmesine Yardımcı Olup Olmadığına ve Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Evet	10	100
Hayır	0	-
Nedenlere İlişkin Cevaplar		
İletişim kurmayı ve kendini ifade etmeyi gerektirmesi	10	40
İşbirliği gerektirmesi	7	28
Sosyal olmayı gerektirmesi	5	20
Fikir alışverişinde bulunmayı gerektirmesi	3	12
Toplam	25	100

Tabloya göre öğretmenlerin tamamı proje çalışmalarının öğrencilerin iyi ilişkiler kurmasına ve kendilerini ifade edebilmelerine yardımcı olup olmadığı konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşlerinin altında yatan nedenlere bakıldığında proje fuarına yönelik çalışmaların öğrencileri başkalarıyla iletişim kurmaya ve kendini ifadeye zorladığı, sürecin fikir alışverişinde bulunmayı ve doğası gereği sosyal olmayı gerektirdiği gibi düşüncelerin olduğu anlaşılmaktadır. Gerek bilgi ve kaynak toplama gerekse projelerin hazırlanması ve sunulması öğrencileri ister istemez bu yönlerde gelişime zorlamaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin üçüncü soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarında öğrenciler yaptıkları çalışmaları diğer öğrencilerin içinde sergilemeleri ve jüri karşısında bu çalışmalarının sunumunu yapmaları öğrencilerin kendini ifade etme yeteneğine doğrudan katkı sağlamaktadır. Proje Fuarı öğrencilerin projelerini sadece jüriye değil fuardaki öğrenci, öğretmen ve diğer ziyaretçiler karşısında da sunma olanağı vermektedir. Projesini diğer öğrencilere ve ziyaretçilere tanıtan öğrenciler aynı zamanda bu kişilerle iyi ilişkiler kurmaktadır.”
(SÖ2)

“... Grupla yapılan proje etkinliklerinde öğrenciler araştırır, tartışır ve ortak bir noktada buluşur. Bu da öğrencilerin bireysellikten çıkıp işbirliği yapmalarına vesile olur. Öğrenciler kendi kişisel yetenek ve becerilerini grup iletişimi sayesinde geliştirmiş olurlar.” (SÖ3)

Dördüncü Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin proje fuarına katılan öğrencilerin ortak özelliklerine ilişkin görüşleri Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26: Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına Katılan Öğrencilerin Ortak Özelliklerine İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Cevaplar	f
Araştırmayı/çalışmayı seven	9
Başarı odaklı çalışan	5
Yaratıcı, analitik ve eleştirel düşünebilen	7
Girişimci ve üretken	4
Öğrenmeye açık-meraklı-istekli	3
Kendine güveni olan	3
Daha sosyal	3
Okumayı seven	2
Bilgiye ulaşmayı ve onu kullanmayı bilen	2
Hoşgörülü ve paylaşımcı	2
Kendini ifade edebilen	1
Sorumluluk sahibi	1
İşbirliği içerisinde çalışan	1
İletişim becerisi iyi olan	1
İyimser	1

Tablo 26 incelendiğinde proje fuarına katılan öğrencilerin ortak özellikleri konusunda bu öğrencilerin araştırmayı ve çalışmayı sevmeleri hususunun neredeyse tüm öğretmenler tarafından ifade edilen bir özellik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra bu öğrencilerin başarı odaklı çalışmaları, girişimci ve üretken olmaları, yaratıcı, analitik ve eleştirel düşünebilmeleri, sorgulayıcı bir tutumla öğrenmeye açık ve istekli olmaları,

özgüven sahibi ve sosyal olmaları sıklıkla dile getirilen düşüncelerdir. Öğretmenlerin konuyla ilgili düşüncelerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Proje fuarına genel olarak etkin, üretken, yaratıcı, eleştirel ve analitik düşünebilen, düşündüğünü uygulayabilen öğrenciler katılmıştır. Aynı zamanda fuara katılan öğrencilerin ortak özellikleri olarak yeni bilgiler öğrenmeye açık, meraklı, bilgiyi paylaşmayı seven, hoşgörülü olmaları diyebilirim.” (SÖ5)

“Araştırmayı seven, aktif, sorgulayan, okumayı seven, bilgiye ulaşmayı bilen, çalışmayı seven, başarıma duygusu ön planda olan, girişimci, üretken, kendine güven duyan özelliklere sahip olduklarını düşünüyorum.” (SÖ7)

Beşinci Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin diğer öğrencilerle karşılaştırıldığında özellikle öne çıkan yönlerini belirlemek amacıyla öğretmenlere yeni bir soru sorulmuş ve proje fuarına katılan öğrencilerin katılmayanlardan ayrılan özellikleri aşağıdaki şekilde tablolastırılmıştır.

Tablo 27: Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan Öğrencileri Katılmayanlardan Ayıran Özelliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Özellikler	F
Daha sosyal olmaları	4
Özgüven sahibi	3
Araştırma becerileri gelişmiş	3
Sorumluluk duygusuyla hareket eden	3
Girişimci	3
Kendini iyi ifade edebilen	3
Azimli	2
İletişim becerileri gelişmiş	2
Derslerinde başarılı	2
Farklı bakış açlarına sahip	1
Yardımlaşmayı seven	1
Toplam	27

Tablo 27’den anlaşıldığına göre öğretmenler Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin daha sosyal, özgüven sahibi, girişimci, azimli, sorumluluk sahibi ve kendini iyi ifade edebilen öğrenciler olduklarını veya proje fuarına katılma sürecinden sonra öğrencilerin bu özelliklerinin geliştiğini düşünmekte; bu özellikleri itibarıyla fuara katılan öğrencilerin diğer öğrencilerden ayrıldığını belirtmektedirler. Bunderson ve Anderson (1996; akt: Camcı, 2008: 34) tarafından yapılan çalışmada, hizmet öncesi öğretmenler de bilim şenliklerinin öğrencilere yararlı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Hizmet öncesi öğretmenler ilköğretim ve lisede katıldıkları bilim şenliklerini göz önünde bulundurarak bilim şenliklerinin öğrencinin yaratıcılığını artırdığını ve bağımsız araştırma fırsatları sağladığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin Konuya ilişkin düşüncelerinden bazı örnekler şu şekildedir:

“Sosyal Bilgiler Proje Fuarına daha çok arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurup yardımlaşmayı ve paylaşmayı seven, sorumluluk duygusuyla hareket eden öğrencilerin katıldığı görülmüştür. Ancak proje fuarına katılmakta tereddüt eden öğrencilerin fuar sonrasında iletişim becerilerinde doğrudan gelişme olduğunu söyleyebilirim. Katılmak istemeyen öğrencilerin ise daha çok sözel olarak kendilerini ifade etmekte zorlanan ders başarıları düşük olan öğrenciler olduğu görülmüştür.” (SÖ9)

“Fuara katılan öğrencilerin kendilerine olan güvenleri artmıştır. Toplum karşısında çekingen kalmamakta, rahatça duygularını dile getirmeye başlamışlardır. Bu fuar onlarda özellikle diğer derslerde de yapacakları performans ödevi ve proje görevlerinde yapacaklarıyla ilgili yeni ufuklar açmıştır. Küçük bir pencereden bakmamayı öğrenmişlerdir. Bilimsel araştırma basamaklarını uygulayarak öğrenmişlerdir. Katılmayan öğrenciler ise kendilerini özellikle tanımadıkları insanlara karşı ifade etmekte zorluk çekmektedirler. Fuara katılan öğrencilere fuar günü imrenerek bakmışlardır. Değişik projeler yapılabileceğini görmüşler ama bu projelerin yapılma aşamalarını ve bilimsel araştırma basamaklarını uygulayarak öğrenememişlerdir. Fuara katılan öğrenciler aldıkları ödüllerle kendilerine olan güvenlerini arttırmışlar ve bunu belgeyle de kanıtlamışlardır.” (SÖ3)

Altıncı Soruya İlişkin Öğretmen Cevaplarının Analizi

Son olarak öğretmenlere fuara hazırlanan öğrencilerin kimlerden ne şekilde yardım aldıkları sorulmuş ve elde edilen bulgular Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28: *Sosyal Bilgiler Proje Fuarına Katılan Öğrencilerin Kimlerden Ne Şekilde Yardım Aldıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Destek sağlayan	f	Destekleme şekli
Öğretmen	9	Fikir alışverişi
		Kaynak seçimi, tarama ve kaynağa ulaşma
		Maddi destek (araç-gereç temini)
		Rehberlik
Veliler-aile	7	Maddi destek (araç-gereç temini)
		Manevi destek (motive etme)
		Bilgiye ulaşma
Arkadaşlar	5	Bilgi desteği
		Sunumda manevi destek
		Materyal yapımı-hazırlama
Çevredeki diğer insanlar	3	Görüşme
		Materyal toplama (fotoğraf vb.)
Yazılı ve dijital materyal	3	Bilgi desteği

Tablo 28’e göre öğretmenler proje fuarına katılan öğrencilerin öğretmenlerinden, ailelerinden, arkadaş çevrelerinden, projeye konu olan çevredeki diğer insanlardan destek aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin kendileriyle proje konusu ve hazırlama süreciyle ilgili fikir alışverişi yaptıklarını, kaynak seçimi ve kaynaklara ulaşma ile araç-gereç temini konusunda yardım aldıklarını ifade ederken kendilerinin tüm proje sürecine yönelik olarak da rehberlik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yine öğretmenlerin ifadelerine göre öğrenciler ailelerinden ve arkadaşlarından bilgi desteği yanında maddi ve manevi destek almışlardır. Öğretmenlerin öğrencilerin proje fuarına hazırlanma sürecinde kimlerden nasıl yardım aldıklarına ilişkin görüşlerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Proje sahibi öğrenciler yazılı, sözlü, görsel her türlü kaynaktan istifade etmektedirler. Örneğin ‘Yanı başımızdaki Tarih projesini yapan öğrencilerimiz

yaşadıkları köyün mahallenin fertlerinden, müzelerden, öğretmenlerinden, yazılı ve görsel basın araçlarından kaynak olarak faydalanmışlardır.” (SÖ4)

“Proje fuarına hazırlık yapan öğrencilerim ailesinden, yakınlarından, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden yardım almıştır. Özellikle maketlerin yapımında ailelerinin yardımını alan öğrenciler topladıkları materyalleri okuldaki diğer arkadaşlarının yardımını alarak çalışmalarını hazırlamışlardır. . Kültür ve miras öğrenme alanıyla ilgili olarak hazırlanan projede öğrenciler yaşadıkları yerin kültürel öğelerine yer vermek amacıyla köyün yaşlılarıyla röportaj yapıp, düğün nişan, kına gecesi, asker uğurlama gibi kültürel değerlerle ilgili köyü dolaşp resim ve fotoğraf toplamışlardır.” (SÖ6)

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin proje hazırlama ve proje fuarına katılma sürecine yönelik deneyimlerinin yanı sıra bu sürece tanıklık eden öğrenci velilerinin görüşlerinin de sürecin daha iyi anlaşılması ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutması açısından önemli olacağı düşünülmüş ve sürece yönelik onların da görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda öğrenci velilerine çocuklarının projeye katıldıklarını kimlerden öğrendiklerine, çocuklarına nasıl yardımcı olduklarına, projenin çocuklarına neler kazandırdıklarına ve çocuklarının yeniden bu tür çalışmalara katılmasını isteyip istemediklerine yönelik sorular sorulmuş elde edilen bulgular ilgili sorular altında sayısallaştırılarak sunulmuştur.

Birinci Soruya İlişkin Öğrenci Velilerinin Cevaplarının Analizi

Araştırma kapsamında öğrenci velilerine ilk olarak çocuklarının Sosyal Bilgiler dersinde proje hazırladıklarını nasıl öğrendikleri sorulmuş ve elde edilen bulgular Tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29: Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Hazırladıklarını Nasıl Öğrendiklerine İlişkin Görüşleri

Cevaplar	f	%
Çocuğumdan öğrendim	32	80
Çocuğumdan ve öğretmeninden öğrendim	7	17.5
Okul yönetiminden öğrendim	1	2.5
Toplam	40	100

Tablo 29’a göre öğrenci velilerinin büyük çoğunluğu (n=32) çocuklarının Sosyal Bilgiler dersinde proje hazırladıklarını çocuklarından öğrenmişlerdir. Bunun yanı sıra velilerin bir kısmı da çocuklarının öğretmenlerinden öğrendiklerini belirtmiş ve bir veli de okul yönetiminden öğrendiğini ifade etmiştir. Öğrenci velilerinin ilk soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Oğlumun Sosyal Bilgiler dersinde proje hazırladığını arkadaşlarıyla evlerde buluşarak yaptıkları çalışmalardan öğrendim.” (ÖV9)

“Oğlum okuldan gelince öğretmenin böyle bir proje verdiğini, yardım etmemi istedi. En güzel şekilde hazırlanmam lazım dedi.” (ÖV11)

İkinci Soruya İlişkin Öğrenci Velilerinin Görüşlerinin Analizi

Çocuğunun Sosyal Bilgiler dersinde proje hazırladığını ve proje fuarına katılacağını öğrenen velilere bu fuara hazırlanma sürecinde çocuklarına nasıl yardım ettikleri sorulmuş ve elde edilen bulgular Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30: *Öğrenci Velilerinin Proje Hazırlama Sürecinde Çocuklarına Nasıl Yardım Ettiklerine İlişkin Görüşleri*

Cevaplar	f	%
Materyal temini konusunda	17	29.8
Projeyle ilgili beyin fırtınası	11	19.3
Cesaretlendirme	9	15.8
Birlikte çalışma/yardım etme	5	8.8
Bilgilendirme	5	8.8
Konuyla ilgili araştırma yapmada	4	7
Grup çalışmalarına izin verme	3	5.3
Herhangi bir destek sağlamama	2	3.5
Yanlışlarını düzeltme	1	1.7
Toplam	57	100

Tablo 30 incelendiğinde velilerin çocuklarına büyük ölçüde malzeme/materyal sağlayarak yardımcı oldukları, bunun yanı sıra projeyle ilgili beyin fırtınası yaptıkları ve

çocuklarını projeyi gerçekleştirme konusunda cesaretlendirerek motivasyonlarını artırdıkları anlaşılmaktadır. Projeyi hazırlama sürecinde konuyla ilgili bilgilendirme yaptığını ve çocuğuyla birlikte çalıştığını belirten veliler yanında araştırma sürecinde yardımcı olduğunu ifade eden katılımcılar da bulunmaktadır. Gifford ve Wiygul (1992; akt: Camcı, 2008: 34) tarafından yapılan bir çalışmada BŞ/PY'yi kazananlar ve kazanamayanlar arasında “harcanan paranın miktarı, üniversite ve lise laboratuvarı, aileden birinin ya da bir arkadaşın dükkânı, işyeri ya da kütüphane” gibi kaynak olanaklarının kullanılmasını içeren çeşitli faktörün önemli ölçüde farklılaştığını belirtmektedirler. Bu iki çalışmada gösteriyor ki bu tarz etkinliklere katılan çocuklara verilecek olan veli desteği büyük önem arz etmektedir.

Öğrenci velilerini ikinci soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“İnternette neler yapabileceğimizi araştırıp, neler kullanacağımızı ayarlayıp, hazırlıklara birbirimizden fikir alarak başladık.” (ÖV11)

“Ben kızıma sadece bu projede kullanacakları malzemeleri almalarına yardımcı oldum.” (ÖV31)

Üçüncü Soruya İlişkin Öğrenci Velilerinin Cevaplarının Analizleri

Sosyal Bilgiler dersinde proje hazırlama ve fuara hazırlanma sürecinin çocuklarına ne kazandırdıklarına ilişkin velilerin görüşleri sorulmuş ve elde edilen bulgular aşağıdaki şekilde tablolastırılmıştır.

Tablo 31: *Proje Fuarına Hazırlanma Sürecinin Öğrencilere Kazandırdıklarına İlişkin Öğrenci Velilerinin Görüşleri*

	Cevaplar	f	%
Bilişsel beceriler	Bilgilerinin artması	13	42.8
	Yaşama yönelik farkındalık	8	
	Bilimsel süreç becerilerinin gelişimi	7	
	Ders başarısındaki artış	5	
	Sorgulama becerisinin gelişimi	4	
	Derse ilişkin farkındalık	2	
Duyuşsal beceriler	Kendini ifade etme becerilerinin gelişimi	4	15.4
	İletişim becerilerinin gelişimi	4	
	Sosyalleşmedeki artış	4	
	Birlikte çalışabilme ve işbirliği becerisinin gelişimi	2	
Sosyal beceriler	Özgüven gelişimi	16	41.8
	Sorumluluk duygusunun gelişimi	4	
	Motivasyon artışı	4	
	Rekabet duygusu gelişimi	4	
	Estetik duygusu gelişimi	4	
	Başarı duygusu	2	
	Derse ilişkin olumlu tutum	2	
	Kazanma ve kaybetmeyi öğrenme	2	
	Toplam	91	

Tablo 31 incelendiğinde öğrenci velilerine göre proje fuarına hazırlanma süreci öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlamıştır. Öğrenci velileri özellikle bilişsel açıdan proje fuarına hazırlanma sürecinin öğrencilerde bilgi artışına, yaşama yönelik farkındalık kazanmalarına ve bilimsel süreç becerilerinin gelişimine katkı sağladığını düşünmektedirler. Duyuşsal beceriler açısından bu çalışmaların özellikle öğrencilerde kendini ifade edebilme ve iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağlayarak sosyalleşmelerini olumlu yönde etkilediği yönünde görüş belirten veliler; sosyal beceriler açısından da bütün bu çalışma sürecinde yer alan

çocuklarının özgüvenlerinin arttığını, derse olan motivasyonlarının olumlu yönde değiştiğini, bunun yanı sıra rekabet ve estetik duygularının da geliştiğini ifade etmişlerdir. Öğrenci velilerinin üçüncü soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlanma sürecinde kızımın sorumluluk duygusunun arttığına inanıyorum..” (ÖV35)

“Konu hakkında fazlaca bilgiye sahip oldular. Yaparak yaşayarak öğrendiler. Kendilerine güven duygusu geldi. Sadece sonuç ilan edilince bir üzüntü oluştu. Bu da normal diye düşünüyorum.” (ÖV27)

Dördüncü Soruya İlişkin Öğrenci Velilerinin Cevaplarının Analizleri

Öğrenci velilerine yöneltile bir başka soru çocuklarının bir daha böyle bir çalışmaya katılmasını isteyip istemediklerine ilişkindir. Velilerin bu soruya ilişkin görüşleri Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32: *Çocuklarının Bu Tarz Proje Çalışmalarına Katılmasını İsteyip İstemediklerine İlişkin Veli Görüşleri*

Cevaplar	<i>f</i>	%
Evet	37	92.5
Hayır	3	7.5
Toplam	40	100

Tablo 32 incelendiğinde öğrenci velilerinin büyük çoğunluğunun çocuklarının yeni proje çalışmalarında da yer almaları konusunda olumlu yönde görüş belirttikleri anlaşılmaktadır. Çocuklarının yeni bir projede yer almasını isteyip istemediklerine ilişkin veli görüşlerinin nedenleri Tablo 33’de ifade edilmiştir.

Tablo 33: *Çocuklarının Bu Tarz Proje Çalışmalarına Katılmasını İsteyip İstemediklerinin Nedenlerine İlişkin Veli Görüşleri*

Cevaplar	f
Bilgisi arttı	14
Sosyalleşmesine katkı sağladı	7
Yararlı olduğunu düşünüyorum	5
Özgüveni arttı	5
Çeşitli beceri ve yetenekleri gelişti (araştırma, birlikte çalışma, el becerisi vb.)	5
Başarısı ve derse katılımı arttı	3
Kendini ifade etme becerisi gelişti	2
Cesaretlendirdi	2
İyi bir deneyim olduğunu düşünüyorum	2
Sorumluluk kazandırıyor	2
Hedeflerini büyüttü	1
Farkındalıkları arttı-bilinçlendiler	1
Ders dışı zamanları iyi değerlendirme	1
Diğer dersleri olumsuz etkiliyor	3

Tablo 33'e göre çocuklarının bu tür projelerde yeniden yer almasını isteyen öğrenci velileri; projelerin çocukların bilgilerini artırması, sosyalleşmelerine katkı sağlaması, özgüvenlerini artırması, çeşitli beceri ve yetenekleri geliştirmesi gibi nedenlerle bu yönde görüş bildirmişlerdir. Bunların yanı sıra çocukların başarı ve derse katılımlarını artırması, kendini ifade becerilerini geliştirmesi, cesaretlendirmesi ve sorumluluk kazandırması gibi nedenlerin etkili olduğunu ifade edenler de bulunmaktadır. Çocuklarının yeni bir projeye katılması konusunda olumsuz görüş belirten öğrenci velilerinin çocukların diğer derslerinin bu süreçten olumsuz etkilenmesi sebebiyle böyle bir görüş bildirmişlerdir. Ancak bu tabloda dikkat çeken bir durum söz konusudur. Olumsuz görüş bildiren öğrenci velilerinin aksine bir öğrenci velisi böyle projelerle ders dışı zamanların iyi değerlendirildiğini ifade etmiş ve çocuğunun yeniden bu tür projelerde yer almasını istemiştir. Bu iki durum birlikte değerlendirildiğinde bu tür çalışmaların iyi bir plânlamayı gerektirdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca öğrencilere iyi bir rehberlik yapılması ve destek sağlanması da onların diğer dersleri aksatmasını engelleyebilir.

Öğrenci velilerinin dördüncü soruya ilişkin görüşlerine yönelik örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Ben isterim. Tabii ki iyi bir plânlama yapılarak. Öğrencilerin sınavlarının yoğun olduğu zamana gelmemesi açısından.” (ÖV27)

“Evet isterim. Çünkü kızım böylece genel kültürünü ve sosyal faaliyetlerini geliştirmiş olacak.” (ÖV30)

“Hayır istemem. Çünkü projeye çok vakit harcıyıp diğer derslerini aksatıyor.” (Ö36)

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümde, elde edilen verilerin bulgular ve yorum bölümünde değerlendirilmesi ile ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu çalışmada, ilköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin yaptıkları projelerin “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı”nda sergilenmesinin öğrencilerin derse yönelik tutumlarına, sürece ilişkin görüşlerine olan etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Aynı zamanda süreç sonunda öğrenci velileri ve süreçte görev alan öğretmenlerinde görüşleri incelenmiş ve sonuçlar ortaya koyulmuştur.

Bu amaca yönelik olarak belirlenen problem cümlesi ve alt problemler doğrultusunda öncelikle, araştırmanın başlangıcında, “Sosyal Bilgiler Proje Fuarları” ile ilgili yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan tarama yapılmış ve bu konuyla ilgili gerçekleştirilen çeşitli uygulamalar incelenmiştir. Bu konuyla ilgili ülkemizde herhangi bir uygulama olmadığından özellikle Amerika’da yapılan uygulamalar incelenmiştir. Amerika’da birçok eyaletin yapmış olduğu “Sosyal Bilgiler Fuarı”na ait uygulama rehberleri Türkçe’ye çevrilmiştir. Bununla birlikte proje çalışmaları ile ilgili de kaynak taraması yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda ülkemizde uygulanabilecek bir “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı El Rehberi” öğrenciler ve öğretmenler için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Sosyal Bilgiler Proje Fuarının uygulama alanı olarak araştırmacının görev yapmış olduğu Zonguldak’ın Alaplı ilçesi seçilmiştir. Araştırmacı tarafından Ekim 2011 tarihinde, Alaplı ilçesinde bulunan 12 ilköğretim okulunda görev yapan 14 Sosyal Bilgiler öğretmenine “Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarı” konulu seminer verilmiştir. Yapılacak olan fuarla ilgili tüm kuralların ve uygulamaların anlatıldığı “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı El Rehberi” dağıtılmıştır. Bu uygulamalar sonucunda araştırmanın çalışma grubunu; Zonguldak’ın Alaplı ilçesinde bulunan Ahmet Zeki Atalay, Ahmet Ziya Yazıcı, Çatak, Karşıyaka, Kasımlı, Merkez, Mollabey ve Toki Okçular İlköğretim

Okulları olmak üzere toplam 8 ilköğretim okulunda eğitim-öğretim gören 6. ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu 8 ilköğretim okulunda Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan 80 öğrenci deney grubunu, bu okullardan proje fuarına katılmayan 80 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur.

Toplamda 12 hafta süren uygulama süresi sonunda 40 grupta proje çalışmaları hazırlanmıştır. Kontrol grubunda müfredatın gerektirdiği etkinlikleri uygulamış ve bu grupta yapılan çalışmalar hem araştırmacı hem de rehber Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından takip edilmiştir. Deney grubunun dersleri de hem araştırmacı hem de rehber Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından takip edilmiştir. Deney grubuna yönelik çalışmalar hem ders içerisinde hem de ders dışında devam etmiştir. Rehber Sosyal Bilgiler öğretmenleri öğrencilere, bu fuara hazırlanmaları konusunda sürekli yol gösterici olmuşlardır. Yine veliler de yapılan bu çalışmada öğrencilere maddi ve manevi destekleriyle yer almışlardır.

Araştırmada 4 adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar; Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının uygulama öncesi ve sonrasında ölçülmesinde kullanılan “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği”, öğrencilerin hazırladıkları proje çalışmaları ve Sosyal Bilgiler Proje Fuarı ile ilgili görüşlerini ortaya koymak için kullanılan “Öğrenci Görüşme Formu”, bu uygulama da görev alan ve öğrencilere rehberlik yapan öğretmenlere, yapılan çalışmayla ilgili görüşlerini ortaya koymaları için “Öğretmen Görüşme Formu”, yine uygulama ile ilgili velilerin görüşlerini ortaya koymaları için geliştirilen “Veli Görüşme Formu”dur.

Kullanılan ölçeklerden “Tutum Ölçeği” uygulama öncesi ve sonrasında deney ve kontrol grubunda yer alan öğrenciler tarafından doldurulmuştur. “Öğrenci Görüşme Formu”, “Öğretmen Görüşme Formu” ve “Veli Görüşme Formu” da araştırmanın bitiminde uygulanmıştır. Yapılan uygulama sonrası toplanan veriler SPSS 20.0 programında grupların son test puan ortalamalarının birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ANCOVA analizi kullanılmıştır. Farklılaşmanın yönünü belirlemek için Bonferroni testinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir. Öğretmenlerden, öğrencilerden ve öğrenci velilerinden elde edilen veriler üzerinde ise nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan betimsel analizlerden faydalanılmıştır.

5.1.1. Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgularından elde edilen verilere göre, Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren öğrencilerin katılım öncesi ve sonrasındaki Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Yapılan analizler Sosyal Bilgiler Proje Fuarı sonrasında fuara katılan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir şekilde arttığını ortaya koymuştur. Bir başka deyişle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarının uygulanan öğretim türüne ve deneysel işlem sürecine bağlı olarak değiştiği ortaya çıkmıştır. Bu da Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının düzenlenmesinin Sosyal Bilgiler eğitimi açısından büyük önem arz ettiğini göstermektedir. Çünkü öğrencilerin derse karşı olan olumlu tutumları ders başarılarına da olumlu yönde yansımaktadır. Dersi seven bir öğrenci o derste daha başarılı olmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgularından elde edilen verilere göre, Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına katılım gösteren ve göstermeyen altıncı sınıf öğrencilerin öntest puanları arasında anlamlı bir fark görülmediği anlaşılmıştır. Bir başka deyişle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarında deney öncesinde farklılık bulunmamaktadır. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren ve göstermeyen altıncı sınıf öğrencilerin sontest puanları arasında proje fuarlarına katılan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Yapılan analizler Sosyal Bilgiler Proje Fuarı sonrasında fuara katılan 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir şekilde arttığını ortaya koymuştur. Kontrol grubundaki 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarında ise anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Bir başka deyişle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarının uygulanan öğretim türüne ve deneysel işlem sürecine bağlı olarak değiştiği ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgularından elde edilen verilere göre, Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılım gösteren ve göstermeyen yedinci sınıf öğrencilerin öntest puanları arasında anlamlı bir fark görülmediği anlaşılmıştır. Bir başka deyişle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarında deney öncesinde farklılık bulunmamaktadır. Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarına katılım gösteren ve göstermeyen yedinci sınıf öğrencilerin sontest puanları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Burada anlamlı bir farkın oluşmamasındaki

etmenlerden en önemlisinin 7. sınıf öğrencilerinden özellikle Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu tutum içerisinde olan öğrencilerin bu fuara katılmaları olarak belirtilenebilir. Deney grubu özellikle öğrencilerin isteği ve öğretmenlerin yönlendirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu durumda katılımın artması ve deney grubu öğrencilerinde meydana gelecek bir artış tutum üzerinde de lehte değişikliği sağlayacaktır. Bu gibi nedenlerden deney sonrasında da bu tutumlarında lehte önemli bir değişiklik meydana gelmediği düşünülmektedir.

5.1. Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerin analizinden elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.2.1. Öğrenci Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi gereğince öğrencilerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarı'na ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

Sosyal Bilgiler dersi proje fuarına katılan öğrencilerin sevinç/mutluluk, korku/kaygı/endişe ve heyecan gibi duyguları çok yoğun olarak hissettikleri; bunları gurur, merak, üzüntü, hüznün, umut, hırs ve stres gibi duyguların izlediği görülmektedir. Öğrencilerin belirttikleri duyguların büyük bölümünü olumlu duygular oluşturmaktadır. Bu anlamda bu bulgu, Sosyal Bilgiler dersi proje fuarı çalışmalarının öğrencilerde olumlu duygulara neden olduğu; zaman zaman bunlara olumsuz duyguların da eşlik ettiği şeklinde yorumlanabilir. Burada dikkat çeken en önemli nokta öğrenci korku yaşarken sevinci de yaşamış olmasıdır. Bu öğrencilerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlanırken belirli bir korku yaşadıkları ancak fuar günü bunun sevince dönüştüğü şeklinde yorumlanabilir. Çünkü gerek jüri üyelerinin öğrencilere karşı sıcak tavrı, gerekse fuara katılan tüm öğrencilerin “*Kristal Plaket, Katılım ve Başarı Belgesi*”yle ödüllendirilmeleri onların yaşadıkları korkunun bir anda sevinç ve mutluluğa dönüşmesini sağladığı düşünülmektedir. Doğal olarak bu süreçte proje yöneticileri veya sorumlularına büyük görevler düşmektedir. Proje sorumluları alacakları bazı önlemlerle bu tür negatif duyguların proje fuarını olumsuz yönde etkilemesine izin vermemelidirler.

Öğrenciler, Sosyal Bilgiler Proje Fuarı Öğrenci El Rehberinin kendilerine projenin nasıl yapılacağı konusunda rehberlik yaptığını, projeyi hazırlama ve fuara

hazırlanma sürecini kolaylaştırdığını, plânlı çalışmalarını sağladığını ve süreç hakkında bilgilendirerek doğru bir şekilde hazırlanmalarına yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri bütün olarak değerlendirildiğinde öğrenci kılavuzunun yol gösterici özelliğinin ön plâna çıktığı görülmektedir.

Proje hazırlama sürecinde öğrencilerin en fazla maket, harita, grafik, resim yapma ve boyama gibi el becerilerine yönelik uygulamalardan ve panoyu düzenlemeye yönelik çalışmalarından keyif aldıkları anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra projenin her aşamasının ve özellikle sunum aşamasının keyifli olduğunu düşünenler de bulunmaktadır. Öğrencilerin en keyifli aşamaya ilişkin tercihlerinin nedenlerine bakıldığında bunlar arasında yapılan işi eğlenceli olarak görmelerinin önemli bir etken olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler projeyi hazırlarken eğlendikleri bölümleri keyifli olarak nitelemişlerdir. Bunların yanı sıra öğrencilerin en keyif aldıkları aşamayı belirlemede işin kolaylığı ve öğreticiliğinin de etkili olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin proje sürecinde en çok zorlandıkları aşamaya ilişkin belirtilen görüşlerden yazı yazma, materyal hazırlama ve sunum süreçlerinin ön sıralarda yer aldığı görülmektedir. Hata yapma korkusu, bilgi ve materyal eksikliği ve çok zaman alması gibi nedenler bu aşamaların zor olarak algılanmasında etkili faktörler olarak ortaya çıkmıştır.

Öğrencilere göre proje fuarına hazırlanma süreci bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimi yanında kişisel gelişimlerine katkı sağladığı görülmüştür. Öğrenciler özellikle bilişsel açıdan proje fuarına hazırlanma sürecinin kendilerinde bilgi artışına neden olduğunu, duyuşsal açıdan derse yönelik olumlu tutumlarının arttığını ve özgüvenlerinin geliştiğini, sosyal beceriler açısından ise dayanışmanın yanı sıra paylaşım, iletişim ve kendini ifade etme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bunların yanı sıra söz konusu proje ile deneyim kazandığını ve yeteneklerini keşfettiğini belirten öğrenciler de bulunduğu görülmüştür.

Öğrenciler Sosyal Bilgiler Proje Fuarı kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerine de faydası olduğuna inanmaktadırlar. İngilizce, Teknoloji ve Tasarım ile Türkçe derslerine diğer dersler de dâhil edildiğinde öğrencilerin yaklaşık olarak yarısının proje kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerde de faydalı olduğuna yönelik görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler gerek bilgi anlamında gerekse beceri anlamında proje kapsamında kazandıklarını diğer derslerde kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı

sıra yeni projelerde görev almak istediğini belirten öğrenciler olup burada öğrendiklerini yeni projede kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda öğrencilerin çoğunluğunun, proje çalışmalarında edindikleri bilgi ve deneyimleri diğer derslerde ya da proje çalışmalarında kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin gerek proje hazırlama gerekse hazırlanan projeleri sunma sürecine yönelik önemli önerilerde bulunmuşlardır. Öğrenciler, daha fazla donanım ve materyal sağlanması, sunumların daha fazla göze hitap edebilecek şekilde gerçekleştirilmesi ve bunun için gerekli desteğin (maddi) sağlanması, daha fazla zaman ve araştırma imkanının olması, sürece ilişkin farkındalıklarının artırılması ve projelerin çeşitlendirilmesi durumunda projelerin daha iyi olacağını bildirmişlerdir.

Öğrencilerin % 90'ından fazlası yeniden böyle bir proje hazırlama sürecinde yer almak istediğini bildirmiştir. Yine öğrenciler bu şekilde eğlenerek daha iyi öğrendiklerini, yaşadıkları deneyimleri heyecan verici bularak derse karşı olumlu tutum geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Proje hazırlama sürecinde öğretmenlerinin rehberliğinden hem memnun olan hem de olmayan öğrenciler bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğu öğretmenlerinin rehberliğinden memnun olsa da bir kısım öğrenci de bu süreçte yeterince destek veya rehberlik alamadıkları konusunda fikir belirtmişlerdir.

Sosyal Bilgiler Proje Fuarının düzenlendiği gün özellikle değerlendirme süreci ve jürilerle konuşma, ödül alma bölümü, sonuçların açıklandığı an ve bilmeyenlere projeyi anlatma süreci öğrencilerin en çok hoşlandıkları ve heyecanlandıkları durumlar olarak ortaya çıkmıştır.

5.1.2.2. Öğretmen Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın beşinci alt problemi gereğince öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarı'na ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

Öğretmenler, Sosyal Bilgiler dersinde araştırmaya yönelik proje ödevleriyle ilgili daha çok proje seçimi konusunda öğrencilere yardım ettikleri, bunun yanı sıra proje konusuyla ilgili araştırma yaptırdıkları, projenin hazırlaması ve sunulması sürecine yönelik rehberlik ettikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler dersi öğretmenleri proje seçimi konusunda öğrencilerin ilgi alanlarını dikkate aldıklarını, zihinsel süreç becerilerini kullanmaya ve geliştirmeye yönelik ve sosyalleşmelerine katkı sağlayacak türde araştırma konuları vermeye dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Sosyal Bilgiler dersi öğretmenleri Sosyal Bilgiler Proje Fuarının düzenlenmesinin öğrencilerde daha çok sosyalleşmeyi sağladığını, işbirliğini geliştirdiğini, araştırma yapabilme becerisini artırdığını, kendini ifade edebilme, iletişim ve çeşitli düşünme becerilerini geliştirdiğini, üretkenliklerini ve motivasyonlarını artırdığını, ayrıca kendini tanıma imkanı sağladığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin tamamı proje çalışmalarının öğrencilerin iyi ilişkiler kurmasına ve kendilerini ifade edebilmelerine yardımcı olup olmadığı konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşlerinin altında yatan nedenlere bakıldığında proje fuarına yönelik çalışmaların öğrencileri başkalarıyla iletişim kurmaya ve kendini ifadeye zorladığı, sürecin fikir alışverişinde bulunmayı ve doğası gereği sosyal olmayı gerektirdiği gibi düşüncelerin olduğu anlaşılmıştır.

Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin ortak özellikleri konusunda bu öğrencilerin araştırmayı ve çalışmayı sevmeleri hususunun neredeyse tüm öğretmenler tarafından ifade edilen bir özellik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra bu öğrencilerin başarı odaklı çalışmaları, girişimci ve üretken olmaları, yaratıcı, analitik ve eleştirel düşünebilmeleri, sorgulayıcı bir tutumla öğrenmeye açık ve istekli olmaları, özgüven sahibi ve sosyal olmaları öğretmenler tarafından sıklıkla belirtilmiştir.

Öğretmenler, Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin daha sosyal, özgüven sahibi, girişimci, azimli, sorumluluk sahibi ve kendini iyi ifade edebilen öğrenciler olduklarını veya proje fuarına katılma sürecinden sonra öğrencilerin bu özelliklerinin geliştiğini düşünmekte; bu özellikleri itibarıyla fuara katılan öğrencilerin diğer öğrencilerden ayrıldığını belirtmişlerdir. Proje Fuarları öğrencilere müfredatın kazandırmak istediği birçok özelliği kazandırmasından dolayı bu fuarların her yıl düzenli olarak yapılması ve öğrenci katılımının sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Öğretmenler, proje fuarına katılan öğrencilerin öğretmenlerinden, ailelerinden, arkadaş çevrelerinden, projeye konu olan çevredeki diğer insanlardan destek aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin kendileriyle proje konusu ve hazırlama süreciyle ilgili fikir alışverişi yaptıklarını, kaynak seçimi ve kaynaklara ulaşma ile araç-gereç temini konusunda yardım aldıklarını ifade ederken kendilerinin tüm proje sürecine yönelik olarak da rehberlik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ailelerinden ve arkadaşlarından bilgi desteği yanında maddi ve manevi destek aldıklarını belirtmişlerdir.

5.1.2.3. Veli Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın altıncı alt problemi gereğince velilerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarı'na ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

Öğrenci velilerinin büyük çoğunluğu çocuklarının Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırladıklarını çocuklarından öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra velilerin bir kısmı da çocuklarının öğretmenlerinden öğrendikleri yönünde görüş belirtmiştir.

Veliler, çocuklarına büyük ölçüde malzeme/materyal sağlayarak yardımcı oldukları, bunun yanı sıra projeyle ilgili beyin fırtınası yaptıkları ve çocuklarını projeyi gerçekleştirme konusunda cesaretlendirerek motivasyonlarını artırdıklarını belirtmişlerdir. Projeyi hazırlama sürecinde konuyla ilgili bilgilendirme yaptığını ve çocuğuyla birlikte çalıştığını belirten veliler yanında araştırma sürecinde yardımcı olduğunu ifade eden velilerde olmuştur.

Öğrenci velilerine göre proje fuarına hazırlanma süreci öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlamıştır. Öğrenci velileri özellikle bilişsel açıdan proje fuarına hazırlanma sürecinin öğrencilerde bilgi artışına, yaşama yönelik farkındalık kazanmalarına ve bilimsel süreç becerilerinin gelişimine katkı sağladığını düşünmektedirler. Duyuşsal beceriler açısından bu çalışmaların özellikle öğrencilerde kendini ifade edebilme ve iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağlayarak sosyalleşmelerini olumlu yönde etkilediği yönünde görüş belirten veliler; sosyal beceriler açısından da bütün bu çalışma sürecinde yer alan çocuklarının özgüvenlerinin arttığını, derse olan motivasyonlarının olumlu yönde değiştiğini, bunun yanı sıra rekabet ve estetik duygularının da geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu görüş öğretmen ve öğrenci görüşlerini de desteklemekte ve Sosyal Bilgiler Proje Fuarının öğrencilere yönelik olumlu kazanımlarını ortaya koymaktadır.

Öğrenci velilerinin büyük çoğunluğunun çocuklarının yeni proje çalışmalarında da yer almaları konusunda olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Çocuklarının bu tür proje fuarlarında yeniden yer almasını isteyen öğrenci velileri; projelerin çocukların bilgilerini arttırması, sosyalleşmelerine katkı sağlaması, özgüvenlerini artırması, çeşitli beceri ve yetenekleri geliştirmesi gibi nedenlerle bu yönde görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra çocuklarının başarısını ve derse katılımını arttırması, kendini ifade becerilerini geliştirmesi, cesaretlendirmesi ve sorumluluk kazandırması gibi nedenlerin etkili olduğunu ifade eden velilerinde bulunduğu görülmüştür.

Çocuklarının yeni bir projeye katılması konusunda olumsuz görüş belirten az sayıda öğrenci velisi, diğer derslerin bu süreçten olumsuz etkilenmesi sebebiyle böyle bir görüş bildirdiği görülmüştür. Olumsuz görüş bildiren öğrenci velilerinin aksine bazı öğrenci velilerinin böyle projelerle ders dışı zamanların öğrenciler tarafından iyi değerlendirildiğini ifade etmiş olması bu tür çalışmaların iyi bir plânlamayı gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrencilere iyi bir rehberlik yapılması ve destek sağlanması da onların diğer dersleri aksatmasını engelleyebilir.

5.2. Öneriler

Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanımıyla ilgili olarak yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler üç alt başlık halinde aşağıda maddeleştirilmiştir:

5.2.1. Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler

1. Bu çalışmanın verilerinden de yararlanarak “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı” öğretmen ve öğrenci kılavuz kitapları hazırlanarak, öğretmenlere sunulmalıdır.
2. Öğrencilerin bilimsel düşünme ve bilimsel süreç becerilerini en uygun şekilde kullanabildiği, ilgi duyduğu konularda proje ürettiği “benim eserim” duygusunu yaşayarak özgüvenini arttırdığı organizasyonlar olan “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı” hem kamu hem de özel kuruluşlar tarafından desteklenmeli, bu tür organizasyonların sayısı arttırılarak öğrencilerin bu organizasyona katılımı sağlanmalıdır.
3. İlçe düzeyinde yapılan “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı”nın bölge ve ülke genelinde düzenlenmesi için ilgili kamu kurumlarına bu konuda projeler sunulmalıdır.
4. İlköğretim ve ortaöğretim okullarının üniversiteler ile işbirliği halinde olması, bilimsel araştırma açısından üniversite kaynaklarını kullanması sağlanmalıdır.

5. Bu konuda yaşanan gelişmelerin ve yeniliklerin öğretmen ve öğretmen adaylarına bir an önce ulaştırılabilmesi için “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı” ile ilgili çeşitli web sitelerinin açılması sağlanmalıdır.
6. “Sosyal Bilgiler Proje Fuarı”nın ülke genelinde düzenlenebilmesi amacıyla ülkemizin çeşitli bölgelerinde bu konuyla ilgili hizmet içi eğitim seminerleri verilmeli ve koordinatör öğretmenler yetiştirilmelidir.
7. Proje çalışmaları yapmak için, okullardaki alt yapı geliştirilmelidir. MEB tarafından okullarda öğrencilerin proje çalışmaları yapmaları için gerekli kaynakları ve araç gereçleri temin edebilecekleri ortamlar sağlanmalıdır.

5.2.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Sosyal Bilgiler derslerinde öğrencilerin projeler geliştirmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır.
2. Öğrenciler, proje fuarına hazırlık sürecinde ailelerinden de yardım aldıklarını belirtmiştir. Bu nedenle aileleri de proje çalışmaları yönünden bilgilendirmek, proje çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesi açısından önemlidir. Okullarda velilere yönelik uzman kişilerin yer aldığı bir seminer düzenlenip, proje hazırlık aşamasından başlayarak çalışma sürecinin sonuna kadar, öğrencilere nasıl ve ne kadar yardımcı olabilecekleri hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
3. Proje Fuarına katılan öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini, bir bilim insanının çalışma ilkelerini ve düşünme süreçlerini benimseyecekleri ve kullanabilecekleri olanaklar oluşturulmalıdır.
4. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında; öğrencilerin aktif katılımının sağlanacağı, öğrencilerin derse karşı olumlu yönde tutum geliştirmelerini sağlayan “Sosyal Bilgiler Proje Fuarları” düzenlenmelidir.
5. Proje Fuarlarına katılan öğrenciler kadar katılmayan öğrenciler de bu süreçte çeşitli etkinliklerle (fuarın gezdirilmesi, arkadaşlarına bilgi desteği vb.) dâhil edilmeli, bu becerileri onlarında kazanması için uygun koşullar sağlanmalıdır.

6. Sadece Sosyal Bilgiler dersi değil, bütün derslerin öğretiminde öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine uygun Proje Fuarları düzenlenmeli bunların uygulanması sağlanmalıdır.
7. Öğrenciler, yaptıkları proje çalışmalarını fuarlarda sunmaları gerekmektedir. Bunun sonucunda öğrenciler yaptıkları işlerin önemini daha iyi kavramaktadır. Ayrıca yaptıkları ödevin sonucunda elde edilmesi gereken bilgi ve kazanımlar, sunum sırasında gelebilecek geribildirimlerle hem araştırmayı yapan öğrenciler hem de dinleyenler için kalıcılık sağlayacaktır. Yapılan projelerin sunulmasının diğer bir önemi de, öğrencilerin sunum sırasında konuşabilme ve kendini ifade edebilme becerilerini geliştireceğinden benlik kazanma ve sosyalleşmelerine katkı sağlayacaktır.
8. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı uygulaması sonucunda görülen olumlu ve olumsuz yönler uzman görüşlerinden geçirilerek, bundan sonraki uygulamalarda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.
9. Okullarımızda proje çalışmalarının yapılması için öğrencileri bu konuya özendirecek çalışmalar yapılmalıdır. Öğrenciler, yurt içinde gerçekleşecek olan proje yarışmalarına katılmaları yönünde teşvik edilmelidirler.

5.2.3. Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler

1. Bu araştırmanın ilköğretim düzeyindeki öğrencilerde gerçekleştirildiği göz önüne alınırsa, ortaöğretim ve üniversite öğrencileri düzeyinde de yararlı olup olmayacağının araştırılması gerekmektedir.
2. Proje Fuarının Sosyal Bilgiler eğitimine etkisine yönelik yapılan araştırmada yer alan bağımlı değişkenler dışında başarı, yaratıcı düşünme vb. özellikler açısından da araştırılabilir.
3. Mevcut çalışmalara ışık tutmak amacıyla değişik ders, sınıf ve okullarda “Proje Fuarları” düzenlenmesi ile ilgili, yeni araştırmalar yapılabilir. Uygulamaların artması Proje Fuarlarının etkililiğinin sınırlarının belirlemesine yardımcı olacaktır.
4. Bu konuda araştırma evreni daha geniş tutularak, değişik eğitim bölgelerinde ve çok sayıda okuldan örneklem grubuyla daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, önemi, amacı ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ (Editörler). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar I*. Ankara: Pegem Akademi, s. 17.
- Aladağ, S. (2005). *İlköğretim matematik öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarısına ve tutumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Albayrak Kaya, N. (2008). *Ortaöğretim coğrafya derslerinde proje çalışmalarının kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altunya, N. (2006). *Gazi Eğitim Enstitüsü: Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü (1926-1980)*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını.
- Ata, B. (2006). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yansıtıcı Soruşturma Geleneği ve Oluşturmacılık Yaklaşımı. *Eğitimde Çağdaş Yönelimler III*, Yapılandırmacılık ve Eğitimde Yansımaları Sempozyumu, Özel Tevfik Fikret Okulları, 259-262, İzmir.
- Ata, B. (2007). Sosyal bilgiler öğretim programı. C. Öztürk. (Editör). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi, yapılandırımcı bir yaklaşım*. Ankara: Pegem Akademi, s.71-83.
- Ata, B. (2009). “Sosyal bilgiler ünitesi” kavramı üzerine bazı düşünceler. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ (Editörler). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar – 1*. Ankara: Pegem Akademi, s. 35-37.
- Ankay, A. (1992). *Eğitim psikolojisine giriş*. (1. basım). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2006). Alternatif ölçme ve değerlendirme., M. Bahar, Z. Nartgün, S. Durmuş, B. Bıçak ve M. Bahar. (Editörler). *Geleneksel-alternatif ölçme ve değerlendirme öğretmen el kitabı*. Ankara: PegemA Yayınları, ss.49-142.
- Balkı, A. G. (2003). *Proje temelli öğrenme yönteminin özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu tarafından uygulanmasına yönelik değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Binbaşıoğlu, C. (2003). *Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bouma, G.D., Atkinson, G.B.J. (1995). *A handbook of social science research*. Oxford: Oxford University Press.
- Bozkurt, N. (2001). *Fuar mekânlarında amaç değişikliğine bağlı görsel algı faktörlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bradford, M. (2005). Motivating students through project based service learning. *The Journal*, Vol. 32, Issue 6, p29, 2p, 1c.
- Brynie, F. H. (2005). *CliffsNotes Parent's Crash Course Elementary School Science Fair Projects*. Canada: Wiley Publishing.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel desenler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Camcı, S. (2008). *Bilim şenliğine katılan ve katılmayan öğrencilerin bilim ve bilim insanlarına yönelik ilgi ve imajlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Can, G., Yaşar, Ş., Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Clark, V. L. P. and Creswell, J. W. (2008). *The mixed methods readers*. California: Sage Publications, Inc.
- Cohen, L., Monion, L. and Morrison K. (2007). *Research methods in education*. Newyork: Raudledge.
- Coşkun, M. (2004). *Coğrafya Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Creswell, J. W. (1994). *Research design: Qualitative and quantitative approaches*. London: Sage Publications Ltd.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. London: Sage Publications, Inc.

- Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (Second edition). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Creswell, J. W. and Clark, .V. L. P. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. California: Sage Publications, Inc.
- Creswell, J. W. and Miller, D. L. (2000). Determining validty in qualitative inquiry. *Theory into Practice*, 39, 124-130.
- Çiçek, Ş. (2008). *Lise 2 öğrencilerinin kimya dersinde başarıları ve tutumları üzerine bilim şenliklerinin etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi, S. (2006). *Sosyal Bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin akademik risk alma düzeylerine, problem çözme becerilerine, erişilerine, kalıcılığa ve tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çoşkunkurt, E. Y. (2007). *Fuar organizasyon ve yönetiminde iletişim stratejileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Ö. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirhan, C. (2002). *Program Geliştirmede Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, H. ve Çengelci, T. (2005). Sosyal bilgiler öğretiminde kavram haritalarının kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, 26–28 Mayıs. Van. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Diffily, D. and Sassman, C. (2002). *Project based learning with young children*. Heinemann, USA.

- Dönmez, C. (2003). Sosyal bilgiler konu alanı ders inceleme kılavuzu. C. Şahin (Editör). *Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Erdem, E. (2005). Proje tabanlı öğrenme., Ö. Demirel (Editör). *Eğitimde yeni yönelimler*. (Birinci Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erden, M. (1996). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Erden, M. (2002) Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Ün. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 172-179.
- Erdoğan, G. (2007). *Çevre eğitiminde küresel ısınma konusunun öğrenilmesinde proje tabanlı öğrenmenin etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Ersoy, A. (2006). *İlköğretim beşinci sınıfta teknoloji destekli proje tabanlı öğrenme uygulamaları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Esiner, S. (2010). *Ortaöğretim tarih dersinde bireysel ya da grup olarak yapılan şehir tarihçiliği proje çalışmalarının öğrencilerin başarı ve tutumuna etkisi: Ankara örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Frank, M. and Barzilai, A. (2004). Integrating alternative assessment in a project-based learning course for preservice science and technology teachers. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 29(1), 41-61.
- Gültekin, M. (2005). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenme ürünlerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), 517-556.
- Günden, S. (1995). Sosyal öğretimine genel bir bakış. *İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları, 19-33.
- Gürdal, A. (2004). Proje raporu yazımı. *İlk ve orta öğretimde araştırma teknikleri ve proje*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- Graham L. and McCoy I. (2001). *Social studied fair projects and research activities*. Incentive Publications.

- Haliloğlu, Z. ve Asan, A. (2004). *Proje tabanlı öğrenme yönteminin ilköğretim ikinci kademe okullarında yürütülen (seçmeli) bilgisayar derslerindeki etkililiği*. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri (Cilt II), Ankara.
- Healy, J. M. (1990). *Endangered minds: Why our children dont think*. New York: Simon&Shucster.
- Hickman, M. V. (1999). *The International Social Studies Project: Teachers' perceptions of the impact of materials and training on teacher self-efficacy, teaching behaviors, and student performance*. Unpublished Doctoral Dissertation, USA: University of North Carolina.
- Hubbard, R. S. and POWER, B. M. (2003). *The art of classroom inquiry: a handbook for teacher-researchers*. Portsmouth: Heinemann.
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Rehber Yayınevi.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koluman, S. (2011). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan küresel bağlantılar öğrenme alanine yönelik öğretmen görüşleri (Balıkesir il örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Korkmaz, H., Kaptan, F. (2001). Fen öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 20, 193-200.
- Korkmaz, H. (2002). *Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenmenin yaratıcı düşünme, problem çözme ve akademik risk alma düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Korkmaz, H. (2004). The images of the scientist through the eyes of the turkish children. *Panhandle Science ve Mathematics Conference*, Canyon, Texas, USA, 25 September.
- Köstüklü, N. (1998). *Sosyal bilimler ve tarih öğretimi*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Köstüklü, N. (1999). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Kuzucular Ofset.

- Kurak, D. (2009). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin yaptığı proje çalışmalarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- LeCompte, M. D. and Goetz, J. P. (1984). Ethnographic data collection in evaluation research. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 4, 387-400.
- Leech, N. L. and Onwuegbuzie, A. J. (2007). A typology of mixed methods research designs. *Qual Quant*. 43, 265–275.
- Lucio, W. (1963). *Readings in American Education*. Chicago, Atlanta, Dallas, Polo Aito, Foit Lown, N. J. Scott, Foresman and Company.
- Maguth, B. M. and Yamaguchi, M. (2010). Beyond the surface: A guide to substantive world fairs in the social studies. *The Social Studies*, Taylor&Francis Group. s. 76-78.
- McMahon, P. (2008). *Increasing Achievement through Assessments: A Study of the Effects of Administering Ongoing Formative Assessments during a Project-Based Unit of Study*. USA: Caldwell College
- Memişoğlu, H. (2008). *Sosyal bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Miller, K. E. and Caster, J. E. (1963). For a change-of-pace activity, try a social studies fair. *The Clearing House*. Taylor & Francis Ltd.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi (4-5. Sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *Sosyal bilgiler 6. – 7. sınıflar öğretim programı*. Ankara: TTKB Yayınları.
- Muniandy, B. (2000). *An investigation of the use of constructivism and technology in project based learning*. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Oregon.
- National Council for Social Studies. (1994). *Expectations of excellence: Curriculum standards for social studies*. NCSS.

- Newell, R. J. (2003). Passion for learning "how project based learning meets the needs of 21. St. Century students, *Innovations In Education Series*, No:3, USA.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde dönüşüm, eğitimde yeni değerler*. (4. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Dilek, D. (2002). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2003). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Dilek, D. (2004). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Öztürk, C. (2007). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış., C. Öztürk (Ed.) *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Öztürk, T. (2011). *Sosyal bilgiler öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin başarısına, derse karşı tutumlarına ve görüşlerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, A. Ç. (1996). *Fuarcılık; Türkiye ve Avrupa Fuarcılığına Karşılaştırmalı Bir Bakış*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pfeifer, G. R. (2002). *The Influence Of Authentic Assessment Tasks And Authentic Instruction On Lutheran Elemantry School Fifth And Sixth Grade Students' Attitudes Toward Social Studies And Authentic Projects*. Unpublished Doctoral Thesis University Of Minnesota UMI ProQuest Dissertations web sitesindeki <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit//3056348>.
- Railsback, J. (2002). *Project Based Instruction, Creating Excitement For Learning*. US: North Regional Educational Laboratory.
- Robbe, D. (2000). *Expositions and Trade Shows*. USA: Wiley.
- Rolf, G. (2006). Validity, trustworthiness and rigour; quality and idea or qualitative research. *Journal of Advanced Nursing*, 53, 304-310.

- Safran, M. ve Ata, B. (2003). Öğrencilerin tarih metinlerinden anlam çıkarmalarına yönelik araştırmalara bir bakış., C. Şahin (Editör). *Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Klavuzu*. Ankara. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, ss.339-355.
- Shenton, A. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22, 63-75.
- Sidman-Taveau, R. L. (2005). *Computer-Assisted project based learning in second language: Case Studies in Adult ESL*. Unpublished Doctoral Thesis. University of Texas at Austin, USA.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Sözer, E. (1998). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme., G. Can. (Editör). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Sungu, İ. (1927). Proje Usulü. *Terbiye*, sayı: 3, s. 185-195.
- Şahin, F. (2004). Proje ve Okul. *İlk ve orta öğretimde araştırma teknikleri ve proje*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- Şimşek, A. (2010). *Sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin tutumları*. International Online Journal of Educational Sciences, 2010, 2 (1), 181 -203.
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu. (2012). *Ortaöğretim öğrencileri araştırma projeleri yarışması 2012 proje rehberi*. Web: http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BIDEB/projerehberi_2204.pdf adresinden 15 Ocak 2012 tarihinde alınmıştır.
- Uysal, H. (2007). *Öğrenme Stratejileri ve Yeni İlköğretim Programında Sosyal Bilgiler programı 4. ve 5. Sınıflarda Öğrenme stratejisi (Aktif Öğrenme) Yozgat İli Uygulaması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Ünal, B. (1994). *Bir Satış Geliştirme Unsuru Olarak Ticari Fuarlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Williams, D. A. (1998). *Documenting children's learning: assesment and evaluation in the project approach*. Unpublished Masters' Thesis, University of Alberta, Edmonton/ Alberta.
- Wolk, S. (1994). Project Based Learning: Pursuits With a Purpose. *Educational Leadership*, November, 42-45.
- Wurdinger S. and Rudolph, J. (2009). A different type of success: teaching important life skills through project based learning. *Improving School*, 12 (2) 117-131.
- Yalçın, S. (2004). *Proje ve Okul. İlk ve Orta Öğretimde Araştırma Teknikleri ve Proje*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- Yanpar Şahin, T., Çakır, Ö. S. ve Şahin, B. (2000). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine karşı tutumları, akademik benlik kavramları ve bilişsel öğrenme düzeyleri*. MEB EARGED Projesi.
- Yel, S. (2006). İlköğretim sosyal bilgiler 4-5 programının değerlendirilmesi, *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık, s.436-441.
- Yıldırım, A. (2009). *İlköğretimde sosyal bilgiler öğretiminde proje yönteminin kullanımına ilişkin sosyal bilgiler/sınıf öğretmenlerinin tutumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Yıldırım, K. (2010). Nitel araştırmalarda niteliği artırma. *İlköğretim Online*, 9, 79-92.
- Yıldırım, Y. (2007). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme modelinin araştırma becerilerinin gerçekleşme düzeyine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, O. (2006). *İlköğretim 7. Sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenenlerin akademik başarıları, yaratıcılıkları ve tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Zayimoğlu Öztürk, F. (2011). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarına ilişkin özyeterlik düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnternet Kaynakları

URL: http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BIDEB/projerehberi_2204.pdf adresinden 15 Ocak 2012 tarihinde alınmıştır.

URL: <http://www.gcss.net/2010ssfairguide.pdf> adresinden 7 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

URL: <http://www.dekalb.k12.ga.us/cedargrovems/files/664AB8A0BF59453E9E7A834A3850C14B.pdf> adresinden 10 Aralık 2011 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK-1: ARAŞTIRMA İZİN BELGELERİ

**T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : B.08.4.MEM.0.67.20.00.605.01-

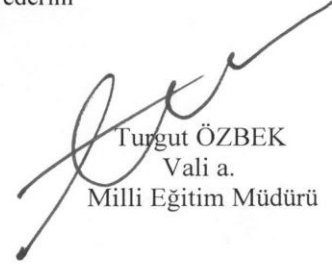
Konu : Araştırma İzni

02.02/2012

İlgi : 31.01.2012 tarihli ve 932 sayılı yazınız.

Üniversitenizin Eğitim Bilimleri Enstitüsünün İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Oğuzhan KARADENİZ'in Doç. Dr. Bahri ATA danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisi" konulu tez çalışması için, İlimiz Alaplı İlçesindeki İlköğretim okullarının katılımıyla Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi Kültür Salonunda Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenleyerek ekli listede isimleri bulunan okullarda okuyan 6. ve 7. sınıf öğrencilerine, görevli sosyal bilgiler öğretmenleri ile öğrenci velilerine araştırma uygulaması yapmak istediği İlgi yazınız ile Müdürlüğümüze bildirilmiş olup, planlanan çalışmalar için Valilik Makamından alınan 06/02/2012 tarihli ve 3043 sayılı Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve ilgiliye bilgi verilmesi hususunda gereğini rica ederim

Turgut ÖZBEK
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1-Valilik Oluru (1 sayfa)
- 2-Onaylı Anket formu (4 sayfa)
- 3- Okulların Listesi

DAĞITIM:**Gereği:**

- 1- Gazi Üniv. Rektörlüğüne

Bilgi:

- 1- Alaplı Kaymakamlığına (İlçe M.E.M)

Tel : 2536958
Faks : 2519146

E-posta : Zonguldakmem@meb.gov.tr
int.adresi : <http://zonguldak.meb.gov.tr>

DANISMA
444 0 632
H A T T I

EĞİTİM
%100
DESTEK

**T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : B.08.4.MEM.0.67.20.00.605.01/ 3047

06....08.2012

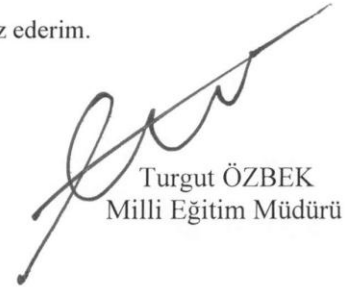
Konu : Araştırma İzni

**VALİLİK MAKAMINA
ZONGULDAK**

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 31.01.2012 tarihli ve B.30.2.GÜN.0.44.00.72.00/932 sayılı yazısında; İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Oğuzhan KARADENİZ'in Doç. Dr. Bahri ATA danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisi" konulu tez çalışması için, İlimiz Alaplı İlçesindeki İlköğretim okullarının katılımıyla Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi Kültür Salonunda Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenleyerek ekli listede isimleri bulunan okullarda okuyan 6. ve 7. sınıf öğrencilerine, görevli sosyal bilgiler öğretmenleri ile öğrenci velilerine araştırma uygulaması yapmak istediği belirtilmektedir.

Millî Eğitim Müdürlüğünde toplanan komisyonumuz, araştırma uygulaması için, İlimiz Alaplı İlçesindeki İlköğretim okullarının katılımıyla Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi Kültür Salonunda Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenleyerek ekli listede isimleri bulunan okullarda okuyan 6. ve 7. sınıf öğrencilerine, görevli sosyal bilgiler öğretmenleri ile öğrenci velilerine uygulanmasında sakınca olmadığına karar vermiş olup, 28.02.2007 tarihli ve 1084 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" doğrultusunda yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Turgut ÖZBEK
Millî Eğitim Müdürü

Engin DURMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

ALAPLI SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI ÖĞRETMEN KILAVUZU

Oğuzhan KARADENİZ

Proje Koordinatörü

2011-2012

İlçe Sosyal Bilgiler Fuarı Nedir?

Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarı, öğrencilerin, dünya, bölgesel ya da yerel Sosyal Bilgiler konularını araştırmalarına imkan sağlayan bir programdır. Bu program, öğrencilerin yaratıcı ve özgün performansları, web siteleri, belgeseller, makaleler ve üç boyutlu sergiler yoluyla neler öğrendiklerini ifade etmelerine imkan sağlar.

Bu eğitim-öğretim yılında ilkbaharda, onlarca öğrenci bilim projelerini bitireceklerdir. Öğrenciler projelerini ilçe bilim fuarında sergileyeceklerdir. Bu fuar yarışma şeklinde olacaktır. Bu fuara takım çalışması şeklinde ya da bireysel olarak katılabilirler. İçerik ne olursa olsun bütün bilim projelerinde gereklilikler aynıdır: O bilimle ilgili gerçek bir soru sorarlar ve araştırmanın bilimsel yöntemlerini kullanarak onu cevaplamaya çalışırlar (Brynie, 2005 :2).

Lütfen bunu okuyun.

Öğretmenler ve ebeveynler, öğrenciler projeye başlamadan önce bu kitapçığı dikkatli bir şekilde okumalıdır. Bu rehber kitabı Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarı'nda yarışmak için takip etmeniz gereken kuralları içerir.

AMAÇLAR

İlçe Sosyal Bilgiler Fuarı, 6. ve 7. sınıf öğrencileri tarafından hazırlanan eserlerin sergilenmesini içerir.

Her proje, ülkemizin ya da ülkemizle ilişkili olan diğer ülkelerin sosyal, siyasi ya da ekonomik yapısı hakkında araştırmalarını sunmak için tasarlanır.

Öğrenciler; bilgiyi toplayıp analiz ederek, bulguları yorumlayarak, sonuçları rapor ederek, uygun Sosyal Bilgiler metot ve becerilerini kullanarak görsel ve sözel sunumla analitik-bilimsel yöntemlerin kullanımını gösterecektir.

Öğretmenler; Sosyal Bilgiler düşünce ve metodolojisini anlama konusunda öğrencilere, rehberlik yapmak için farklı eğitsel tekniklerden yararlanacaklardır.

Fuar, önceden belirlenen kriterlere göre projelerinin değerlendirilmesi ve jüriler, fuar görevlileri ve öğretmenleri ile iletişim kurduklarından öğrencilerin Sosyal Bilgiler alanındaki becerilerini geliştirecektir.

Fuar; tanıtım ve yerel ve bölgesel fuarların genel halk katılımını sağlaması yoluyla da Sosyal Bilgilere karşı halk bilincini oluşturacaktır.

Fuarda; katılım belgesi, başarı belgesi ve plaketlerle öğrencilerin göstermiş oldukları akademik başarının mükafatı verilecektir.

SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI

GEREKSİNİMLERİ / DÜZENLEMELERİ

- 1) Projeler bir öğrenci tarafından şahsi ya da en fazla 2 kişilik gruplar tarafından 6 ve 7. sınıflar arasından oluşturulabilir. Grup projeleri en yüksek dereceye karşılık gelen grup üyeleri tarafından ve kişisel projelerle rekabet içerisinde değerlendirilecektir.

Sınıf 1

6. Sınıf dereceleri

Sınıf 2

7. Sınıf dereceleri

- 2) Projeler önden arkaya 30 inç boşlukla (derinlik), 48 inç genişlik (açıldığı zaman) ve 60 inç yükseklik olacak şekilde sınırlandırılır. (Ek yardım ekipmanları masanın altında tutulabilir, ama yanlarında değil). Girişler, sınıf seviyesi ve disiplinlerine göre gösterge masalarında yerleştirilebilir. Tüm giriş forumları fuar yöneticisi tarafından kabul edildikten ve yarışmaların son listesi ilçe fuarı için yayımlandıktan sonra, özel bir öğrenme alanındaki projenin sınıflaması değiştirilemez. (Örnek proje tahtaları fuara katılacak okullara 23 kasım 2011 tarihine kadar tanıtılacaktır)
- 3) Eğer bir proje ses ya da video kaydı, slaytlar, bilgisayarlar ya da bunların kombinasyonlarını içerirse, toplam dinleme/gösterme süresi 10 dakikayı geçmemelidir. Sesli görüntüler komşu projelere zarar vermeyecek şekilde sunulmalıdır.
- 4) İlçe fuarlarında, projede çalışmış olan en az bir öğrenci projeyi tanıtmak üzere hazır bulunmalıdır. Öğrenciler jüriye 5 dakikalık sözlü özet sunmaya hazır olmalıdırlar. Birçok kez, tüm projeler değerlendirildikten sonra, jüri üyeleri aynı puanı alanlar arasından kazananı belirlemek için mülakatlardan elde ettikleri bilgileri kullanmalıdır. Fuar günü jürilerin sorularını cevaplayacak öğrenci bulunmadığı zaman, proje dezavantajlı kabul edilir. Bu yüzden ilçe fuarlarından önce planlanmış mülakat olmayacaktır.
- 5) Bütün projelere, 1.5 satır aralığında yazılmış 4-5 sayfalık araştırma özeti eklenmelidir. (Ek-8'e bak) Özet kağıdı araştırılan soruyu, methodu, araştırma

bulgularını ve projenin sonucunu vermelidir. Özet kağıdı bibliyografik referansları da içermelidir.

- 6) Projenin alıntısı 3 inç x 5 inç'lik kartta bulunmalıdır. Alıntındaki bilgi, projenin başlığının, problem ya da sorunun cümlesinin, yöntemin ve sonucun öz tanımını sağlar. Öğrenciler sözlü mülakatın başında bu kartı jürilerine vermelidirler.
- 7) Görsel sunum arka tahta üzerinde aşağıdakileri içermelidir.
 - Çalışılan sorunun açık tanımı (hipotez, soru ya da amaç olarak belirtilebilir)
 - Yöntem (araştırmada kullanılan projeler, süreçler)
 - Araştırmanın bulgularını gösteren ya da güçlendiren görseller
 - Analiz ve çalışılan sorunu direkt cevaplayan bilginin yorumunda temellendirilmiş çıkarımlar

Araştırma sonucuna cevap verenle ilgisi olmayan konu dışı materyallerden kaçınılmalıdır. Modeller ticari olarak dizayn edilmiş ve hazırlanmış olanlardan ziyade daha çok öğrenci işi olmalıdır.
- 8) Projeler bu rehberden sonra asılmış olan jürilerin skor kağıdında gösterilen bütün kriterleri karşılamalıdır.
- 9) Projenin yapısı taşındığında bozulmayacak şekilde sağlam olmalıdır. Özel operasyon gerektiren her projede açıkça belirtilmiş komutlar yer almalıdır. Açıklamalar minimum düzeyde tutulmalı fakat öğrenci tarafından gerektiği şekilde sağlanmalıdır.
- 10) Öğrenciler tüm ekipmanları; genişleme kablosu, ampul, projektör, kaydedici ve monitör gibi, dekore etmelidir. Öğrenciler giriş formunda, elektrik prizi gerekiyorsa belirtmelidirler.
- 11) Öğrenciler projenin kurulmasından ve gereken zamanda sökülmesinden sorumludur. İlçe fuarlarında, projeler uygun halk fotoğrafları çekilene ve ekstra görsel zaman verilene kadar sergide kalmalıdır. İlçe fuarlarında bırakılmış ve sökülme zamanı geçmiş olan projeler atılacaktır.

İLÇE FUARLARINA HAZIRLANMADA ADIMLAR

Öğretmen Oryantasyonu

Geçmiş yıllarda öğretmenlerin sosyal bilgiler projeleri geliştirmede yer alması çeşitli şekillerde gerçekleştirildi.

- Gelişmiş çalışmalar ve diğer kişisel sosyal bilgiler öğretmenleri, projeleri, işlerinin bir parçası olarak tayin ederler.
- Disiplinler arası olarak takımlar, öğretmek için beraber çalışırlar ve lider öğrenciler kendi alanlarıyla ilintili olarak beraber çalışırlar.
- Kabiliyetli program işbirlikli öğretmen takımları alanlarıyla ilişkili olarak öğrencilere yardım ederler.
- Öğretmenlerin dikey takımları (ilk, orta, lise şeref öğretmenleri) proje geliştirmedeki adımları 2-3 yıl içinde yapılandırır.

Öğrencilere uygun şansı oluşturmaya kimin karar vereceği hakkında (Uzman mı, müdür mü, öğretmen takımları mı, ya da tek bir öğretmen mi) tüm personel bir araya gelip, tarihleri, yapılacakları belirlemelidir.

Öğrenci Oryantasyonu

Yapılandırma sürecindeki ilk adım, öğrenciler amaç, bileşenler ve Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarına özel projelerin adımlarında oryantasyon almalıdırlar.

Gereken bileşenler özet kâğıdındaki şunlardır: Görsel bir ekran, bir alıntı, projenin geliştirilmesinde yer almış bir öğrenciyle söyleşi. Takip eden ilişkili eklerde proje geliştirme adımlarındaki bileşenler açıklanacaktır.

Öğretmenler, geçmiş projelerin fotoğraflarını ve bileşenlerin diyagramlarını paylaşmalıdır. Kaynak personeli ve geçmiş kazananları öğrencilere sunumu tanıtmak için kullanmalıdır.

Konuların ve Araştırma Sorularının Seçimi

Danışman öğretmenler, öğrencileri iyi ifade edilmiş sosyal bilgiler konusu seçiminde yönlendirmelidir ki bu konular ne çok kısıtlı ne de çok geniş olsun. Konu seçimindeki ders prosedürü örneği bu rehberde bulunabilir. Her ne kadar projenin başlığı soru şeklinde olması gerekmiyorsa da, projenin odak noktasını belirten soruyu hazırlamak araştırma sürecindeki ilk adımdır. Araştırma sorusu özet sayfasında tartışılmalıdır ve proje tahtasında gösterilmelidir. Kağıttaki ve proje tahtasındaki tüm bilgi soruya atfen yazılmalıdır. (Sonuç)

Konular bir Sosyal Bilgiler öğrenme alanları içinde kalmalıdır. Öğrenme alanı, yarışmanın her aşamasına eşlik eden resmi giriş formunda belirlenmelidir.

Proje tamamlandığında, konu iyi yapılandırılmış olmalı ve sonuç (araştırma sonucunun cevabı) bilginin yorumu ve değerlendirmesiyle desteklenmelidir. Öğretmenler, öğrenciler ve diğer destekleyici yetişkinler jüri skor kâğıdını dikkate almalıdır (Ek-9). Bu değerlendirme kriterlerini gözden geçirmeyi sağlar.

• Planları Doğrulama

Öğrenci özel bir konu seçip araştırma sorusu hazırladığında, ihtiyaçları, köşe taşlarını teslim tarihini listeleyen bir kontrat öğretmen tarafından yayınlanmalı, öğrenci ve veliler tarafından imzalanmalıdır.

Sözleşme projenin bir parçası olmak zorunda değildir fakat; deneyimli danışman öğretmenler bu şekilde öğrencilerin daha bağımsız, ailelerin gerekli desteği daha iyi verici, öğretmenlerin gerekli dönütleri verici olduğunu belirtiyor. Böyle bir prosedür öğretmenlere ve ailelere seçilen konunun öğrenci için uygun olup olmadığını gösterme fırsatı veriyor.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğrenciler için sözleşme örnekleri rehberin sonunda bulunabilir.

• **Yöntemi Kurma**

Araştırma yöntemi kurma ve uygulama projenin bir başka bileşenidir ve özet kağıdında ve proje tahtasında rapor edilmelidir. Yöntem, araştırma sorusunun cevabını bulan bilginin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması adımlarını içerir. Kağıdı yazma ya da görseli oluşturma adımlarını içermez.

Yüksek eğitimdeki Sosyal Bilgiler alan uzmanları uygun metodoloji için en iyi kaynaktır. Yöntem bir çok kaynak içermelidir ve kullanılan her bir yöntem bir diğerini tetiklemelidir.

Başarılı projeler, araştırma sorusunu cevaplamak için gerekli bir çok kaynağı ve yöntem araçlarını kullanmıştır. Muhtemel bilgi kaynağı ve yöntem araçları listesi rehberde bulunabilir.

Öğretmenler, öğrenciler ve diğer destekleyici yetişkinler jüri skor kağıdını dikkate almalıdır. (bu rehberi takip eden ek-9) bu değerlendirme kriterlerini gözden geçirmeyi sağlar.

• **Bilgi Toplama, Analiz Etme ve Yorumlama**

Bir kez uygun yöntem kurulduğunda, öğrenciler araştırma sorusuyla ilgili bilgiyi toplamak için seçili yöntemi ve aletleri kullanmaya başlayabilir. Bilgi öncelikle mantıklı formatta organize edilmelidir. Tablo, grafik organizecileri bilgiyi kaydetmek için kullanılabilir. Bilgi organize edildiğinde öğrenciler bilgiyi yorumlamak ve sonuca götüren çıkarımlar yapmak için eleştirel düşünce yöntemlerini kullanabilirler. Öğrencileri yeterli bilgiye dayanan mantıklı sonuçlara ulaştıran eleştirel düşünce süreçlerini kullandırma danışman öğretmenin rolüdür. Öğretmenler, öğrenciler ve diğer destekleyici yetişkinler jüri skor kağıdını dikkate almalıdır. (bu rehberi takip eden ek-9 dosyası) Bu bilgi toplama, analiz etme ve yorumlamak için yargılama kriterlerini gözden geçirmek için kullanılır.

• Özet Kağıtlarının ve Özetlerin Yazılması

Bir sonuca varacak yeterli bilgi miktarı analiz edildiğinde ve yorumlandığında öğrenciler tamamlanan ögeleri içeren araştırma özetlerinin taslağını yazmalıdırlar. Öğretmenler taslağı gözden geçirmelidirler ve ihtiyaç duyulduğunda öğrenciler gözden geçirip düzeltme yapmalıdırlar.

Özetler tamamlandıktan sonra, 3*5 kartında yazılması gerekli olan Özet, görüşmenin başlangıcında genel bakış olarak kullanacak öğrenci tarafından jüriye verilecek. Özet örneği rehberin sonunda yer almaktadır.

Öğretmenler, öğrenciler ve diğer destekleyen yetişkinler bu basamak sırasında ya da ondan önce özet kağıtları ve özetlerle ilgili jüri kriterlerini (ölçüt) gözden geçirmek için jürinin skor tablosundan bahsetmelidirler.

• Görsel Sunumun Oluşturulması

Resim öğretmenleri ve görsel sergi ürünlerinde yetenekli diğer yetişkinler kaynaklar konusunda en iyi planı geliştirmesi konusunda uzman öğrencilere destek vermeli. Bordlara herhangi bir eseri, öğeyi yerleştirmeden önce boşluk kullanımını kontrol etmek ve sergiyi başlatmadan önce öğrencilere önerilen planların taslağını sundurmak iyi fikirdir. Eğer modeller gösteride kullanılırsa, ticari olarak hazırlanmaktansa, belirlenen ve oluşturulan öğrenciler olmalıdır.

Öğretmenler, öğrenciler ve bu işe destek veren diğer yetişkinler bu basamak sırasında ya da ondan önce görsel sunumla ilgili jüri kriterlerini gözden geçirmek için jürinin skor tablosundan bahsetmelidirler.

• Söyleşi

Röportaj Hazırlığı

Öğretmenler konularla ilgili öğretmen ve ebeveyn uygulamaları yardımı ile röportaj hazırlamalıdır. Öğrenciler projenin gelişimi hakkında kısa bir özet verebilmelidir ve konunun önemi, metodoloji, kaynaklar, araştırma bulguları ve sonuç hakkında hazırlıklı olmalıdırlar. Sık sık jüri, öğrencilerden konuyu seçmelerinin sebeplerini, çalışmalarını değerlendirmelerini (öğrenciler tekrar proje yapacak olsalardı, farklı ya da ek olarak neler yapabileceklerini önerecekler) konuyla ilgili hangi basamakların göz önünde bulundurulması konusunda tavsiye vermelerini isteyeceklerdir.

Öğretmenler ve öğrenciler bu işe destek veren yetişkinler bu basamak sırasında ve ondan önce görüşmeyle ilgili jüri kriterlerini gözden geçirmek için skor tablosundan bahsetmelidirler.

• Yarışma Günü

Öğretmenler ve öğrenciler, tüm basamakların tamamlandığından, öğrencilerin yarışma yerlerinin ve planın haberi olduklarında ve ulaşımına sahip olduklarından emin olduğu zaman öğrenciler için yarışma düzenlenmelidir.

Bu, öğrencilerin büyük tecrübeler kazanmasına yardım edecek, istenilebilir kişilik özelliklerini pekiştirmek ve rekabet edebilen ortamlarda öğrencilerin katılımında uygun kılık kıyafet giyimi konusunda öğüt vermek için mükemmel bir fırsattır.

ÖNERİLEN PROJE TESLİM SÜRELERİ

Aşağıda önerilen proje teslim tarihleri Sosyal Bilgiler Projelerini planlamada faydalı olabilir.

<u>TESLİM TARİHLERİ</u>	<u>PROJİYİ TAMAMLAMA BASAMAKLARI</u>
<u>1.Hafta</u>	<u>Konu ve başlığın Onaylanması</u> Başlık bir soru şeklinde olmalı
<u>2. ve 3. Hafta</u>	<u>Amacın Belirtilmesi</u> Amaç kanun niçin seçildiğinin sebeplerini ve öğrencilerin neyi ispatlamayı ve açıklamayı planladığını ifade eder.
<u>4. ve 5. Hafta</u>	<u>Araştırma Yazısının Taslağı</u> Taslak öğretmen ve öğrencilere, öğrencilerin mevcut dökümanları nasıl istediklerine dair rehberlik etmelidir.
<u>6. ve 7.Hafta</u>	<u>Kaba Taslak</u> Veli kaba taslağı öğrenci öğretmene onu onaylatmadan önce düzeltilmelidir.
<u>8.Hafta</u>	<u>Kaba taslağın geri verilmesi</u> Öğrenciler, hatalarını düzeltmeden önce öğretmenlerinin yorumunu almalıdır.
<u>9. ve 10. Hafta</u>	<u>Sonuç ve Kaynakça</u> Sonuç bölümü amaçları tekrar belirtmeli, araştırma bulgularını kapsamalı ve araştırmaya dayalı sonuçları dikkat çekmelidir.
<u>11.Hafta</u>	<u>Son Taslak</u> Son taslak 600 kelimeyi geçmeyecek şekilde ve tamamen hatasız bir şekilde yazılmalıdır.
<u>12. Hafta</u>	<u>Pano</u> Pano düzenli,renkli olmalı ve başlık bantlarını içermelidir.

Fuar Yönetmeliği

İlçe Fuarları

İlk yarışma okul merkezli sistemli İlçe fuarlarıdır. İlçe müfredat yöneticisi ve okul temsilcileri eğitim yılının başında fuar için tarih belirlemelidir. Sistem fuarlarının Şubat ve Mart ayının başlangıcında bölgesel fuarlar için ocak ayının ortasına kadar tamamlanması önerilmektedir. Bu her öğrenciye öğrencilerle birlikte projelerin planlaması için yeterli zaman sağlayacaktır. Diğer toplumsal etkinliklerle çatışmamak için ve onun ailelerle ve halka projelerini gözden geçirmeleri için fırsat verebilmesi için tarih seçme konusuna dikkat edilmelidir. İlçe Fuar Koordinatörü, her okuldan yerel yarışmada kaç tane projenin onaylanabileceğine karar verme için okul seviye koordinatörü ile birlikte çalışmalıdırlar.

Bir komite fuarı ve aşağıdaki gibi özel görev verilen üyeleri yönetmek için organize edilmeli.

- Yer ve Sergi için tesisler sağlamak
- Jürinin güvenliğini sağlamak
- Serginin kayıtlarını tutmak
- Ödüllerin kararını vermek, güvenliğini sağlamak
- Temizlik – düzen etkinlikleri

Öğrencilerin, jüri hariç fuarda yer alan tüm etkinliklere yardımcı olarak kullanılması tavsiye edilmektedir.

Öğretmenler ve öğrenciler mümkün olabildiğince eğitim yılının başında önerilen projeler konusunda çalışma başlanması konusunda cesaretlendirilmelidir. Projeler çalışılan bir konu hakkında almalı ve konuyu öğrenme konusunda öğrenciye ve sınıfa yardım etmelidir. Öğretmenler öğrencileri grup projelerinden çok bireysel projeler üstlenmeleri konusunda teşvik etmelidirler. Bununla birlikte, grup projeleri ancak iki (2) öğrencinin proje hakkında ortaklaşa çalışmasıyla geçerli olur.

İlçe Sosyal Bilgiler fuarına katılacak projelerin sayısı ilçe okul sisteminin öğrenci nüfusuna bağlıdır. **Bu sayılar 6. ve 7. sınıflar için ayrı ayrı geçerlidir.**

- 1 – 500 öğrenci için 8 proje
- 500 üzeri için 10 proje şeklindedir.

Not: Bu sayılar maximum sayılar olmakla birlikte, okullar daha az sayıda projeye de katılma hakkına sahiptirler.

İlçe fuar koordinatörü İlçe fuarına devam edebilmesi için tam resmi bir giriş formu olan seçili öğrenci projelerine sahip olmalıdır. Projeye devam eden her öğrenci için yasal koruma ve emanet için ailenin gerekli imzasını almalıdır. İlçe fuarlarının jürileri ve sergi yeri için uygun düzenlemeler yapılabilmesi amacıyla bu giriş formları hazırlanmalı ve fuar tarihinden 15 gün önce ilçe fuar koordinatörüne gönderilmelidir. Tamamlanmamış veya adı belirlenen tarihler arasında ilçe fuar yönetimine gönderilmeyen hiçbir proje yarışma için kabul edilmeyecektir. Aileler ya da yasal yetkililer öğrenci isimlerini ve tüm seviyedeki projeler için alınan ödülleri halka duyurmak için izinleri ya da verilmemiş izinleri gösteren formu imzalamalıdır.

Tüm projeler, sosyal bilgiler dersi öğrenme alanlarına göre giriş anında sınıflandırılmalıdır. Öğretmenler, öğrencilerinin projelerinin doğru sınıfa ve uygun öğrenme alanına yerleştirildiklerinden emin olmalıdırlar. İlçe fuarlarındaki sergiler sınıf ve öğrenme alanlarına göre yerleştirilmeli ve değerlendirilmelidir.

İlçe fuar memurlarına bilgi ve talimatları vermek fuar yöneticilerinin sorumluluğundadır.

Belirtilen şartlara uymayan tüm projeler cezalandırılacak. Puanlar projenin toplam puandan düşülecek. Alaplı Sosyal Bilgiler Fuarı Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi Kültür Salonunda sergilenecektir. (yapılacaktır)

Plan – 30 Mart 2012 Cuma

<u>8:00 – 9.00:</u>	Öğrenciler Fuar salonuna projelerini yerleştirecekler.
<u>9:00 – 9.30:</u>	Jüri üyeleri Fuar koordinatörü tarafından bilgilendirilecektir.
<u>9:00-9.30:</u>	Sergi salonunun öğrenciler, aileler, öğretmenler ve misafirler için törenle açılması
<u>9:30 – 13-30:</u>	Projelerin değerlendirilmeye başlanması: öğrenciler jüri görüşmesi için çağrılınca kadar sergi salonunda kalacak ve ziyaretçilere projesi hakkında tanıtımda bulunacaklardır.
<u>14.00 – 14.30:</u>	Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi konferans salonunda ödül töreni.
<u>15.00:</u>	Öğrenciler sergi salonundan projelerini götürürler.

Değerlendirme Kuralları

- ✓ Jüriler, fakülte öğretmenleri (akademisyenlere), Sosyal Bilgiler koordinatörleri, okul yöneticileri, yayıncı temsilcileri ve öğretmenlerden oluşacaktır.

Not: Proje sahibi okulların öğretmenleri jüri olamazlar.

- ✓ Jürilerin seçilmesinde ve ölçütleri belirlemede ilçe fuar yöneticisi sorumludur.
- ✓ Her proje sınıfına ve öğrenme alanına göre değerlendirilmelidir. Rehber öğretmen bir öğrencinin projesinin açıkça isimlendirildiğinden emin olmalıdır.
- ✓ Her projeyi en az iki jüri değerlendirecektir.
- ✓ Jüriler her öğrenci ve her proje için kıyaslama için gerekli zamanı verme konusunda dikkat edecektir.
- ✓ İlçe fuarlarındaki görüşmeler için öğrencilerin hazır bulunması gerekmektedir.(her grup projesi için en az bir öğrenci)
- ✓ Değerlendirme esnasında hiçbir ziyaretçi (ebeveynler ve öğretmenler dahil) değerlendirme odasına alınmayacaktır.
- ✓ Jürilerin kararı son karar olacaktır.

Ödüller

İlçe fuarlarında, plaketler, kurdeleler, katılım ve başarı belgeleri verilecektir. Her branşta alınan puanlar temelinde ödüllendirmeler yapılacaktır.

6. Sınıf düzeyinde,

Öğrenme Alanı 1. lerine	Mavi kurdela- 1. lik Plaketi- Katılım Belgesi
Öğrenme Alanı 2. lerine	Kırmızı kurdela- Başarı Belgesi- Katılım Belgesi
Öğrenme Alanı 3. lerine	Beyaz kurdela- Başarı Belgesi- Katılım Belgesi
6. sınıf tüm öğrenme alanları 1. sine	Mor Kurdela- 1. lik Plaketi- Katılım Belgesi

7. Sınıf düzeyinde,

Öğrenme Alanı 1. lerine	Mavi kurdela- 1. lik Plaketi- Katılım Belgesi
Öğrenme Alanı 2. lerine	Kırmızı kurdela- Başarı Belgesi- Katılım Belgesi
Öğrenme Alanı 3. lerine	Beyaz kurdela- Başarı Belgesi- Katılım Belgesi
7. sınıf tüm öğrenme alanları 1. sine	Mor Kurdela- 1. lik Plaketi- Katılım Belgesi

Ek ödüller ilçe fuar yöneticisi tarafından talep edilip eklenebilir. Yayıncılar, ekipman satıcıları, sigorta şirketleri, sivil organizasyonlar ve yerel işadamlarıyla işlerine uygun hediyeler vermeleri için görüşülebilir. Bu açıdan hediyelerin öğrencilerin ilgisini çekmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına çalışılacaktır.

Konunun Seçilmesi

Amaçlar

1. Öğrenciler Sosyal Bilgiler Projesi için bir konu seçip uygun bir soru yazacaklar.
2. Öğrenciler, dokümanın mevcut olup olmadığını karar vermek için Sosyal Bilgiler araştırmasını yapacaklar

Metotlar

1. Sınıfta güncel ilgisi olan konuları listelenmek için beyin fırtınası oturumu yapınız?
 - a. Sosyal bilgiler konularıyla çok geniş kapsamlı konuları eleyiniz.
 - b. Çok dar kapsamlı veya çok geniş kapsamlı konuları eleyiniz.
 - c. Gerekli konuları yeniden yazınız.
2. Öğrencilerin ilgilerine göre konu seçmesi için evde beyin fırtınasına devam etmelerini sağlayınız.
3. Öğrencileri kütüphaneye gönderin ve ortaya atılan sorunun cevabı için bilgi araştırmalarını sağlayın. Öğrencilere öneri formunun arkasındaki mevcut kaynakları listeletin. Konu hakkındaki okuyucu Rehberi, süreli yayınları, almanakları, devlet yayınlarını, ansiklopedileri, mektupları, biyografi sözcüklerini, atlasları ve kitapları önermeyi unutmayın. Araştırma yapmak, görüşmeler ve gözlemler için fikirler listeleyin. Bilgi toplamak için önemli yerleri ziyaret etmek, fotoğraf çekmek ya da mektup yazmak gibi diğer uygun Sosyal Bilgiler metotlarına karar veriniz.

Değerlendirme:

Öğrenciler, başarılı bir şekilde araştırma sorusunu ve öğretmenlerin onayını isteyen stratejilerin taslağını yazacaklar.

EKLER

Ek-1: Sosyal Bilgiler Fuarı Sözleşme ve Zaman Çizelgesi

Adı:

Araştırma Sorusu:

Denetleyen Sosyal Bilgiler Öğretmeni:

Ailesinin/ Yakınının Adı:

Aşağıyı imzalayarak, çocuğum ve ben yapılacak olan Sosyal Bilgiler Fuarı için bir projeyi tamamlamaya karar verdik. Biz projeyi yaparken okul gününü aşan çalışma saatlerinin gerekliliğinin farkındayız. Projenin araştırma kâğıt bölümü kabul olduğunda, mevcut ders müfredatının hedeflerine ulaşması için gerekli kurs ve öğretmen proje geliştirme üzerine eğitim veren sorumludur.

Velisinin İmzası

Öğrenci İmzası

.....
...

(Kesik noktalı çizgi boyunca. Sosyal Bilgiler öğretmeni denetiminde geri üst kısmını gönder. Bilgilerinizin için zaman çizelgesi tutun.)

14-25 Kasım	Konu arama
28 Kasım	Verilen sözleşmeler Ailelere mektuplar gönderildi Gereksinimler incelendi Zaman çizelgesi dağıtıldı Proje Kuruluna bilgi dağıtıldı
2 Aralık	Sözleşmeler öğretmenlere geri döndü
23 Aralık	Proje panolarını satın almak için son gün Öğretmen liderliğindeki araştırma süreci
16 Mart 2012	Çalışmanın son taslağı Kabataslak panoya doğru
23 Mart 2012	İlçe Fuarı için projeye son şeklinin verilmesi
30 Mart 2012	İlçe Fuarı
30 Mart 2012	Ödül töreni-Okul izlenimi
	Projeler Fuar alanından kaldırılır

Ek-2: SOSYAL BİLGİLER ARAŞTIRMA SÖZLEŞMESİ

İsim: Proje Ortağı (varsa):

Konu.....

Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanı.....

Araştırma Sorusu.....

Plan 1-Proje Önerisi

İçerir: Amaç beyanı

Araştırma Sorusu

Araştırma Yöntemleri (kullanılabilecek özel stratejiler listesi)

Bibliyografya ve tanıtma yazıları

Plan 2-Araştırma Makalesi (Kağıdı)

İçerir: Amaç beyanı

Araştırma Sorusu

Araştırma Yöntemleri (Kağıda yazılmış ve doğrusu uygulanan)

Bibliyografya ve tanıtma yazıları

Plan 3-Sosyal Bilgileri Gösterir

İçerir: Proje Önerisi (Plan 1)

Araştırma Kağıt (Plan 2)

Proje Görüntü Tahtası

* Plan 3'te tercihen Öğrenciler bir partnerle birlikte çalışabilir.

.....

Ben bu planı kendi isteğimle ve tamamlamak için kabul ettim. Tamamlamadığım takdirde bunu başarısızlık kabul ediyorum.

Ailesi imza

Öğrenci imza

Ek-3: BİLİMSEL ETİK BEYANI

PROJEYİ HAZIRLAYAN ÖĞRENCİ(LER) (EN FAZLA 2 ÖĞRENCİ) TARAFINDAN DOLDURULACAKTIR

I. “İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Sosyal Bilgiler Proje Fuarı”na katıldığım(ız) projenin konusunun seçiminde, soruna yaklaşımım(ız)da, düşünce ve uygulamada tamamen kendi fikirlerimi(zi), bilgi ve becerimi(zi) kullandığımı(zı), karşılaştığım(ız) kimi problemlerde danışman öğretmenim(iz)den sadece yol gösterici olarak yardım aldığımı(zı), adı geçen projenin tamamen bana(bize) ait olduğunu beyan ederim(ederiz).

İlçesi :

Okul Adı :

Proje Adı :

Öğrenci Adı Soyadı İmzası

1.

2.

DANIŞMAN ÖĞRETMEN TARAFINDAN DOLDURULACAKTIR

“I. İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Sosyal Bilgiler Proje Fuarı”na katılan ve yukarıda adı geçen öğrenciye/öğrencilere yol gösterici olarak danışmanlık yaptığımı, bunun dışında projenin tamamen öğrenciye/öğrencilere ait olduğunu beyan ederim.

Danışman Öğretmen Adı Soyadı

İmzası

1.

Tarih :

Sayın Veli:

İlçemizde Sosyal Bilgiler Fuar hazırlıkları devam etmektedir. Bugün çocuğunuz proje için gerekli olan araçlar; projenin yapısı ve proje hazırlık süresi hakkında bilgilendirildi. Eğer o, Sosyal Bilgiler Fuarına katılmayı amaçlıyorsa, bir araştırma yazısı ve araştırmayı sergileyecek pano gereklidir.

Biz okulda planlamayı yaptığımızdan, bugün çocuğunuzla bilgileri lütfen gözden geçirin. Çocuğunuzun araştırma konusunu seçmede ve gerekli bilgilere ulaşmada sizin yardım ve desteğinize ihtiyacı vardır. Bununla birlikte çocuğunuzun başarılı bir projesi ailesinin ya da bir uzmanın değil kendisine özgü çalışmasını temsil edecektir. Bu proje çocuğunuza değişik eğitim tecrübeleri kazandıracaktır. Öğrenciler notlar alacak, taslak yapacaklar, tezin ifadesini yazacaklar, makale yazacaklar ve kaynakça hazırlayacaklardır. Panoyu hazırlayan öğrenciler yazmada, panoyu düzenlemede ve ayarlama da sanatsal beceriler kazanacaklar. Ders öğretmenleri de bu becerilerin kazanılmasında çocuğunuza yardımcı olmaya çalışacaklardır.

Lütfen proje takvimine dikkat ediniz ve çocuğunuzun projenin her yönünden proje teslim süresine uygun görev dağılımını planlaması için yardım ediniz. Bir klasör tüm bilgi ve araştırmaları düzenleme açısından idealdir. Kabataslağın onaylanmasından önce, çocuğunuz sizden araştırma yazısının dilbilgisi ve yazım yanlışlarını gözden geçirmenizi isteyecektir. Sizin ortaklaşa çalışmanız ve çocuğunuza desteğiniz bu değerli öğrenme deneyim için takdire şayandır. Çocuğunuzla bu bilgiyi gözden geçirdikten sonra bu mektubun alt bölümünü lütfen imzalayınız ve onu bize ulaştırınız.

Saygılarımla.

.....

Sayın : _____

Çocuğumla Sosyal Bilgiler Fuar Projesi Bilgisini gözden geçirdim.

çocuğumun adı _____

Tarih

Aile/ veli imza

Ek-5: Veliler İçin İp Uçları*

1. Çocuğunuzla birlikte Sosyal Bilgiler projesi ile ilgili tüm bilgileri gözden geçiriniz. Eğer sorunuz varsa bilgiyi dağıtan öğretmenle iletişime geçiniz.
 2. Çocuğunuzun araştırma konusunu seçmesine yardımcı olun ve onun kararının destekçisi olunuz.
 3. Çocuğunuza projesini düşünme, araştırma ve hazırlamak için zaman veriniz.
 4. Aşağıdakileri yaparak çocuğunuza yardımcı olunuz
 - a) Onun kütüphaneye gitmesini sağlayınız
 - b) Görüşmeleri düzenlemesine yardımcı olunuz
 - c) Bilgi kaynağı olarak önerilerde bulununuz
 - d) Araştırma yapmasına ve derlemesine yardımcı olunuz
 - e) Bilgi ya da materyal gerektiren yazıları tahsis edip gözden geçiriniz
 - f) Çocuğunuzun projesiyle ilgili basılı dokümanları toplayınız.
 - g) Pano tasarım gelişimi için önerilerde bulununuz
 - h) Model yapımında yardımcı olunuz
- Hatırlatma:** Sizin amacınız çocuğunuza Sosyal Bilgiler Projesini tamamlamada yardımcı olmaktır. Yardımcı olmak anahtar kelimedir. Eğer sosyal bilgiler projesinin amacı çocuğunuza doğru öğrenme tecrübesi olması ise çalışmanın çocuğunuzun kendisi tarafından yapılması gerekmektedir.
5. Dilbilgisi açısından doğru olması ve içerik için tüm materyalleri gözden geçiriniz
 6. Çocuğunuzun projeyi teslim almasında ve teslim etmesinde yardıma muhtaç olduğunu göz önünde bulundurunuz
 7. Çocuğunuzla okul, şehir, ülke sosyal bilgiler fuarlarına giderek desteğinizi gösteriniz.

Ek-6

Tarih:.....

Sevgili Öğrenci:

Bugün senin için gerekli olan araçları projenin yapısı ve proje hazırlık süresi için Sosyal Bilgiler Fuar Bilgisini alıyorsun. Eğer Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılmayı amaçlıyorsan, bir araştırma yazısı ve araştırmayı sergileyecek pano gereklidir. Araştırma yazın seni Sosyal Bilgiler sınıf seviyesine dâhil edecektir.

Anne ve babanla bu dosyadaki bilgileri lütfen gözden geçirin. Sosyal Bilgiler proje konusunu seçmede ve bu proje için bilgi toplamada yardım ve desteğe ihtiyacın olabilir. Sen bir yere gönderildiğinde ailelerin ön bilgi ve hatırlatıcıya ihtiyacı olduğunu hatırlayınız, bu yüzden önce sorun ve sonra rehberlik için biraz zaman veriniz. Başarılı bir proje ailenin ya da bir uzmanın çalışması değil kendisine özgü çalışmasını temsil edecektir. Bir klasör tüm proje bilgi ve araştırmayı düzenleme ve saklamada idealdir. Not kartları not almak için gereklidir.

Kabataslak çalışmayı temize çekmeden önce, ebeveynlerinizden ve bir yetişkinden araştırmanızı dilbilgisi ve yazım hataları için kontrol etmesini isteyiniz.

Bu proje sizin başarı bir akademik ve iş kariyeri için gerekli birçok yeteneğinizin gelişmesine yardımcı olacaktır. Örneğin; araştırma yapmak, notlar tutmak, iyi bir çalışma taslağı yapmak, iyi bir planı ve belge niteliğinde evrak yazmak, gurur duyacağın görsel bir sergi oluşturmak, örgütsel becerilerini geliştirecek ve sana güven verecektir.

Lütfen proje takviminin farkında olunuz ve projenin her aşamasında görev dağılım tarihlerine göre çalışma bölümlerini planlayınız. Gerçekten sevdiğiniz bir konuyu seçmeyi ve öğrenmekten zevk almayı hatırlayınız.

Saygılarımla

Ek-7:

KARAR VERME

ARAŞTIRMA PROJESİ KONUSU

1. Sosyal Bilgiler Araştırma Projesi için seçeneklerimden bazıları aşağıda listelenmiştir.

.....

.....

.....

2. Yukarıdaki seçenekleri kullanarak, karar vermede size yardımcı olması için aşağıdaki soruları kendinize sorunuz. Her soruya cevap alabilecek bir kod geliştirin. (Örneğin, “evet”, “hayır” ya da “belki”). Daha sonra şu soruları kullanınız.

- A. Bu bana heyecan verici bir konu mu?
- B. Ansiklopedinin yanında en azından iki farklı kaynak bilgisi var mı?
- C. Bu konu sosyal bilgilerin 8 öğrenme alanından birisiyle ilgili mi?
- D. Ben bu konuyu görsel sergiyle kolayca sunabilecek miyim?
- E. Bu konu hakkında çok fazla bilgi var mı?

3. BENİM SOSYAL BİLGİLER PROJE

KONUM.....

4. Benim bu konuyu seçmemdeki sebeplerim.

A.

B.

C.

Öğrencinin imzası.....

Tarih.....

Velinin imzası.....

Tarih.....

Ek-8: Araştırmanın Özet Formatı

1- Klasör ve Kapak Sayfası

Sayfa, projenin ismini, öğrenci isimlerini, seviyesini ve öğretmenin ismini açık bir şekilde gösteren kapak sayfasıyla birlikte bir klasörün içinde olmak zorundadır. Kapak, projenin kapsamlı estetik görünümünü kapsamalıdır. Sayfa arka sayfanın bir önceki tabloya yerleştirilmelidir.

2- Doğrulama ve Sunum Formatı

Raporlar yazılmalı ve yazdırılmalıdır. Eğer rapor öğrenciden başka birisi tarafından yazılırsa, başlık sayfasında aşağıdaki gibi bir sayfada aşağıdaki ifadeyi içermelidir.

Bu sayfanın..... kişi tarafından yazıldığını doğruluyorum
.....tam olarak hazırladığım gibi.

.....öğrenci imzası

3- Özet Sayfasının İçeriği (4-5 sayfa 1.5 satır aralığı yazılan yazılar)

- Araştırma sorularının durumu, araştırma konusunun niçin seçildiğini açık bir şekilde ifade eder.
- Metodoloji, araştırma yönteminin basamaklarındaki adımları ifade eder. – verilerin nasıl toplandığını ve analiz edildiğini
- Araştırma bulguları basamak basamak ve ikna edici bir şekilde yeterli ve tutarlı bilgiyi içermelidir.
- Sonuç, ana fikrin özetini ve araştırılacak soruların cevabını içermelidir.

4- Bibliyografi ve Referanslar (Kaynakça)

Denetleyici öğretmen, güvenilir kaynaklardan rehberlik sağlamalıdır. Öğrenci sayfa boyunca kesinlikle seçilmiş stili kullanılmalıdır. Bilgilerin düzenlenmesi internetten bulunabilir. El kitapları ilçe fuar yöneticisi tarafından dağıtılacaktır.

Bibliyografi, tüm seviyeler için geçerlidir.

Ek-9 ALAPLI SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI JÜRİ DEĞERLENDİRME FORMU 2012

Bu form, sergilenen projeler arasından dereceye girecek projeleri seçmede size yardımcı olması için hazırlanmıştır. Jüri üyeleri bu formları kullanarak her bir projeyi puanlandıracaklardır. Formlar doldurulduktan sonra Düzenleme Kurulu Başkanlığına teslim edilecektir. Jüri üyelerinin her bir proje için verdiği puanlar toplanacak ve en yüksek puanı alan dört proje seçilecektir.

1. ARAŞTIRILAN SORUNUN İFADE EDİLMESİ (5 PUAN)	JÜRİ NOTLARI
A. Açık bir şekilde ifade edilen bir amaca soruya sahiptir.	
B. Orjinal ya da konunun farklı yönlerini ortaya koyan bir amaca soruya sahiptir.	
C. Ne çok sınırlı, ne de çok dar bir amaca ya da soruya sahiptir.	
D. Önemli bir yerel devlet ulusal ya da uluslararası sosyal bilgiler amacı sorununa hitap etmektedir.	
E. Açık bir şekilde proje başlığını, amacını, yöntemini ve sonucunu belirten bir özete sahiptir.	
2. ÖZET BÖLÜMÜ (30 PUAN)	
A. Özet bölümü problemin ifade edilmesini içerir.	
B. Özet bölüm konunun gelişimini içerir.	
C. Özet bölümü konunun yorumlanmasını içerir.	
D. Özet bölümü eleştirel düşünme örneklerine sahiptir. (Bilgilerin yorumlanması ve değerlendirilmesi)	
E. Özet bölümü doğru bir dilbilgisine sahiptir.	
F. Özet bölümü doğru bir imla kuralına sahiptir.	
G. Özet bölümü doğru bir noktalama işaretlerine sahiptir	
H. Özet bölümü doğru bir kaynakçaya sahiptir.	
3. GÖRSEL SERGİ GÖSTERİ (25 PUAN)	
A. Görsel sunum serginin amacını, problemini ortaya koyar.	
B. Görsel sunum serginin metodolojisini ortaya koyar	
C. Görsel sunum serginin sonucun ortaya koyar	
D. Görsel sunum sonucu destekleyen bilgilerin sunumunu ortaya koyar.	
E. Görsel sunum bilgilerin sunumu için medyanın ya da formatın (biçim) doğru seçeneğini ve doğru kullanımını içerir.	
F. Görsel sunum tatmin edici bir görsel ya da işitsel etkilere sahiptir	
G. Görsel sunum doğruluk, saflık ve uzmanlıklar beyan edilen işçilik etiğine sahiptir.	

H. Görsel sunumda materyallerin sunumunda düzenlenmesinde ve tasarımıyla yaratıcılık ve özgünlük vardır.	
İ. Görsel sunumda gösteri ve ölçü ve zaman belirtilmelerinde başka medya kullanılır.	
J. Görsel sunum doğru dilbilgisine sahiptir.	
K. Görsel sunum doğru imla, yazım kurallarına sahiptir.	
L. Görsel sunum doğru noktalama kurallarına sahiptir.	
4. SÖZLÜ SUNUM (10 PUAN)	
A. Öğrenciler konunun içeriğini, kelime bilgisini ve proje gelişimindeki kullanılan araştırma sürecini yansıtır.	
B. Öğrenciler güven, tutarlık ve düzgün bir duruş gösterirler.	
C. Öğrenciler, araştırma konusunun nasıl geliştirebileceğine ve geliştirileceğine dair etkili bir düşünmeyi gösterir.	
5. METODOLOJİ (30 PUAN)	
A. Proje yeterli ve güvenilir bir araştırma derinliğini gösterir.	
B. Proje temel sonuçlara dayanan yeterli bilgiyi gösterir.	
C. Proje Sosyal Bilgiler becerilerinin uygulanmasına dair (kanıtları) örnekleri gösterir. (bilginin yorumlanması, toplanması, haritaların yorumlanması)	
D. Proje tutarlılık gösterir. (tüm bilgilerin projenin amacıyla/araştırma sorusuyla uyumluluk)	
E. Proje yorumların örnekleri (kanıt) ve bilgilerin analizini gösterir.	
PROJEYE VERİLEN TOPLAM PUAN	
ÖNERİLER:	
Jürinin Adı ve Soyadı	Jüri İmzası

ALAPLI SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI ÖĞRENCİ KILAVUZU

2011-2012

Oğuzhan KARADENİZ

Proje Koordinatörü

BİR KONU SEÇME

1. Sınırlanmış konulardan kaçının.

Örnek: Bizim ilçemizde yetişen bitkiler nelerdir?

Bir öğrenci, birkaç kelime veya bir cümle ile izah edilen konular hakkında rapor yazamaz.

İyi Konu: İlçemizde fındık üretiminin ülkemiz ekonomisine etkisi nedir?

2. Kapsamlı konulardan kaçının.

Örnek: Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde neler olmuştur?

Hangi konunun ele alınmasına ihtiyaç vardır bilinmeli. Tüm bilgileri bulmak çok zor veya imkânsızdır.

İyi Konu: İstanbul'un fethinin Türk ve dünya tarihi açısından önemi nedir?

3. Kullanışlı olmayan bilgilerden kaçının.

Örnek: Kanuni Sultan Süleyman Han neden vefat etmiştir.

Biz genellikle insanların geçmişte tam olarak ne yaptığını neden yaptığını bilmiyoruz. Ayrıca bu bilginin sosyal bilgiler kazanımlarıyla da ilişkili olması öğrenci yararına olacaktır.

4. Kafa karıştırıcı konulardan kaçının çünkü o tespit edilemez, kesin bilgiler araştırılmaktadır.

Örnek: Türkler ne sever?

Biz Türklerin hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeylerin farklı olabileceğini biliyoruz.

İyi Konu: Osmanlı Devleti ve Avrupa devletleri arasındaki kültürel etkileşim olmuş mudur?

5. İnsanların dünyada kabul edemeyeceği konulardan kaçının.

Örnek: Dünyanın en güçlü ülkesi neresidir?

Konu gerçekler ile desteklenmelidir. Gerçekler bir sonuca varmak için kullanılır.

İyi Konu: Osmanlı Devleti'nin bir güç olarak ortaya çıkmasını sağlayan etmenler nelerdir?

6- Araştırma konusunda bir sosyal bilgiler bakış açısı yerine bir o kadar da doğa bilimleri konu olarak soruşturulmalı.

Örnek: Nükleer enerjiye hayır.. Doğal enerjiye evet....

Sosyal Bilgiler Proje Fuarı

Öğrenci Projelerinin Hazırlanması

I. KONU SEÇİMİ

A. Sosyal Bilgiler Bilim Dalı

Sosyal Bilgiler Proje Fuarında 8 öğrenme alanı çerçevesinde yarışma düzenlenecektir. Kazanım sayıları dikkate alınarak her okulun hangi öğrenme alanından en fazla kaç projeye katılabileceği aşağıda belirtilmiştir.

1. Birey ve Toplum (Her okul için en fazla 1 proje)
2. Kültür ve Miras (Her Okul için en fazla 3 proje)
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler (Her Okul için en fazla 1 proje)
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim (Her Okul için en fazla 2 proje)
5. Zaman, Süreklilik ve Değişim (Her Okul için en fazla 1 proje)
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum (Her Okul için en fazla 1 proje)
7. Güç, Yönetim ve Toplum (Her Okul için en fazla 1 proje)
8. Küresel Bağlantılar (Her Okul için en fazla 1 proje)

Öğrenme alanları, bir ya da birden fazla akademik disiplini içerebilir. Örneğin; “Birey ve Toplum,” psikoloji ve vatandaşlık bilgisini; “Kültür ve Miras”, antropoloji, tarih ve vatandaşlık bilgisini; “İnsanlar, Yerler ve Çevreler,” coğrafya’yı; “üretim, tüketim ve dağıtım” ekonomi’yi; “Güç, Yönetim ve Toplum” sosyoloji’yi, vatandaşlık bilgisini, hukuku içermektedir. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Küresel Bağlantılar” disiplinler arası alanlardır.

Not: Her iki sınıfta “Zaman, Süreklilik ve Değişim” öğrenme alanı diğer öğrenme alanları içinde düşünülmüştür.

- Öğrenme alanların herhangi birinde bulunan bir konu veya konular içerisindeki önemli herhangi bir nokta proje olarak alınabilir.

- B.** Okumayı ve çalışmayı sevdiğin güncel bir konuyu düşün. Çözülmesini istediğin problemleri düşün.
- C.** Gazeteleri, farklı dergileri ve diğer güncel yayınları araştır. Güncel makaleleri oku, radyo ve televizyon haber bültenleri dinle.
- D.** Mevcut konular hakkında beyin fırtınası yap sana ilginç gelebilecek konular hakkında ailelerle, öğretmenlerle ve diğer öğrencilerle konuş.
- E.** Mevcut konu hakkında sahip olduğun ön yargıları tanımla. Bilgilerin sınıflandırıp sınıflandırılmadığını ve ön yargılı olup olmayacağını belirle.

II. UYGUN ARAŞTIRMA SORUSUNU FORMÜLE ETME

- A.** Senin konunla ilgili on soru listele
- B.** Olası araştırma soruları hakkında bu soruların her birini sor.
 1. Konu hakkında orijinal bir araştırma yapabilir misin?
 2. Konu anlamlı mı? Sorunun cevabı sana ve senin toplumuna bir faydası dokunacak mı? Sorular hakkında buna benzer sorular sor.
 3. Soru tanımlama ihtiyacı olduğun kelimeleri kullanıyor mu?
 4. Sen evet, hayır cevaplı sorulardan kaçındın mı?
 5. Zaten sorunun cevabını biliyor musun?
 6. Konu hakkında ön yargılı mısın? Yoksa bilgin var mı ?
 7. Sorunun sonucunu bulabilecek misin?
 8. Konu hakkında gerekli verileri bulabilir misin?
- C.** Soru listesini üçe indirme
 1. Soruları aileler, öğretmenler ve arkadaşlarıyla tartış.
 2. En iyi araştırma sorusunu seç.

III. KONUYU VE SORUYU SEÇMEDEKİ AMACIN BELİRLENMESİ

- A.** Konuyu niçin seçtin?
- B.** Sebebini açıklayan bir paragraf yaz

IV. ARAŞTIRMA METODUNUN SEÇİLMESİ

A. Medya merkezinde başlaması

1. Kitaplar
2. Dergiler (Okuyucu rehberi kullan)
3. Gazeteler (Son birkaç yıllık indeksleri incele)
4. Devlet dokümanları
5. Arşivler

B. En Azından Bir Tane (2-3 tane seçilebilir) Orijinal Araştırma Yolu Seç

1. Görüşmeler
2. Anketler
3. Sözlü tarih
4. Durum çalışmaları
5. Belgeler
6. Fotoğraflar
7. Sinemalar
8. Deneyler
9. Haritalar
10. Fiziki kalıntılar (Binalar, sanat eserleri, manzaralar)
11. Yayılanmış metinler (vasiyetnameler, mektuplar, senetler, tutanaklar, günlükler, aile notları)
12. Maketler vb.

V. ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLMESİ

A. Zaman çizelgesi (takvim) hazırla

B. Araştırmanın günlük seyrini tut (hem başarılarını hem de aksayan yönlerini)

C. Araştırma süreci zarfında engeller çıkabilir. Engeller olduğunda vazgeçme. Ailenle öğretmenlerinle konuş ve planı yeniden yap. Cevabı bulmak sonucu bulmak kadar önemlidir.

VI. VERİLERİN ÖZETLENMESİ

- A.** Taslaklar/Denemeler
- B.** İstatistikler (Grafik ve şema şeklinde)
- C.** Fotoğraf /Şemalar/Çizimler

VII. SONUCUN BULUNMASI

- A.** Araştırma zarfında toplanılan bilgiyi kullanarak soruyu cevapla. Eğer soruyu cevaplamazsan projenin bir anlamı kalmaz.
- B.** Sana sonucu bulman için yardım edecek karar verme şemaları kullan

VII.SUNUM FORMATININ BELİRLENMESİ

- A.** Bir format seç (Görsel, yazılı, dramatik sunum, işitsel vb.)
- B.** Tablolar, grafikler, fotoğraflar, çizimler, haritalar, sanat eserleri, filmler, şekiller, siyasi karikatürler, duvar resimleri, kayıt slaytları, video bantları, maketler, bilgisayarlar ve benzeri kullan.

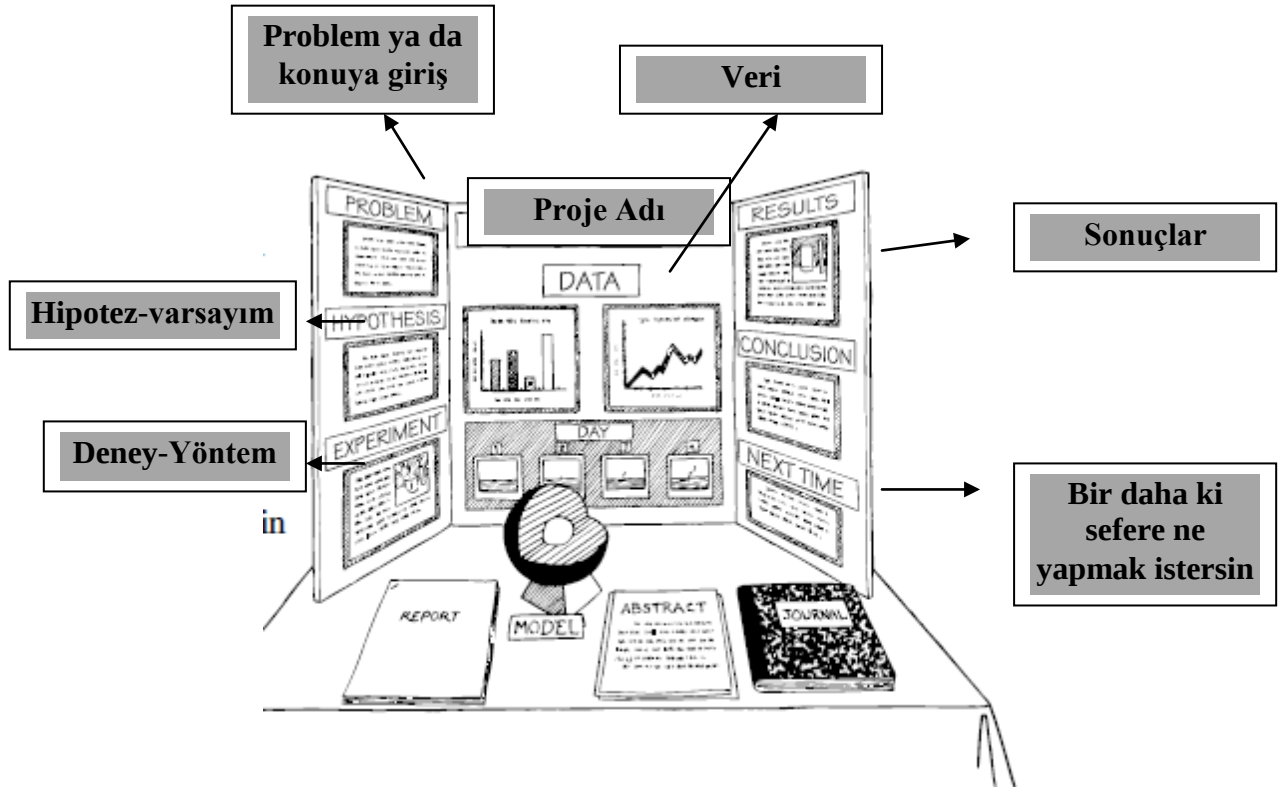

PANO VE MODELLERİN

HAZIRLANMASI

BİR PANOYA NASIL BAŞLARSIN?

1. Çok erken bir zamanda pano için bilgiler toplamaya başlamak büyük bir şekilde önemlidir. Her şeyi saklayın: Konu hakkında gerekli bilgiyi içeren tüm yazıların kopyaları; dergi makaleleri, gazete makaleleri, elektronik postalar, fotoğraflar, broşürler... Bu dokümanları toplatıp saklamak için bir dosya kullanın. Proje bitinceye kadar asla hiçbir şeyi çöpe atmayınız.
2. Panoyu satın alın ya da kendiniz yapınız. Panolar işbirliği içerisinde olduğumuz bir marangozda yaptırılabilir. Eğer panoyu kendiniz yapıyorsanız, malzemeleri herhangi bir malzeme deposundan temin edebilirsiniz.
3. Panolar bez veya kağıtla kaplanabilir, boyanabilir ve değişik renklerde satın alınabilir.
4. Bir tane pano çizim planı yapın. Panonun gerekli bölümlerini çizdiğinizden emin olunuz. Birkaç kez taslak ya da planı çiziniz. Böylece amacınıza uygun olan en iyisini seçebilirsiniz. İyi bir düzenlemenin çalışmana bütünlük sağlayacağını ve ön hazırlıklı bir taslak çalışmandaki problemlerin çözülmesine yardım edeceğini aklınızda bulundurunuz.
5. Eğer gerekirse son çizimi öğretmenin onayına sununuz.
6. Onaylandığında toplanılan bilgilerin ve belgelerin panoya yerleştirilmesi için plan yapın. Temiz kenar boşlukları ve belgeler için uygun boşluk bıraktığından emin olunuz.
7. Belgelerin doğru bir şekilde yazılmasını birisine kontrol ettirin. Panoya belgeleri ve diğer dokümanları yapıştırınız.

Gerek problem, amaç ve yöntemin belirtildiği sol bölüm, gerek verilerin aktarıldığı orta bölüm, gerekse sonuç ve önerilerin yapıldığı sağ bölümde de grafikler, çizelgeler ve çizimler kullanılabilir. Aşağıda başka bir şekilde de açıklanmıştır.

<u>YÖNTEM</u>	<u>Problemin adının soru şeklinde ifadesi</u>	<u>SONUÇ (LAR)</u>
(Projenin amacı ve sorusuyla ilgili grafikler, şekiller ve çizimler	Grafikler, haritalar, şekiller, şemalar, zaman çizelgeleri ile konunu sunumu	Sonuçlarda şekillerle açıklanabilir. Önerilerini de burada belirtmelidir.

PROJE TAHTASI

İsteğe bağlı: Tahtanın önünde öğrenci video, maket, model vb. diğer ekran öğelerini de kullanabilir. Proje Tahtasının önünde projenin anlatıldığı özet kağıdı da bulunmak zorundadır.

Özet Kağıdı

Farklı bir Örnek:

Yöntem

Projenin Adı-Sorusu

Veriler ve şemalar

Sonuç

PANODAKİ YAZILAR İÇİN NE KULLANILABİLİR?

Pano, kontrplak, strafor, delikli askı tahtası, mukavva ya da diğer materyaller gibi dayanıklı materyallerden yapılmalıdır. Ticari olarak hazırlanmış köpük ya da karton panolar (kolay kullanım için katlanılabilir) kullanılabilir.

Panoyu kaplamanın avantajları:

Panonun rengi genel renk düzeninin bir parçası olabilir ve konuyu pekiştirmeye yardımcı olabilir. Kaplı bir pano gösteri panosunun kuzeyinin kendisiyle uyumsuz olmamalıdır. Örneğin ağacın boyası, kartondaki dairelerin yapısı ya da kartondaki sıralar dikkat çekmek için tasarımla uyumlu olmalıdır. Panonun zemini çalışmayla uyumsuz bir şey değil de tasarımın bir parçası olmalı. Hatırlayın: Kaplı pano serginin bütünlüğünü sağlamaya yardım edecek.

Panoyu kaplamak için kullanılan materyaller:

Özellikle pano kontrplaktan yapıldıysa panoyu boyamak iyi olur. Eğer kartonu boyamaya çalışıyorsan boyanın çok ince ve sulu olmamasından emin olun. Keçe ve bez çok ince olmadığı sürece panoyu kaplamak için kullanılabilir. Değişik renkler daima bulunur. Eğer panoyu straforla yaptıysanız kartonla ya da bezle kaplamak daha doğru olur. Son olarak pano için niçin renkli kenar süsleri kullanmayı düşünmüyorsunuz? Bu kenar süsleri bir çok kırtasiyede ve büyük marketlerde bulunabilir.

Panonun süslenmesi

Panodaki dokümanlar neyin gösteriliyor olduğuna bağlı olacak. Örneğin bir konu için gerekiyorsa balık ağı gibi alışılmamış bir şey kullanın. Yaratıcı olmaya çalışın ve izleyicinin dikkatini çekecek ve konuyu destekleyecek materyaller kullanınız.

Ögelerin Tasarımı

Hangi tasarım öğeleri panoyu daha çekici yapacak? Olağanüstü bir pano kendi içinde bir sanat eseridir. O iyi bir kompozisyon ve düzgün bir düzenlemeyi yansıtır.

İlgi Odağı: Dikkati çekecek bir şey mi var? Bir ilgi merkezi izleyicinin dikkatini çeker.

Renk Düzeni: Renk uyumunun kullanımı panoyu düzenlemeye katkı sağlayacak. Seçilen renkler konuyu yansıtabilir. Örneğin siyasi bir konu için kırmızı, beyaz ve mavi renklerini, kadın haklarına ait konular için soluk renkler, etkili bir görsel açıklık için siyah ve sarı renkler, denizi işleyen bir konu için mavinin tonların ya da vurgu yapmak için siyah ya da beyaz rengini (diğer renklerle birlikte) kullanabilirsiniz.

Zıtlık: Kolay okunması için seçtiğin renkler arasında yeterince bir fark var mı? Çalışma panoda kaybolmamalıdır.

Denge: Kapsamlı bir tasarımın pano boyunca yürütüldüğüne dikkat edilip edilmediğini kontrol ediniz. Uyumun sağlanabilmesi için gruplandırılan öğelerin denk bir şekilde dağıtılmasına çalışınız.

Çeşitlilik: Grafikler, tablolar, haritalar, şemalar, zaman çizelgeleri veya resimler kullanarak konuyu ilgi çekici hale getirdin mi?

Düzen: Düzenli bir gelişme iyi bir kompozisyon için önemlidir. Soldan sağa okuduğumuz için panonun soluna “amaç” bölümünü koymak, panonun sağına da “sonuç” bölümüyle bitirmek tavsiye edilebilir.

Bütünlük: Tasarım prensibi tekliği gösterir. Kendine Sor: Benim panom bir bütün olarak birlikte olan bölümleriyle işlevini yapıyor mu? Eğer tüm bölümler gerekliyse, panonun bütünlüğü sağlanılacak? Projeni gereğinden fazla süsleme. Çalışmak açık ve net olarak düzenleyin.

Yazı Çeşitleri

Yazmak, konu ve araştırmayı insanlara aktarması açısından önemlidir. Başlık, sosyal bilgiler projesinin amacını açık bir şekilde ifade etmek için büyük puntolarla etkili olmalıdır. Yazı tutarlı olmalıdır. Diğer bir ifadeyle, her bölümde aynı büyüklükteki yazı puntosunu kullanın. Yazılar düz olmalıdır. Yukarı ya da aşağı yazma mıknaş gibi gözü çekmelidir. Uygun aralığın kelimeler ve harfler arasında olması için harflerin puntosunu ayarlamak zaman alır. Yazıların panonun dışına çıkmasına izin vermeyiniz.

- Keçeden ya da el işi kâğıtlarından kesilen yazılar (Elle yapılmış veya hazır)
- Boya kalemleriyle boyalı temiz bir şekilde çizili yazılar.

- Mukavva, kartonpiyer ya da plastik gibi araçlarla delinerek yazılan yazılar.
- Farklı kalıplarda hazır harflerle kullanılan yazılar.
- Değişik fonlarda hazır bilgisayarlardan çıktı alınan yazılar.
- Şeffaf bantlı şeritlerde basılı yazı (özel makine gerekli)

Panonun Bölümleri

Her pano aşağıdaki bilgileri içermelidir:

1. Sınıfı (seviyesi),değerlendirilecek her projenin altında öğrenme alanı, öğrencinin adı, danışman öğretmenin adı, ve okulun adı olan panonun önüne bağlı A 3x3 boyutunda kart.
2. Projenin **adı** (Soru şeklinde)
3. Projenin **amacı** (Tez ve önsöz)
4. Konuyu araştırmak ya da incelemek için kullanılan **metodoloji**
5. Konuyu örneklendiren görseller (Resimler, tablolar, grafikler, haritalar vb.)
6. Araştırılacak konunun Sonuç bölümü (Araştırma yazısının ana bölümünün sonuç bölümünden doğrudan alınabilir.)

Pano Hatalarından Uzak Durulması

1. Panoda beyaz rengini kullanmaktan uzak durun. Zira izleyicilerin hataları görmesini sağlar.
2. İyi ifade edilen yerlerde sprej belirteçleri kullanın. Beyaz yapıştırıcı kağıdı kırıştırarak ve kullandıktan sonra resimleri ya da yazıları yer değiştirme imkanı vermeyecektir.
3. Yapıştırmadan önce dokümanları yerleştirmek için düz iğne kullanın. Öğeler hala yeniden düzenlenebilir. Bu durumda istenilmeyen hareketten uzak durulacak.
4. Soruları yerleştirmek için ön çalışma olarak kullanmak için panonun üstünden eşit mesafelerle iplik parçası iğneleyin. Ön çalışmaları temizlemek için ovulan silgi kullanın. Ovulan silgiler leke bırakmayacaktır.
5. Resimleri ve grafikleri eşit bir şekilde kesmek için zaman ayırın. Yırtık pırtık kenarlar dikkat çekecektir.

6. Düzenlenen görünüm için resimleri ve grafikleri düzenlemek için el işi kâğıtları ya da boyanmış kâğıtlar kullanınız.
7. Bazı çeşit el yapımı ya da satın alınmış süs kenarlıkları kullanınız
8. Tutkal korkunç bir yapıştırıcıdır. Fakat iyi ifade edilen yerde kullanılmalıdır. Eğer bazı tutkallar panonun önünde görülürse kolayca temizlenmesi için küçük toprakla kurulayıp temizleyin.
9. Kaplanmamış panoyu asla işaretlemeyin. İşaretleyicileri silmek mümkündür. Ancak iz bırakacaktır.

İşitsel-Görsel Materyallerle İlgili Kurallar

Görsel-İşitsel materyaller konuya uyumlu bir şekilde kullanılabilir. Slayt, kasede alınmış görüşmeler, video sunumları ve PowerPoint sunumları görsel-ışitsel araç çeşidinin örnekleridir.

Araç Güvenliği

Tüm görsel-ışitsel araçları korumak öğrenci sorumluluğundadır. Video, bilgisayar ve diğer görsel-ışitsel araçların korunması tavsiye edilir.

Görsel-İşitsel Araçların Zaman Limiti

Normal olarak konuşma, sunumlar toplam 10 dakikayı geçmemelidir.

Model Çeşitleri

Modeller, bir Sosyal Bilgiler projesini konunun üç boyutlu yorumunu güçlendirirler. Projenin bölümleri olarak dahil edilecek model ya da gösterinin bazı örnekleri aşağıdaki gibidir :

	Haritalar	Fotoğraflar
Sanat Eserleri	Filmler	Film Şeritleri
Tablolar	Duvara Yapılmış Resimler	Video Kasetleri
Şemalar	Kayıtlar	Slaytlar
Tarihi Koleksiyonlar	Grafikler	Modeller

Model Kuralları

Öğrenci tarafından yapılabilecek nesne ya da öğeler **öğrenciler tarafından yapılmalıdır.** Model uçakları ve gemileri, oyuncak askerler, oyuncak mobilyalar veya tabaklar ve diğer ticari nesneler gibi ticari modellerin kullanımı en aza indirilmelidir.

Model Materyaller

Kilden model almak, ahşap, alçı, kartonpiyerler, kartonlar, kağıt kil (yakılmamalı) straforlar, mukavva karton, kağıt tüpler, bez (keçe içeren) el işi kağıt, kutular, doku kağıt ve alüminyum folyo kullanılabilir.

Değerli Nesneler

Öğrencilere eğer mümkün olursa değerli koleksiyonlarını kullanmanın yerine sahtelerini yapmaları teşvik edilmelidir. Örneğin gerçeğini göstermekten çok alçıdan mızrak yapabilirsin. Güvenlik bir endişe alanıdır. Bu yüzden öğrencilerden değerli eşyaları göstermekten uzak durmalarını istenilmelidir.

EK-4: JÜRİ EL REHBERİ

ALAPLI SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI JÜRİ EL REHBERİ

2011-2012

Öğrencilerle Görüşmek ve Projelerini Değerlendirmek

- Çoğu öğrenci jürilerle görüşme yapmaktan korkar. İlk olarak arkadaşça ve tehdit etmeyen sorular sorarak onu rahatlatın.
- Öğrenciyle duygusal bir bağ kurar kurmaz, görüşme sadece öğrenci gerçekte proje hakkında ne kadar bilgisi olduğunu ve ne kadar dışarıdan yardım aldığını belirlemek için kullanılmalıdır. Eğer bir projenin aşırı profesyonelce tasarlandığından ve oluşturulduğundan şüphelenirseniz, birkaç dikkatli sorulmuş soru ne kadar dışarıdan yardım alındığını ortaya çıkarır.
- Öğrencilere sorduğunuz sorular direkt olarak ilgili projeye ilgili olmalıdır.
- Projeler bireysel veya iki kişilik gruplar halinde katılım olur. Aynı kategorideki bireysel ve grup projeleri birbirlerine karşı yarışır. Değerlendirirken bunu dikkate alın.
- Öğrenciler varken, jüriler aralarında ne konuştuklarına dikkat etmeliler. Yapılan yorum kulak misafiri öğrenciler tarafından sık sık yanlış anlamalara yol açabilir.
- Her projeye eşit zaman ayırmaya çalışın. Kötü olduğu aşikar olan bir projeyi sallamayın veya aşikar iyi bir projeye gereksiz yere çok fazla ilgi göstermeyin. Her görüşmeye 5 dakika ayırmanız gerekir.
- Bir tutarlılık oluşturmak için sayısal skor verirken 85'i ortalama bir projeye verin. 90 ve üstü puanları ödül kazanan projelere verin. 100 skoru üstün bir proje için saklanmalıdır. 100 puanı hiçbir şekilde geliştirilemeyecek bir proje için kullanılmalıdır. 70'ten aşağı hiçbir proje ilçe fuarı seviyesinde olmayacağından bütün skorlar 70 ve 99 arasında değişmelidir. Ortalama 85 olmalıdır.
- Yazılı yorumlarınızda, en azından iki gözlem yapmaya çalışın. Birincisi hoşagiden ya da kompliman olmalıdır; mesela, “iyi iş”, “mükemmel konu seçimi”, “iyi çalışma”. Hoşa gitmeyen yorumlar yapıcı terimlerle yapılmalıdır; şöyle ki, neyin yanlış olduğunu tanımlamaktansa, projenin nasıl geliştirileceğini anlatın. Mesela, “proje sonuçlarını grafiğe koysan daha iyi olur.”

- İlçeden verilen skor kağıtlarının kopyaları istek üzerine öğrencilere postalanacaktır. Eğer skor kağıtları revizyona ihtiyaç duyarsa, yöneticiden ekstra kopya isteyin. Lütfen bu yorumların uygun ve okunaklı olduğundan emin olun. Öğrenciler ve öğretmenler dönütü, gelecekte daha iyi projeler üretmek için kullanabilmeliler.
- Görüşmenizi bitirir bitirmez, öğrencilere şunu söylemelisiniz; istediğiniz zaman gösteri odasını terk edebilirsiniz. Ödül töreni, kazananların duyurusundan sonra yapılacaktır.

EK-5: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ortaya koymaktır. Aşağıda verilen soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum, seçeneklerinden birini tik (✓) koyarak cevaplandırınız. Her soru için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

Sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. Sonuçların sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir. Lütfen isim belirtmeyiniz.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Oğuzhan KARADENİZ
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Sosyal bilgiler dersini severim.					
2.	Sosyal bilgiler dersinin bir an önce bitmesini isterim.					
3.	Sosyal bilgiler dersine girerken büyük sıkıntı duyarım.					
4.	Sosyal bilgiler dersine çalışmayı severim.					
5.	Sosyal bilgiler dersini öğrenmekte güçlük çekerim.					
6.	Sosyal bilgiler dersini günlük yaşamımda kullanırım.					
7.	Sosyal bilgiler dersinde daha fazla derse katılmak isterim.					
8.	Sosyal bilgiler dersi çalışırken canım sıkılır.					
9.	Sosyal bilgiler dersinden hoşlanırım.					
10.	Sosyal bilgiler dersinden nefret ederim.					
11.	Sosyal bilgiler dersi çok eğlencelidir.					
12.	Diğer derslere göre sosyal bilgiler dersini daha çok severim.					
13.	Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerin günlük yaşamda bir işe yaramaz.					
14.	Arkadaşlarımla sosyal bilgiler tartışmaktan zevk alırım.					
15.	Sosyal bilgiler dersini öğrenmek gereksizdir.					
16.	Sosyal bilgiler dersi benim için ilgi çekicidir.					
17.	Sosyal bilgiler dersi gereksiz bir derstir.					
18.	Sosyal bilgiler dersi benim eğitimim için gereklidir.					
19.	Kendi yaptığım malzemelerle sosyal bilgiler dersini daha iyi öğrenirim.					
20.	Sosyal bilgiler dersi beni ürkütür.					
21.	Sosyal bilgiler dersinde konuyla ilgili kendim malzeme yapmak isterdim.					
22.	Zorunlu olmasam sosyal bilgiler dersini almam.					
23.	Sosyal bilgiler dersine ayrılan ders saatinin fazla olmasını isterim.					
24.	Sosyal bilgiler dersi sınavından korkarım.					
25.	Sosyal bilgiler dersi laboratuvarlı olursa daha çok zevk alırım.					
26.	Çalışma zamanımın çoğunu sosyal bilgiler dersine ayırmak isterim.					
27.	Laboratuvar malzemelerini kullanmasını bilmediğim için sosyal bilgiler dersinden korkarım.					

EK - 6: ÖLÇEK KULLANIM İZNİ

Hotmail

Yeni | Yanıtla | Tümünü yanıtla | İlet | Sil | Gereksiz | Süpür | İşaretle | Taşı | Kategoriler |

Gelen kutusu...

Re: sosyal bilgiler tutum ölçeği izni Dön: İletiler |

 Tuğba Yanpar Yelken [Kişilere ekle](#)
Kime: Oğuz Turan   Yanıtla

Merhaba,
Bizim geliştirdiğimiz tutum Ölçeğini kullanabilirsiniz. Başarılar,
Prof.Dr. Tuğba Yanpar Yelken
----- Original Message -----
From: Oğuz Turan <oguzhankaradeniz25@hotmail.com>
To: tyanpar@mersin.edu.tr
Sent: Sun, 15 Jan 2012 14:37:25 +0200 (EET)
Subject: sosyal bilgiler tutum ölçeği izni

Hayırlı günler hocam. İsmim Oğuzhan KARADENİZ. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bil. Öğretmenliği Ana Bilim Dalında doktora öğrencisiyim. Şu an tez aşamasındayım. "Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisi" adlı tezimde eğer izniniz olursa sizin geliştirmiş olduğunuz "Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeğini" kullanmak istiyorum. saygılar...

Messenger
Kişilerde ara
Messenger yoluyla gelen kutunuzdan sohbet etmek ister misiniz? [Arkadaş eklemeniz](#) yeterli olur. [Web Messenger](#)

EK – 7: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisinde Öğrenci Görüşlerinin Tespit Edilmesine Yönelik Öğrenci Görüşme Formu

Değerli öğrenci;

Bu görüşme ile son 3 ay boyunca hem ders içi hem de ders dışında hazırlık yaptığımız Sosyal Bilgiler Proje Fuarı hakkında görüşlerinizin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Görüşme süresince konuşulacak olanlar tamamen araştırma amaçlı olup, bu nedenle mümkün olduğunca samimi ve gerçek cevaplar vermeniz, çalışmada elde edilen verilerin doğruluğu açısından önem taşımaktadır. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Oğuzhan KARADENİZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Öğrencinin Adı Soyadı:.....

Sorular

1. Proje sürecini düşündüğünde hissettiklerini hangi beş kelime ile ifade edersin?
2. Öğrenci proje hazırlama kılavuzunun sana süreçte içerisinde nasıl yardımcı olduğunu düşünüyorsun?
3. Proje hazırlama sürecinde en çok keyif aldığın aşama hangisiydi? Neden?
4. Projede hazırlama sürecinde en çok zorlandığın aşama hangisiydi? Neden?
5. Proje çalışmalarının sana neler kazandırdığını düşünüyorsun?
6. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı kapsamında öğrendiklerinin diğer derslerine de faydası oldu mu?
7. Yaptığınız bu proje çalışması nasıl olsaydı daha iyi olurdu? Neler önerebilirsin?
8. Tekrar bir proje çalışması yapmak ister misin? Neden?
9. Danışman öğretmenin neleri yapsaydı proje fuarına daha iyi hazırlanabilirdin? Önerilerin var mı?
10. Sosyal Bilgiler Proje Fuar gününde en çok hoşuna giden ve seni heyecanlandıran durum neydi?

EK – 8: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisinde Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesine Yönelik Öğretmen Görüşme Formu

Değerli öğretmenim;

Bu görüşme ile son 3 ay boyunca hem ders içi hem de ders dışında hazırlık yaptığınız Sosyal Bilgiler Proje Fuarı hakkında görüşlerinizin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Görüşme süresince konuşulacak olanlar tamamen araştırma amaçlı olup, bu nedenle mümkün olduğunca samimi ve gerçek cevaplar vermeniz, çalışmada elde edilen verilerin doğruluğu açısından önem taşımaktadır. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Oğuzhan KARADENİZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Öğretmenin Adı Soyadı:.....

Görev Yeri:

Meslekte Kaçınıcı Yılı:

Sorular

1. Sosyal Bilgiler dersinde, öğrencilerin araştırma yapmasını gerektirecek proje ödevleri konusunda neler yapıyorsunuz?
2. Sosyal Bilgiler Proje Fuarının düzenlenmesinin öğrencilere sağladıkları kazançlar hakkında neler söyleyebilirsiniz?
3. Sosyal Bilgiler Proje Fuarının, öğrencilerin çevresindeki kişilerle iyi ilişkiler kurmasına ve kendini ifade etmesine yardımcı olduğu yolundaki görüşe katılıyor musunuz? Neden?
4. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerin ortak özellikleri nelerdir?
5. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan öğrencilerle katılmayanları karşılaştırdığınızda neler söyleyebilirsiniz?
6. Öğrencileriniz fuara proje hazırlarken kimlerden nasıl yardım almaktadırlar?

EK –9: VELİ GÖRÜŞME FORMU

Sosyal Bilgiler Proje Fuarlarının Sosyal Bilgiler Eğitimine Etkisinde Veli Görüşlerinin Tespit Edilmesine Yönelik Veli Görüşme Formu

Değerli Veli;

Bu görüşme ile oğlunuz / kızınızın 3 ay boyunca hazırlık yaptığı, ilçemizde düzenlenecek olan Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hakkındaki görüşlerinizin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Görüşme süresince konuşulacak olanlar tamamen araştırma amaçlı olup, mümkün olduğunca samimi ve gerçek cevaplar vermeniz, çalışmada elde edilen verilerin doğruluğu açısından önem taşımaktadır. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Oğuzhan KARADENİZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Velinin Adı Soyadı:.....

Sorular

1. Oğlunuzun / kızınızın Sosyal bilgiler dersinde proje hazırladığını nasıl öğrendiniz?

.....
.....

2. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlık sürecinde oğlunuz / kızınıza nasıl yardım ettiniz? Açıklar mısınız?

.....
.....

3. Sosyal Bilgiler Proje Fuarına hazırlanma sürecinin oğlunuza / kızınıza neler kazandırdığını düşünüyorsunuz? Açıklar mısınız?

.....
.....

4. Sosyal Bilgiler Proje Fuarının bundan sonraki yıllarda da uygulanmasını ister misiniz? Neden?

.....
.....

EK-10: ÖRNEK PROJE KAPAĞI

**ALAPLI
SOSYAL BİLGİLER PROJE FUARI**

**TARİHİN AKIŞINI DEĞİŞTİREN
OSMANLI PADİŞAHLARINI TANIYALIM MI?**

SOSYAL BİLGİLER PROJE ÖZETİ

Sevde SİVRİ

İrem ERDOĞAN

Danışman Öğretmen

Oğuzhan KARADENİZ

Zonguldak-2012

EK-11: ÖRNEK TARİH PROJESİ RAPORU

Projenin adı:

Bir İç Anadolu Kasabasının Doğuş ve Gelişim Tarihi: Çapanoğulları ve Yozgat (Projenin adı bir soru cümlesiyle başlaması arzu edilir ancak bu şekilde de olabilir.)

Projenin Amacı:

Anadolu şehir ve kasabalarının büyük bir çoğunluğu Bizans, Selçuklu ve kısmen de Osmanlı döneminden kalmaz. Osmanlı döneminde 18. yüzyılda bu kasabalara yepyeni iki tanesi daha eklenmiştir: Nevşehir ve Yozgat. Nevşehir Lale Devri'nin ünlü sadrazamı Damat İbrahim Paşa ile beraber gelişmiş ve bir şehir halini almıştır. Yozgat ise, Bozoklu Türkmen aşiretinin Yozkat koluna mensup bir ayan ailesinin kurup kışlak olarak kullandığı 10-15 haneli küçük bir köyden gelişerek şehir olmuştur. Proje bu ilginç dönüşümün nasıl bir tarihsel sürecin ürünü olduğunu, bu sürecin açıklanmasını hedeflemektedir.

Giriş: (Konu hakkında kısaca bilgi verilir.)

Osmanlı İmparatorluğu 18. yüzyılda, iç ve dış şartlar ve gelişmelerin etkisiyle siyaset, yönetim ve ekonomik yapısı başta olmak üzere, çok önemli bir değişim süreci içine girmiştir. Bu değişimin etkilediği Osmanlı siyasal otoritesi yavaş yavaş taşradaki nüfuzunu, *ayan* denilen hanedanlarla (bir takım nüfuzlu büyük yerel aileler) paylaşmak zorunda kalmıştır. Bu hanedanlar, bulundukları yerlerde başlangıçta devletin vergisini tahsil etmekle görevli *voyvoda* veya *mütesellim denilen görevlilerdi*. Fakat devlet adına vergi tahsildarlığı gibi önemli bir konumda olmaları, onları zamanla idari ve ekonomik güç haline getirmiş ve halk üzerinde belirli bir otorite sağlamalarına, dolayısıyla halkla devlet merkezi arasında aracı konumuna yükselmelerine yol açmıştır. Bu da onları devlet nezdinde hatırı sayılır hale getirmiştir. İşte Çapanoğulları da, bu sürecin bir parçası olarak, *mütesellimlik* ve *voyvodalıktan* elde ettikleri nüfuz sayesinde bir ayan ailesi durumuna gelmişler, yaşadıkları Yozkat köyünü (sonradan Yozgat denilmeğe başlamıştır) kendilerine merkez yaparak faaliyetlerini buradan yürütmüşlerdir. 18. yüzyıldan itibaren nüfuz ve hakimiyet alanları genişleyince, bu köyü bir şehir yapmak için harekete geçip hakimiyetleri altındaki Kayseri, Tokat, Sivas ve Antep gibi şehirlerden Müslüman, Ermeni ve Rum, tüccar, esnaf ve sanatkar şehirli halkı getirip yerleştirmişlerdir. Bu halk konaklar, dükkanlar, çarşılar, çeşmeler, camiler

inşa etmişlerdir. Çapanoğulları da burada bir de saray yaptırmışlar, şehirde vakıflar kurarak önemli kamu binaları ve hayır eserleri inşa ettirmişlerdir. Böylece Yozgat'ı zamanın modern bir Osmanlı şehri haline getirmişlerdir.

Yöntem: (Projenin nasıl yapıldığı ve hangi yolların izlendiği açıklanır)

Önce Osmanlı İmparatorluğu'nda ayanlardan, bu arada Çapanoğulları ve Yozgat'tan bahseden yazılı kaynaklar tespit edilerek taranmış ve ilgili veriler ortaya çıkarılmıştır. Bunlar arasında Osmanlı döneminde yazılmış 18. yüzyıl kronikleri, Yozgat ve çevresinden geçen yabancı gezginlerin günlükleri birincil bilgi kaynaklarını oluşturmuştur. Yozgat ve çevresinde gerek Çapanoğulları, gerekse yerli ailelerin yaptırdıkları mimari yapılar, cami ve mescit mezarlıklarındaki mezar taşları, şehir ve çevresinden yetişen önemli kişilerin yazılı eserleri tek tek incelenerek Yozgat'ın tarihsel geçmişine dair bilgiler çıkarılmıştır. Osmanlı döneminden kalma mezar taşlarındaki yazıtlar okunarak Yozgat'a ilk yerleşen ailelerin kimlikleri ve aile bilgileri, mesleki dağılımları, ölüm sebepleri tespit edilmiş, aile şecereleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu ailelerden günümüzde soyları devam edenlerle tek tek temasa geçilmiş olup, aileleri ve Yozgat'ın geçmişi hakkında aile içi bilgiler elde edilmiş ve kaynaklarla karşılaştırılıp kontrolleri sağlanmıştır.

Sonuçlar ve Tartışma:

- Bütün bu çalışmalar, Çapanoğlu ailesinin bir konar göçer Türkmen ailesi olduğu, bu ailenin, Yozgat adındaki bir Türkmen aşiretinin mensubu olarak 17. yüzyıl sonlarına doğru, aynı adı verdikleri köyü kurup buraya yerleştikleri anlaşılmaktadır.
- Ailenin ilk kurucusunun Çapar Ömer Ağa olduğu, Çapan kelimesinin bu kelimedenden türediği anlaşılmıştır. Zaman içerisinde giderek büyüyen ailenin, güçlenerek çevrede sözünü geçirir hale geldiği, böylece Osmanlı devleti nezdinde adım duyurarak vergi mütesellimliğini elde ettiği, bu görevi kullanarak daha da güçlenip yerel bir otorite olduğu görülmüştür.
- Çapanoğulları kurdukları köyü, kazandıkları nüfuz ve otoriteye paralel olarak giderek büyümüşler, bazı ayrıcalıklar vaat ederek diğer vilayetlerden göçürdükleri tüccar, esnaf ve sanatkar ailelerini yerleştirerek onlar aracılığıyla mamur hale getirmişler ve bölgede işler bir ekonomik sistem yaratmışlardır.
- Şehrin gelişmesine ilk büyük katkıları yapanların, Çapar Ömer Ağa'nın oğulları Süleyman Bey, Ahmet Paşa ve onun oğlu Mustafa Bey olduğu anlaşılmaktadır. Şehir

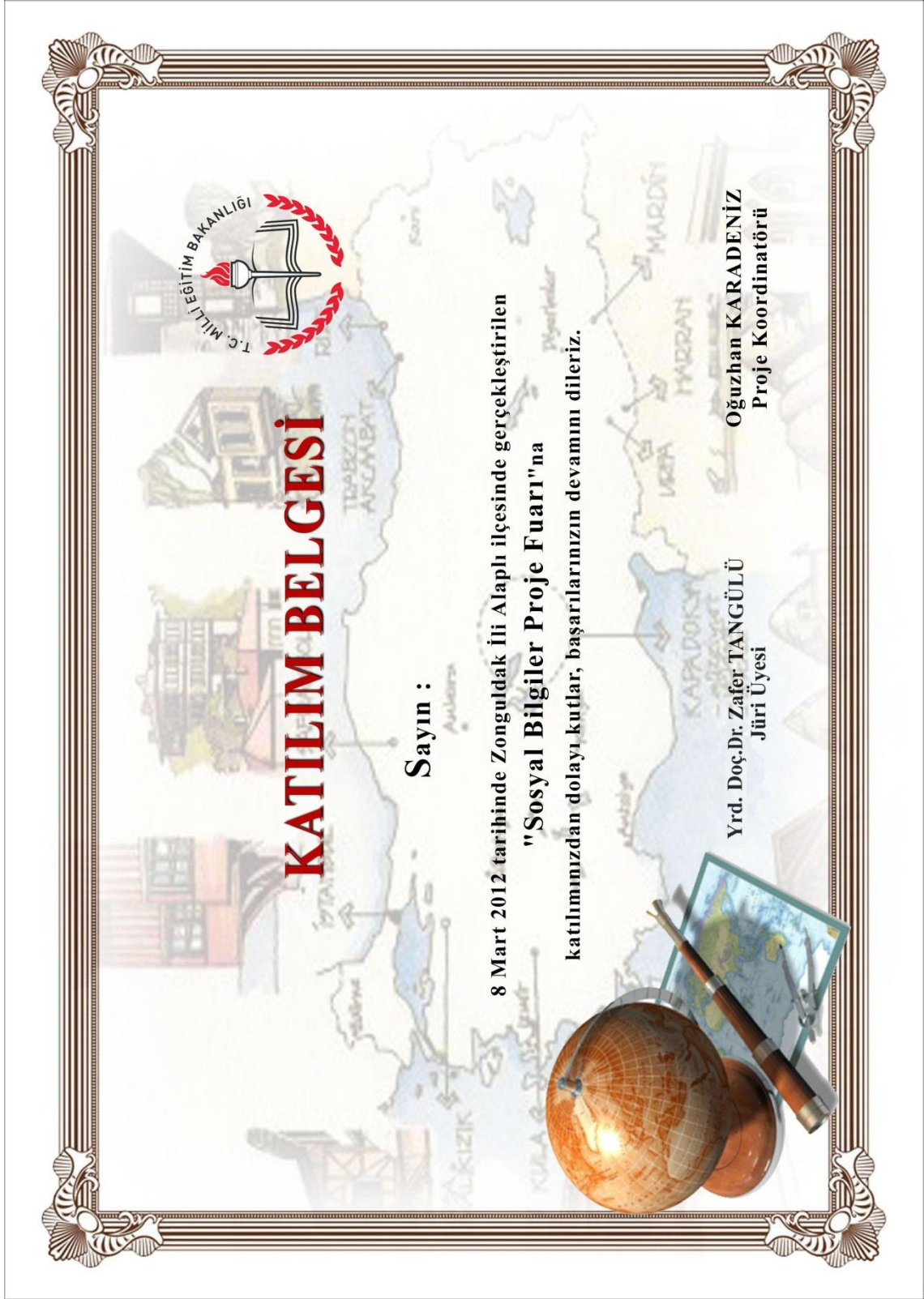
özellikle bu üçünün zamanındaki ekonomik ve bayındırlık faaliyetleriyle ilk gelişmesini sağlamıştır.

- Çapanoğulları tarafından şehre iskan edilen Türk, Ermeni ve Rum tüccar, esnaf ve sanatkarların oluşturdukları zengin ekonomik hayatın, kurulan pazar ve panayırların özellikle şehrin sosyal ve ekonomik gelişme ve büyümesinde başat bir rol oynadığı görülmektedir.
- Başta şehir merkezinde bizzat kendilerinin kurdukları vakıflar aracılığıyla inşa ettirdikleri büyük cami ve çevresindeki dükkanlar başta olmak üzere, yaptırdıkları diğer eserler bu gelişmenin bir sonucudur. Ayrıca halen, bazıları değişime uğramış olsa da, yapıları mevcut diğer cami, mescit, çeşme köprü medrese, tekke ve benzeri eserlerin de, Yozgat'a yerleşen ve zenginleşen diğer büyük ailelerin yaptırdığı benzeri mimari eserlerin ve büyük konakların da bu küçük, ama şirin Orta Anadolu şehrinin bir şehir haline gelmesine önemli katkıda bulunduğu meydana çıkmaktadır.

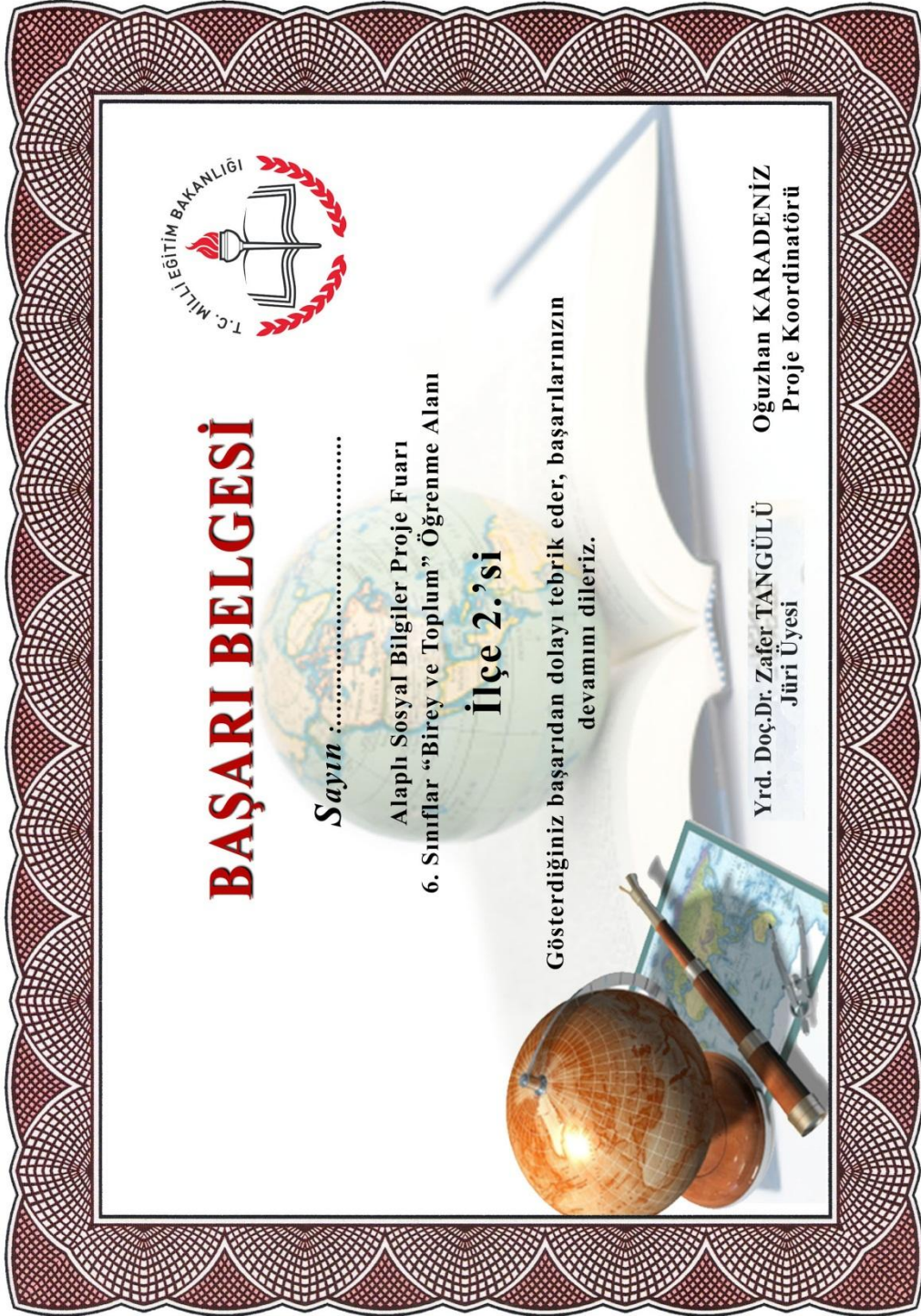
Kaynaklar:

- Acun, Hakkı (2005), *Bozok Sancağı (Yozgat İli) 'nda Türk Mimarisi*, Ankara.
- Acun, Hakkı (2005), *Tüm Yönleri İle Çapanoğulları ve Eserleri*, Ankara.
- Duygu, Süleyman (1953), *Yozgat Tarihi ve Çapanoğulları*, İstanbul.
- Ergin. A. Sakir (1994), *Vakıflar ve Yozgat'ta Tarihi Vakıf Camileri*, Ankara.
- Koç, Yunus (1989), *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının Nüfus ve İskan Yapısı*, Ankara.
- Mert. Özcan (1980), *XV7//. Ve XIX. Yüzyıllarda Çapanoğulları*, Ankara.
- Ocak, A. Yaşar (1973). "Milli Mücadele'de Çapanoğlu İsyanı". *Türk Kültürü Araştırmaları*, sayı. VI I-X,, Ankara 1974, ss. 83-149.
- Özkaya, Yücel (1977), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*, Ankara.
- Sakin, Orhan, (2004), *Bozok Sancağı ve Yozgat*, Ankara.
- Sümer, Faruk (1974), "Bozok tarihine dair araştırmalar", *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Anma Kitabı*. Ankara.
- Uzunçarşılı, İsmail H. (1974), "Çapanoğulları", *Belleten*, Ankara, c. XXXVIII, ss. 215-263.

EK – 12: KATILIM BELGESİ (Öğrenciler)

EK – 13: BAŞARI BELGESİ (Öğrenciler)

EK – 14: ONUR BELGESİ (Danışman Sosyal Bilgiler Öğretmenleri)

ONUR BELGESİ

Sayın :

8 Mart 2012 tarihinde düzenlenen

"Alaplı Sosyal Bilgiler Proje Fuarı"na

katılımınız ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder saygular sunarım.

Oğuzhan KARADENİZ
Proje Koordinatörü

Yrd. Doç.Dr. Zafer TANGÜLÜ
Jüri Üyesi

EK – 15: KRİSTAL PLAKETLER (Öğrenme Alanı 1. lerine)

EK - 16: GAZETE HABERLERİ

17 Mart 2012 Cumartesi
Ana sayfam yap
Sık kullanılanlara ekle
Konuk Defteri
Bize Ulaşın

www.ereglionder.com.tr GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Ana Sayfa
Güncel
Spor
Yazarlar
Nöbetçi Eczane
Künyemiz

Güncel

'FETHİ' MAKETLERLE SERGİLENDİ

Eklenme Tarihi : 12.03.2012

Alaplı'da İlköğretim Okulları arasında düzenlenen Sosyal Bilgiler Proje Fuarı yapıldı. Fuarda İstanbul'un Fethi filminden etkilenen öğrenciler, Fethi maketi yaptı.

Türkiye'de ilk defa Alaplı'da düzenlenen Sosyal Bilgiler Proje Fuarı sone erdi. 8 okulun 45 proje ile katıldığı fuarda, İstanbul'un fethi filminden etkilenen Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulu öğrencileri, İstanbul'un Fethi maketi yaparak sergiledi.

Fuar koordinatörü Merkez İlköğretim Okulu öğretmeni Oğuzhan Karadeniz,yaptığı açıklamada, Türkiye'de ilk defa Alaplı'da Sosyal Bilgiler proje fuarı düzenlediklerini söyledi.

Öğrencilerin 3 ay boyunca fuara hazırlandıklarını belirten Karadeniz, şöyle dedi;

Gazi Üniversitesi, Zonguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Alaplı Kaymakamlığı ortaklaşa düzenlendiği İlköğretim Okullarının katıldığı Sosyal Bilgiler proje fuarına katılan tüm öğrencileri gönülden kutluyorum. Proje fuarına katılmak için 3 aydır öğrenciler büyük bir azimle çalışarak projelerini oluşturdular. 8 İlköğretim Okulundan 45 proje sergilendiği fuar Türkiye'de ilk defa Alaplı'da düzenlendi dedi.

Fuara İstanbul'un Fethi maketi yaparak katılan Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulu öğrencisi Tuğay Yaman, İstanbul Fethi filminden çok etkilendiğini 3 ay boyunca proje ortağı ile birlikte İstanbul'un Fethi'nin maket üzerinde çalışarak maketi tamamladıklarını söyledi.

Fuara katılan projeleri hazırlayan öğrencilere, Alaplı Millî Eğitim Şube Müdürleri Hüseyin Uysal ve Salih Dircan tarafından plaket takdim edildi.

Bu habere oy ver
1 / 5

Bu haber 97 defa okundu

HaberAlaplı

Alaplıdan Haberiniz Olsun

[ANASAYFA](#)
[HABER ARA](#)
[FOTO GALERİ](#)
[VİDEOLAR](#)
[ANKETLER](#)
[SİTENE EKLE](#)
[İLETİŞİM](#)
[FORUM](#)
[RSS KAYNAĞI](#)

[Anasayfa](#)
[ALAPLI](#)
[EREĞLİ](#)
[SİYASET](#)
[SPOR](#)
[GENEL HABER](#)

Anasayfa » ALAPLI

[A](#)
[A](#)
[A](#)

SOSYAL BİLGİLER PROJELER FUARI YAPILDI!

10 Mart 2012 cem

Alaplı'da ilköğretim okulları arasında düzenlenen "Sosyal Bilgiler Proje Fuarı" yapıldı.

Fuar koordinatörü Merkez İlköğretim Okulu öğretmeni Oğuzhan Karadeniz, haberalaplı'ya yaptığı açıklamada, Türkiye'de ilk defa Alaplı'da Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenlediklerini söyledi.

Öğrencilerin 3 ay boyunca fuara hazırladıklarını belirten Karadeniz, şöyle konuştu:

"Gazi Üniversitesi, Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü ve Alaplı Kaymakamlığının ortaklaşa düzenlendiği ve ilköğretim okullarının katıldığı Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan tüm öğrencileri gönülden kutluyorum. Proje fuarına katılmak için 3 aydır öğrenciler büyük bir azimle çalışarak projelerini oluşturdular. 8 ilköğretim okulundan 45 proje fuarda sergilendi. Fuarda herkesin dikkatini çeken ise 'İstanbul'un Fethi' maketi oldu."

Fuara "İstanbul'un Fethi" maketi yaparak katılan Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulu öğrencisi Tuğay Yaman da "İstanbul Fethi" filminden çok etkilendiğini, 3 ay boyunca proje ortağıyla birlikte fethi simgeleyen maket üzerinde çalışarak maketi tamamladıklarını belirtti. Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulundan "İstanbul Nasıl Fethedildi" projesi ile fuara katılan Cem Çınar ER 7. sınıflar ilçe birincisi ve 7 sınıflar "Kültür ve Miras" öğrenme alanında ilçe birincisi olmuştur. Cem Çınar Er iki birincilik almıştır

Sosyal Bilgiler Fuarı yapıldı

Güncelleme : 10 Mart 2012 08:30

Haber: Mustafa Kanca
<http://www.haberalapli.com>

Fuar koordinatörü **Merkez** İlköğretim Okulu öğretmeni Oğuzhan Karadeniz, haberalapli'ya yaptığı açıklamada, Türkiye'de ilk defa **Alaplı**'da Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenlediklerini söyledi.

Öğrencilerin 3 ay boyunca fuara hazırladıklarını belirten Karadeniz, şöyle konuştu:

"Gazi Üniversitesi, Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü ve Alaplı Kaymakamlığının ortaklaşa düzenlendiği ve ilköğretim okullarının katıldığı Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan tüm öğrencileri gönülden kutluyorum. Proje fuarına katılmak için 3 aydır öğrenciler büyük bir azimle çalışarak **projelerini** oluşturdular. 8 ilköğretim okulundan 45 proje fuarda sergilendi. Fuarda herkesin dikkatini çeken ise **'İstanbul'un Fethi'** maketi oldu."

Fuara "İstanbul'un Fethi" maketi yaparak katılan Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulu öğrencisi Tuğay Yaman da "İstanbul Fethi" filminden çok etkilendiğini, 3 ay boyunca proje ortağıyla birlikte fethi simgeleyen maket üzerinde çalışarak maketi tamamladıklarını belirtti.

Eğitinde Merkez

[ANASAYFA](#)
[OKULUMUZ](#)
[PERSONEL](#)
[İLÇEMİZ](#)
[GALERİ](#)
[ZİYARETÇİ DEFTERİ](#)
[ATATÜRK KÖŞESİ](#)

HABERLERDEN SEÇMELER

SATRANÇTA GEÇİT YOK!

Alaplı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi Kültür Merkezi Salonunda düzenlenen ve ilk üç dereceye ...

SENİ UNUTAMAYIZ!

12 Mart İstiklal Marşının Kabulü ve Mehmet Akif ERSOY'u anma günü dolayısıyla büyük vatan ...

SOSYAL BİLGİLER PROJELER FUARI DÜZENLEDİK!

Fuar koordinatörü sosyal bilgileri öğretmenimiz Oğuzhan Karadeniz, Türkiye'de ilk defa Alaplı...

MAR 12 SOSYAL BİLGİLER PROJELER FUARI DÜZENLEDİK!

Fuar koordinatörü sosyal bilgileri öğretmenimiz Oğuzhan Karadeniz, Türkiye'de ilk defa Alaplı'da Sosyal Bilgiler Proje Fuarı düzenlediklerini söyledi.

Öğrencilerin 3 ay boyunca fuara hazırladıklarını belirtti.

"Gazi Üniversitesi, Zonguldak Millî Eğitim Müdürlüğü ve Alaplı Kaymakamlığının ortaklaşa düzenlendiği ve ilköğretim okullarının katıldığı Sosyal Bilgiler Proje Fuarına katılan tüm öğrencileri gönülden kutluyorum. Proje fuarına katılmak için 3 aydır öğrenciler büyük bir azimle çalışarak projelerini oluşturdular.

1 2 3 4 5 6 >

Derinden...

neslinur
hocam valla ellerinize sağlık site yenilenince daha güzel olmuş

Bize Ulaşın!

Sizden Duymak Mutlu Eder!

Merkez İlköğretim Okulu
Alaplı/ZONGULDAK
TEL: 0372 378 12 63 (Santral)

Ziyaretçi Sayımız

01643

Bugün: 67
Dün: 95
Bu Hafta: 717
Geçen Hafta: 845

ZONGULDAK ALAPLI KASIMLI İLKÖĞRETİM OKULU

[Ana Sayfa](#)
[Okulumuz](#)
[Personel](#)
[Multimedia Galerisi](#)
[Anketler](#)
[Ziyaretçi Defteri](#)
[Haber Arşivi](#)
[İletişim](#)
[S.S.S.](#)

Ana Sayfa » Haber Detay

Diğer Haberler

- KROŞÇULARIMIZDAN BİR BA...
- 12 MART ÇOŞKUSU
- SOSYAL BİLGİLER FUARI
- YEŞİLAY HAFTASI
- BU BENİM ESERİM PROJE B...
- VERGİ HAFTASI ZİYARETLE ...

Haber Arşivi

Haber Ara

Ara

En Çok Okunanlar

- POLONYA'DAN MİSAFİR VAR
- İKİNCİ DÖNEM ŞUBE ÖĞRET...
- TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ ...
- ÖĞRETMENLER KURULU TOPL...
- FILENİN SULTANLARI GELE ...
- KASIMLI KROS TAKIMI BAL ...

Ana Sayfa // SOSYAL BİLGİLER FUARI

13 Mart 2012, 20:3

SOSYAL BİLGİLER FUARI

İlçemiz genelinde ilköğretim okulu 6.ve 7.sınıf öğrencilerinin katılımı ile "Sosyal Bilgiler Proje Fuarı"düzenlendi.Sosyal Bilgiler derslerindeki öğrenme alanlarına göre seçilen konulardan hazırlanan projelerin yarıştığı fuar,alanı itibarı ile Ülkemiz geneli ve Alaplı'da bir ilk.Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı kapsamında "GAP" konulu projesi ile 6.sınıf öğrencimiz Şerife TÜRKAN,ilçe 1.si oldu. Aynı öğrenme alanı kapsamında "Küresel Isınma"konulu projesi ile 7.sınıf öğrencimiz Şerife SEZGİN,ilçe 2.si oldu.Sevgili öğrencilerimizi ve öğrencilerimize rehberlik eden Sosyal Bilgiler Öğretmenimiz Aslıhan İŞİL'i tebrik ederiz.Ülkemiz ve ilçemizde ilk defa Sosyal Bilgiler alanı ile ilgili olarak Proje Fuarı düzenlenmesinde emek veren öncülük eden Merkez İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Oğuzhan KARADENİZ 'i tebrik eder,teşekkür eder başarılı çalışmalarının devamını dileriz.

EK - 17: FUAR GÜNÜNDEN FOTOĞRAFLAR

7. Sınıf- Kültür ve Miras Öğrenme Alanı: *İstanbul Nasıl Fethedildi? Gemilerin Karadan Yürütülmesi Açık Kapı Söylentisi Doğru mudur?*

7. Sınıf - Küresel Bağlantılar Öğrenme alanı: *Değerlerimizi Dünyaya Tanıtıyor muyuz?*

7. Sınıf - Küresel Bağlantılar Öğrenme alanı: *Anadolu Parsı Nerede?*

6. Sınıf- İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı: *Günümüze Işık Tutanlar*

7. Sınıf- İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı: *Ülkemizde Nüfus Yoğunluğu*

7. Sınıf- Kùltür ve Miras Öğrenme Alanı: *Tarihe Damgasını Vuran Osmanlı Padişahları*

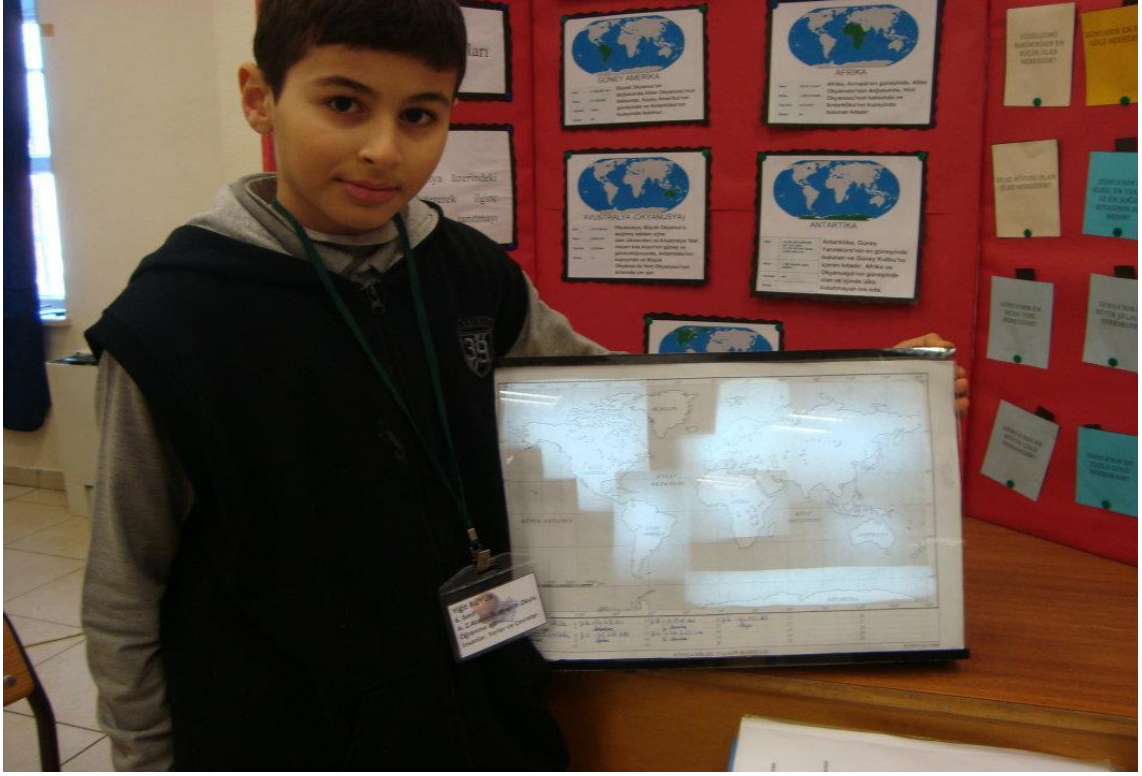
7. Sınıf- Kültür ve Miras Öğrenme Alanı: *Yanıbaşımızdaki Tarih*

7. Sınıf- Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı: *Dünya'da Neler Oluyor*

6. Sınıf- İnsanlar, Yerler ve Çevreler: *Kıtalarımızı Tanıyalım*

6. Sınıf- Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı: *Tarım Ürünlerini Harita Üzerinde Daha İlgi Çekici Gösterebilir miyim?*

6. Sınıf – Kültür ve Miras  ğrenme Alanı: *Doęu İle Batı Arasındaki K p r *

7. Sınıf- Kùltür ve Miras Öğrenme Alanı: *Alaplı'da Yaşayan Gelenekler*

7. Sınıf – Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı: *Bilimin Serüveni*

İlçemizdeki Okullardan Gelen Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Proje Fuarını Gezerken

Katılımcılara Verilen Ödüllerden Görüntü (Plaketler)

Ödül Töreninden Görüntüler (Ödül töreni, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürleri, Okul Müdürleri, Jüri Üyeleri ve Öğretmenlerin katılımıyla gerçekleşti)

